

HUJON

Nr. 1 – 2007

Årgang 33

Norsk Ornitologisk Forening
Avdeling Oppland – Fylkets fuglevernforening

Mars/april er tiden for å oppleve
tiur, vipe og perleugle
Foto: Ole Jørgen Liodden

HUJON

Medlemsblad for
Norsk Ornitologisk Forening
Avdeling Oppland

Foreningens adresse: NOF avd. Oppland, postboks 18, 2882 Dokka

Innbetalingsadresse: NOF avd. Oppland, Jan Kåre Roang, Solli, 2616 Lismarka

Postgirokonto: 7874.06.60631

Redaktør: Per Åge Skålerud

Kvartsvæien 28, 2830 Raufoss

Tlf: 611 93968

E-post: hujonstoff@bluezone.no

Stoff til neste nummer sendes redaktøren
innen: 01.mai. Send pr. E-post skrevet i
Microsoft Word, eller sendt pr. brev.

Redaksjonsmedarbeidere:

Jon Opheim, Geir Høitomt og Bjørn Harald
Larsen

Trykk: Tøyen Trykk

Opplag: 325 eks.

Foto fremside: Svein Bekkum
perleugle

Fylkeslaget hører inn under:

Norsk Ornitologisk Forening,

Sandgata 30B, 7012 TRONDHEIM

Tlf: 73 52 60 40 Fax: 73 52 40 90

Hovedforeningen utgir følgende tidsskrift:
Vår Fuglefauna, Ornis Norvegica, Cinclus
og Ringmerkeren.

LRSK: Jon Opheim (**husk å sende inn
dine observasjoner**)

Styret:

Leder: Even Dehli

Moen, 2770 Jaren, Tlf: mob. 975 09 911

E-post: evendehli@yahoo.no

Nestleder: Geir Høitomt

Rute 527, 2870 Dokka

Tlf: 611 11320 og mob. 99249948

Sekretær: Jon Oppheim

2636 Øyer, Tlf: 612 74305 og mob. 90 50 37 06

E-post: jon.opheim@statskog.no

Kasserer: Jan Kåre Roang

Solli, 2616 Lismarka tlf. 623 63186

E-post: jkr@mjosens.no

Styremedlem: Bjørn Harald Larsen

Ringveien 6A, 2830 Raufoss

Tlf: 611 90385 og mob. 977 49 350

E-post: bh-lar@frisurf.no

Styremedlem: Olav Werner Grimsby

2660 Dombås, Tlf: 612 45017

E-post: wgrimsby@online.no

Varamedlem: Ragnar Ødegård

Anders Sandvigsgt. 38 2609 Lillehammer

Tlf: 612 54154 E-post: ragnar56@online.no

Varamedlem: Kristin Valsjø

Per Gynts vei 12B, 2619 Lillehammer

Mobil: 90 53 95 83

Nyttige internettadresser:

www.birdlife.no

www.fugler.net

www.naturogfritid.no

Hjemmesiden til NOF Oppland: www.oppland.fugler.org

NY internettside side er under planlegging: (skal vi endelig få ei side vi kan leve med)?

Innhold: Hujon nr. 1 – 2007

Lederens spalte ..... m/Vervekampanje	6
Redaktørens spalte	8
NOF Travel	10
Feltarbeid ved Fokstumyra	13
Fuglevakta	43
Gjøk – Årets fugl 2007	48
Portrettet	50
2006 – Året som gikk	53
Ny rødliste	56
Einafjorden – Et stadig viktigere rasteområde for gjess	60
Ringgåsa	68
Årsberetningen 2006.....	70
Årsmøtereferatet 2007.....	74
Årsmøtet 2007.....	75
Orientering fra styret	76
Offentlige uttalelser	77
Monsterugle terroriserer engelsk by	80
Siste nytt	82
Fugleholker	90

Lederens spalte

Even Dehli

På årsmøtet på Lillehammer ble jeg valgt til leder for NOF-Oppland. Dette er et verv jeg går til med stor ydmykhet. Spesielt over det å få lov til og få arbeide sammen med så dyktige fuglefolk. De har hver i mer enn en generasjon kjempet naturvernet og spesielt fuglelivets sak: Geir på Dokka, Bjørn Harald og Per Åge på Toten, Jan Kåre og ikke minst Jon på Lillehammer. De er alle «stabbesteiner» i sine lokalmiljøer. De er sjølsagt glødende interessert i å observere fugl, men de er også opptatt av å gjøre en innsats. For naturen verner seg ikke sjøl! Deres fuglevern foregår ofte gjennom svært grundige med kanskje «tørre» rapporter og, gjerne i forbindelse med utbyggingssaker. De fleste av dere blar kanskje fort forbi disse sidene, men dette er naturvern i praksis! For hvis ingen sier ifra er ofte løpet kjørt og hyttebyggere, skogeiere, kommuner, vegbyggere og næringsliv får igjennom sine prosjekter. Hjelp oss i denne viktige oppgaven! Hjelp oss å si ifra !

Noen stor programklæring som leder har jeg vel ikke. Men det ser likevel ut til å kunne bli et spennende år for NOF-Oppland. – Styret har fått tre nye medlemmer. Hujon kommer for første gang med fargesider. Forhåpentligvis klarer vi også å lage ei bedre hjemmeside, kanskje med mulighet for dere medlemmer til å legge inn egne observasjoner og bruke sida som deres egen «fuglenotatbok». Kanskje er dette noe som vil appellere til yngre medlemmer. Data er jo en helt naturlig del av deres dagligliv. Det er i hvertfall lov å håpe. Sjøl har jeg også lyst til å jobbe for å øke medlemstallet vårt. Det burde absolutt være mulig. For uten dere medlemmer i ryggen blir arbeidet vårt vanskelig.

Som mange av dere kjenner til er jeg veldig opptatt av ringmerking. Noen er skeptiske til denne virksomheten og det synes jeg er leit. Ringmerking gir etter mitt syn mye viktig kunnskap som man ikke ville fått på annen måte. Ikke minst viste fugleinfluensa-hysteriet i fjor dette. Myndighetene fikk data om ulike fuglers vandringer som var helt avgjørende for deres beredskap. Global oppvarming og endring av fuglearters utbredelse krever også kunnskap som ringmerking kan hjelpe til med å gi. Det er også nå tatt i bruk et helt nytt dataprogram for ringmerking. Dette vil bl.a. gjøre det mye lettere å bruke de enorme datamengdene som er samlet gjennom åra.

Nytten av virksomheten vil derfor kunne bli mye større. Dermed er en viktig innvending mot ringmerkinga borte. Ringmerking er også en måte å komme i kontakt med skoler og barnehager på. En skoleklasse samlet rundt et meisekull i en av deres fuglekasser er blant mine beste fugleøyeblikk, og noe av det viktigste jeg gjør. Jeg vil derfor oppfordre dere andre fuglefolk til å gjøre noe lignende i deres eget lokalmiljø. – Kanskje hjelpe til med å lage en fuglekasserunde, eller tilby seg å bli med ei skoleklasse på fuglesangtur en skoletime til våren? Skolene er etter min erfaring bare positive. Det er heller ikke så «skummelt» som mange av dere kanskje tror. Du trenger ikke kjenne alle arter og lyder. 5 arter på en tur er mer enn nok å lære på en gang. Ta sjansen! – Belønningen er stor.

Even Dehli.

MEDLEMSVERVING !

Styret har bestemt seg for å prøve og øke medlemstallet i NOF-Oppland. Det bør være mulig å få flere enn ca. 200 opplendinger til å melde seg inn.

Vi meiner at foreninga gjør et så viktig arbeid at flere bør delta i dette. Vi tror også at det virkelig finns svært mange som vil støtte oss. Derfor starter vi en vervekampanje med mål å skaffe minst 100 nye medlemmer i løpet av 2007.
Dette trenger vi din hjelp til !

**Til gjengjeld lokker vi med fine vervepremier :
kikkerter , bøker og andre overraskelser...**

Alle som verves får medlemsskapet for 2007 for bare kr.50.-

Begynn alt nå å ta kontakt med personer dere tror vil melde seg inn. Noter navn, nøyaktig adresse , telefon nr. og HELST e-post-adresse på dem dere verver. Send lista over dem dere har vervet til Jan Kåre Roang. Adr: Solli. 2616 Lismarka. E-post adr: jkr@mjosens.no

Vi kommer seinere tilbake med flere detaljer om kampanjen.

Redaktørens spalte

Per Åge Skålerud

Som jeg lovet dere, så har "Hujon" fått et lite løft. Enkelte bidragsytere av flotte bilder har sikkert skuffet registrert hvor dårlig resultatet ble når bildene ble presentert i medlemsbladet vårt. Dette er sikkert noe av grunnen til at enkelte av dere gjennom portrettet har ytret ønske om bedre kvalitet på bildene (trykkingen), og andre igjen har våget seg til å nevne bruk av fargebilder som et ønske. Få har vel trodd at vi ville bruke penger på dette. – Nå har vår felles drøm blitt virkelighet. Noen få av dere husker kanskje at vi økte kontingenten fra 100,- til 150,- med den begrunnelsen at vi skulle bedre kvaliteten. Det har dessverre tatt litt tid, men endelig er vi der. Nå blir Hujon levert som ei PDF-fil til trykking, og dette er årsaken til den forbedrede kvalitet. I hvert nummer håper jeg at vi kan ligge inne med mellom 4 og 8 fargesider. I den forbindelse håper jeg dere er flinke med å sende meg bilder, slik at jeg kan organisere meg en database for disse. Jeg trenger mange flere bilder av fugl og natur. Pakk gjerne bildene litt ned hvis de er store og tunge og jobbe med.

Den "Hujonen" dere sitter med i dag blir neppe den endelige utgaven. – Det å være redaktør handler om en kontinuerlig jobb med forbedringstiltak. Det er mange spørsmål som svirrer rundt, – alt fra små kosmetiske endringer til spørsmål om nye spalter osv.

For at Hujon skal bli et mer leservennlig tidsskrift for medlemsmassen, er det viktig at dere bidrar med stoff (både artikler og småstykker), bilder og ideer. På denne måten kan vi unngå å fylle medlemsbladet med tunge og laaaaange rapporter, som heller bør sendes som mail til spesielt interesserte.

Er det noen som sitter med gode ideer om faste eller enkeltartikler, men ikke vil gjennomføre disse selv, så hører jeg gjerne om dette også.

Vet noen av dere om sider på internett med svart-hvitt skisser/ tegninger/ikoner og lignende som kan brukes så kontakt meg. Eller er du flink til å tegne?

Alle de som kommer med ideer, har bilder eller har stoff og bidra med – sender dette til: hujonstoff@bluezone.no – Ellers er min adresse Kvartsveien 28, 2830 Raufoss. Fristen for stoff til neste nummer er senest 1.mai.

Sender dere inn artikler så bruk inntil videre skrifttype *Times New Roman* med skriftstørrelse 14 på ren tekst og skriftstørrelse 28 i overskrifter.

Helt til slutt vil jeg si at jeg bøyer meg i støvet for det enorme arbeidet Hujon redaksjonen har lagt ned gjennom tidene. – Helt fra skrivemaskinens dager..... – Hørte jeg noen nevne Gutenberg?

ei krone her og ei krone der...

Hos KIWI vinner du hver gang.

Faste, lave priser og Norges tøffeste garantier

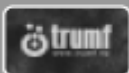
Kvalitetsgaranti på frukt og grønnsaker. Dobbel pris tilbake hvis du ikke er fornøyd.

Holdbarhetsgaranti
Finner du en vare som går ut på dato i dag eller i morgen, får du varen gratis.
(gjelder ikke brød og bakervarer)

Bleieskiftavtale
Du får hver 4. Libero bleiepakke du handler uten å betale for den.

KIWI mini pris
KJØP KJAPT, KJØP TRYGT, KJØP BILLIG

MEISEBOLLER OG FUGLEFRØ.

BRANDBU. 61 33 46 55

S.O. Bang UR & OPTIKK

GRAN

Tlf. 61 33 01 30

NOF Travel

- natur og fritidsreiser

www.naturogfritid.no

NOF Travel - natur og fritidsreiser, et reisetilbud til fugle- og naturinteresserte!

Vi vet at mange fugle- og naturinteresserte ønsker å kunne reise til flotte fugleområder i inn- og utland. Noen har til nå brukt reisetilbudene til de ornitologiske foreningene i våre naboland, eller for eksempel ett av de britiske selskapene. Andre har organisert dette på egenhånd eller kanskje benyttet tilbudene til NOF avdeling Oslo og Akershus (NOF OA). Norsk Ornitologisk Forening, NOF OA og Natur og Fritid AS lanserer nå tilbudet NOF Travel som et samarbeidsprosjekt med målsetning om å tilfredsstille medlemmenes ornitologiske reiselyst.

Siden virksomheten er ny - velger vi i innledningsfasen og presentere litt av tankegangen og samarbeidet bak oppstarten av NOF Travel.

Hvorfor starter NOF reisevirksomhet?

NOF sentralt må drive utstrakt medlemservice for å holde på og øke medlemstallet. Det å arrangere turer på vilkår og kvalitet som medlemmene ikke vil få andre steder, ser NOF på som en forbedring av vår service til deg som medlem. Antallet medlemmer fortsetter å stige og tar vi med de som abonnerer på Fuglevennen er vi opp mot 9.000 medlemmer. Vi håper derfor at markedspotensialet er stort nok for å starte opp et eget reisetilbud for fugleinteresserte i Norge.

NOF Travel et samarbeidsprosjekt

For å unngå at reisevirksomheten blir en døgnflue, tror vi det er viktig å utnytte eksisterende strukturer og kompetanse. NOF står bak tilbudet og NOFs administrasjon er den formelle «eier». Samtidig ser vi at det allerede eksisterer et miljø av NOF'ere som over flere år har arrangert lengre turer til inn- og utland; ikke minst i Oslo og Akershus. NOF OA har i mange år arrangert utenlandsturer for sine medlemmer, og NOF Travel ønsker å utnytte denne kompetansen. Vi har derfor valgt å legge planleggingen og koordineringen til Oslo-miljøet, representert ved Kjetil Johannessen og Per Stensland. Reisevirksomhet inkluderer imidlertid også mange administrative oppgaver innenfor for eksempel markedsføring og økonomi. Det er derfor naturlig at fuglemiljøets egen «butikk», Natur og Fritid AS, er med på laget. Natur og Fritid vil ha en egen nettside for NOF Travel, og ta seg av mye av den daglige kontakten med påmeldte og potensielle turdeltakere. På den måten kan vi utnytte den kompetanse vi har opparbeidet på fuglefolks behov, og ikke minst utnytte eksisterende systemer innenfor kommersiell virksomhet. Skal du ut og reise, trenger du antagelig også en lokalitetsguide for reisemålet, kanskje en ny fuglebok og til og med en ny kikkert. Nå vil du altså kunne få alt på samme sted!

NOF Travel

- natur og fritidsreiser

www.naturogfritid.no

NOF Travels tilbud

NOF Travel skal levere et opplevelsesprodukt. Fuglekikkere er imidlertid ikke en homogen gruppe. Tvert i mot, det er svært ulikt kunnskapsnivå, det er forskjellige interesseområder, ulik alder og ulik økonomi. Derfor må vi segmentere - dele opp - i ulike målgrupper og ha ulike tilbud i disse. Vi satser derfor på turer som spenner fra tranedans i Hornborgasjøen til det tibetanske høyfjellsplatået. Vi planlegger å kategorisere turene i Norgesturer, Europaturer og langturer.

Hvem skal lede turene?

Alle som skal være ekskursjonsledere må «kvalitetssikres» av NOF Travel. Det viktigste er ikke å kjenne alle artene dit turen går. Vi ønsker å ha personer som kjenner området turen går til, som er ryddige og serviceinnstilte og som evner å løse uforutsette hendelser.

Hvor vil du finne reisetilbudet?

For det første vil vi påpeke at NOF Travel kommer til å bygge «sten på sten». Vi kommer ikke til å gå ut med et stort tilbud i første omgang, men heller ha et langsiktig perspektiv. Etter hvert som vi ser hvordan markedet - altså du - reagerer, vil vi justere og evaluere tilbudet. Turene vil blant annet annonseres på nettsidene til Natur og Fritid AS. Det vil også legges lenker fra hjemmesiden til NOF, og forhåpentligvis fra mange hjemmesider med ornitologisk innhold etter hvert. Det legges ikke opp til egne brosjyrer for reisetilbudet. - Per Stensland

Les utfyllende om kommende NOF Travel turer på <http://www.naturogfritid.no>
<<http://www.naturogfritid.no>> <<http://www.naturogfritid.no>>

Zambia september 2007

Zambia har en bemerkelsesverdig variasjon å by på, både i forhold til natur og fauna. Gjennom to uker i september 2007, tar norsk reiseleder Christian Steel (bosatt i Oslo) oss med til Zambia for å se et vidt spekter av fugl i ulike skog, våtmarks- og savanneområder. Ikke mindre enn 750 fuglearter er observert i landet, hvorav 470 arter hekker. For praktiske spørsmål kontakt Christian på christian.steel@sabima.no

NOF Travel

- natur og fritidsreiser

www.naturogfritid.no

Tranedans ved Hornborgasjön, Sverige 13. til 15. april 2007

Tranedansen i morgendisen på Hornborgasjøen er et utrolig fascinerende skue. I begynnelsen av april kommer det tusenvis av traner sydfra for en siste dans. Etterpå skiller de lag, de trekker inn over det indre Østlandet og videre nordover i Sverige og Finland for å hekke på bortgjemte skogsmyrer. I tillegg til traner er det store mengder sang- og knoppsvane (enkelte dvergsvane), gressender (spesielt stökkand, krikkand, knekkand, brunnakke og stjertand) og enkelte spurver i tranedansen. Turleder er Morten Bergan, erfaren fuglekikker og turleder fra Bærum.

Extremadura, Spania 19. til 22. april 2007

Turen går til regionen Extremadura i det vestlige Spania. Turens varighet blir 4 dager, dvs. en oval weekend. Vi skal besøke fire hovedbiotoper; stepper, dehesa, fjell og byer. Vi skal se etter rovfugler, steppefugler som trapper og sandhøns, arter som blåråke, blåskjære og skjæregjøk, sangere og andre småfugler i korkeikeskogene, samt få med oss kolonier av stork og rødfalk i landsbyene. I all hovedsak kommer vi til å holde oss i områdene rundt den historiske byen Trujillo. Turleder er Per Stensland, som har vært i området en rekke ganger.

På grunn av stor interesse er det satt opp x-tra tur 2- 6. mai 2007. Denne er også fulltegnet, men det er mulig å stå på venteliste, så vi hører gjerne fra interesserte

Det tibetanske høyfjellsplatået, juni-juli 2007

En uforglemmelig tur til det tibetanske høyfjellsplatået, langt utenfor alle turistråkk. Vi besøker Qinghai-provinsen i det vestlige Kina, og finner kilden til elvene Mekong og Yangtze. Vi kommer opp i fjellpass på 5000 moh der vår lokale turguide Jesper Hornskov har sett snøleopard. Vi har gode muligheter for å se halvparten av Kinas over 50 endemer i tillegg til flere sentralasiatiske og sibirske arter. Vi kan bl.a. vente oss møter med tibetspurv (Kozlov's Bunting) og gulnebbrosenfink (Roborovski's Rosefinch), to arter som i hhv. 1986 og 1995 ble gjenoppdaget etter ikke å ha bli sett på flere tiår. Norsk turleder er Kjetil Johannessen som har flere asiaturer bak seg og som har ledet tidligere NOF-turer til Kina og India.

Svartehavet, Bulgaria 19. til 25. september 2007

Høsten 2007 i Bulgaria kan du oppleve det fantastiske høsttrekket langs vestkysten av Svartehavet i. Her passerer store mengder vannfugl, vadere, rovfugl og spurvefugler på sin vei fra Øst-Europa, Russland og Vest-Sibir mot varmere strøk. Turen går fra 15. – 22. september 2007 og vi vil besøke både kysten i nord (ved Varna) og kysten og våtmarkene rundt Burgas. Turen arrangeres i samarbeid med Neophron, Birdlife Bulgaria sitt eget selskap for turisme.

FELTARBEID VED FOKSTUMYRA

2006

med hovedvekt på ornitologi og ringmerking.

Kjell Mork Soot og Karl Johan Grimstad.

Januar 2007

Skogsnipe, ungfugl, 31.07.2006. (Foto: Kjell Mork Soot)

FELTARBEID VED FOKSTUMYRA I 2006

Litt om feltsesongen 2006:

Vårsesongen :

12 mai-14.mai (KMS): Med grøn lauvskog og grønne marker heime på Sunnmøre, var det eit anna syn ein blei møtt av på Fokstugu. Dei store, dyrka markene var for det meste snøfrie, men framleis brune, og lauvskogen rundt om viste enno ikkje teikn til å ville sprette ut. Til det var det nok for kaldt. Om natta og utover formiddagen var det kuldegrader dei fleste dagane. Temperaturen var ned i 6 grader minus. Men periodevis var det fint solskin sjølv om det ikkje var så mykje varme i sola enno. I store område rundt snøfangarane til NSB låg der til dels tjukke snødriver. Men vårstemning var der. Opp til 25 våryre *heilo* beita heile dagane på markene, i lag med to-tre par av *vipe* og ein *storspove*, som stundom tok til vengane for å la si sterke trille lyde ut over landskapet. Nærmaste slektningen, *småspoven*, spelte fleire stader ute på myra. Der kunne ein også stadig høyre *tranene*, medan *enkeltbekkasinen* gjorde lite ut av seg. Denne arten, som tidlegare skal ha vore ein karakterart for området, nærmast glimra med sitt fråver. Nokre få *grønstilk* og *gluttsnipe* var også komne, og blanda seg inn i koret med songflukta si. I grålysninga kvar morgon kunne fleire *lirypesteggar* høyrast ute på myra, der isen enno dekte mesteparten av vatna. Fleire *fiskemåsar* gav også lyd frå seg derifrå, i lag med kurringa til ei einsleg *ringdue*, kvar ho no heldt hus. *Stokkandpar* gjekk rundt på markene på Fokstugu, sikkert på jakt etter grønne spirar blant alt det visne graset. Det var mindre med snø i nettområda samanlikna med 2005, så det var berre å begynne å setje opp netta. Telen hadde enno ikkje hadde sleppt taket, så sjølv spett var det liten hjelp i under det arbeidet. Spesielt spennande var det å prøve ein ny rekke med nett heilt inn til dyrkamarka. Etter kvart viste denne nye nettrekka seg å bli ein suksess. Då netta stod klare, dukka småfuglane opp, den eine etter den andre. Dei hang plutselig i netta, sjølv om dei ikkje gjorde så mykje ut av seg elles. *Heiplierka* var den ein la mest merke til. Fleire flokkar, som beita på markene, var på over 20 individ. 33 individ fanga og ringmerkt viste at ho tydeleg var på trekk. Småflokkar av *sivsporv* var ofte å sjå, dei inneheldt mest hannar. Av 16 *sivsporv* som blei fanga inn, var berre to hoer. Det var tydeleg at hannane var komne først for å etablere revir. *Lauvsongaren* gjorde ikkje så mykje ut av seg, men likevel hang seks individ i netta, den første allereie same kvelden medan netta blei sette opp. To *jernsporv* blei også fanga inn. Dei høyrde nok til i området, for begge hadde ring frå året før. Fleire *gråsisik* og *brunsisk* hang i netta i lag med *bjørkefink*, *raudvengtrast*, *gråtrast* og ein einsleg *steinskvett*. For å gjere småfuglbiletet komplett, var også

blåstrupen komen, om enn ikkje i store mengder enno. Fire hannar fekk ring på seg. I løpet av desse dagane blei 81 fuglar av ulike artar fanga. Eit uventa godt resultat for å vere om våren. Heile 16 av desse hadde ring frå tidlegare sesongar. Dei var tydelegvis komne heim.

Av rovfugl blei *tårnfalk* og *dvergfalk* av og til sett, medan ein vakker *myrhaukhann* sveipa over markene på Fokstugu om morgonen den 13.

Litt uventa blei eit ferdigbygt *gråtrastreir* funne like ved jernbanestasjonen. Der kom aldri ungar i det. Sikkert røva av kråkefugl. To *linerler* var stadig å sjå.. Når ein tek med to *starar*, og mykje *ramn*, *kråke* og *skjor*, skulle alle artane sett denne helga vere nemnde.

Ein rundtur midt på dagen den 13. mai, i lag med Ola Tovmo frå Dombås, nordover til Lesjabekk / Vålåsjøen, viste at andre artar også var komne. Fleire *storlommar* blei sett i småvatna langs vegen, saman med ender som *siland*, *brunnakke* og *toppand*. Ei forseinka utfarga *songsvane* låg i sørenden av Vålåsjøen og ladda opp batteria på vegen vidare mot nord.

19-21.mai (KJG og KMS): Denne helga var mildare enn den førre. Det var tydeleg at talet på *blåstrupe* og *lauvsongar* hadde auka. *Heiloa* var forsvunnen frå markane. Også *heiplerka* var fordufta. Dei var nok gått lenger opp i fjellet pga mildveret. Flokkane med *sivsporvhannar* var også vekke. Nettfangsten var dårleg. Det markerte trekket som kunne observerast sist helg var over. Fuglane var nok gått ut i revira sine. Denne helga nytta vi derfor til å køyre rundt for å observere og fange blåstrupar.

25-28. mai (KJG og KMS): Laurits Fokstugu kunne fortelje oss at to dagar før vi kom, hadde det vore 10 cm snø. Han var no smelta vekk i Fokstumyrområdet, men der var tydeleg meir snø å sjå høgre oppe i fjellet enn der var siste helg. Det var nok derfor at 20 heilo var komne tilbake på markane på Fokstugu. Helga før var der ingen. Ein meir sjeldan gjest, ein *gulsporv*, gjekk og beita på nyaste gjenlegget på Fokstugu. *Gauken* kunne ein stadig høyre, og no var det tydeleg meir *blåstrupe* enn sist helg også. Som vanleg gjekk der *stokkender* og beita på markene på Fokstugu, men no berre hannar. Hoene låg nok på egg. På same staden var der ein liten flokk på fem *brushøner* som leitte etter mat den 27. mai. Denne arten har gått tilbake over alt i hekkeområda, og er no komen på raudlista. Kvar kveld og morgon kunne buldringa av *orrhanar* høyrast i det fjerne. Siste dagen vart to reir av *kråke* med nyklekte ungar funne. Elles var *fossekalireiret* under brua på Foksåa røva av kråkefugl, sannsynlegvis av *skjor*. Pga herjingane til skjora året før, var der ikkje ei einaste *taksvale* å sjå på Fokstugu, der det gjennom svært mange år har vore ein stor koloni. *Skjora* har tydelegvis utrydda hekkebestanden der. Elles blei ei utfarga *havørn* sett ved Nysætri då vi var ute på ein fangst- og observasjonstur, der blåstrupen som vanleg blei prioritert.

Sommar- og haustsesongen:

17-19. juli (KMS og Håkon Orten Trovåg): Vi drog til Fokstugu for prøvefangst. Netta blei sette opp for sesongen, og fangsten var absolutt brukbar, der ungfuglane var komne godt i gang i utviklinga. At vi fekk 40 *blåstrupar* lova godt . Det blei bestemt at vi skulle begynne fangstsesongen om ei veke. Fem *myrhaukningar* og tre *dvergfalkningar* blei ringmerkte. Tårnfalken var ikkje å sjå lenger. Hekkinga var tydelegvis mislukka denne sesongen. *Ringdueflokkar* på opptil sju blei observerte. Ein flokk *tårnsegjarar*, som stadig sveipa over oss, var på omtrent same storleik. Det mest negative var likevel at dei to *traneungane* ute på myra var forsvunne. Var raudreven skuldig i det ?

25. juli- 02. august (KJG og KMS): Flott ver i perioden, Det var skodde på myra om natta, så det var vanskeleg med fangsten tidleg på morgonen, då netta blei fylte med vassdropar stadig vekk. Vi måtte gå rundt og riste netta heile tida. Likevel tydde alt på at mange småfuglartar hadde hatt ein god hekkesesong. Dette galdt for eksempel for *blåstrupe*, *lauvsongar*, *heipiplerke*, *gulerle* og *sivsporv*. Spesielt dei to sistnemnde artane var talrike i denne perioden. Også *linerla* hadde hatt ein god sesong. Ein *grashoppesongar* sat og song i eit vierkratt ute på myra 27. juli. Same dato vart 13 *viper* sett på Fokstugu gard. Første

hagesongaren gjekk i nettet den 25.07. To dagar etter hang dei to første *gulsongarane* der, og dei tre første *grønssisikane*. To ungfuglar av *kjötmeis* fanga 26. og 28. juli skulle kunne tyde på hekking i nærområdet. 31.07 var der store mengder med *gulerler* som beitte på markene. Dagen etter var mesteparten vekke. Dei var sikkert allereie på sørtrekk. Ei ung *skogsnipe* blei fanga i kanalen der vi sette opp nett med tanke på vadarar. 230 *blåstrupe* vart ringmerkt denne perioden. Beste fangstdagen i denne perioden var 30.juli, med 280 ringmerkte fugl, der *lauvsongar* og *sivsporv* dominerte.

03. august – 15.august (KMS og delvis Einar Selvåg frå Karmøy RG, Egil Soglo frå Tønsberg RG / Store Færder OS og Georg Bangjord frå Sør-Trøndelag RG):

Første dagen i denne perioden blei starta klokka 03.30. Vindstille og bra fangstver. Det var brukbart med *blåstrupe* og *sivsporv*. *Lauvsongaren* var heilt klart begynt på trekk. Heile fem *kjötmeiser* blei fanga. Først i midten av september dukka dei neste opp. Morgonen etter, 04. august, hang ei *nordflaggermus* i heisenettet, omtrent på same staden som vi fekk tre stykke året før. Det var dårleg fangst denne morgonen, noko som kanskje kom av at der sannsynlegvis var rovfugl i området, utan at desse blei sett. 06. august var det brukbar fangst (168 ringmerkte) medan ein dagane rundt der periodevis måtte innstille fangsten pga av dårleg ver. Om kvelden blei nokre få *låvesvaler* observerte over netta. Avspeling av lyd gjorde at ei vaksen hoe hamna i nettet. Det var første ringmerking på Fokstugu av den arten. 07.august kom første

trepiplerka i nettet. Dagen etter ei til. Då lydfangst etter kvart blei starta på den arten, viste det seg at eit godt trepiplerketrekk går over Fokstumyra. I løpet av sesongen blei 146 individ fanga. Beste fangstperioden viste seg å vere frå ca. 10. august og ut månaden. Då var trekket omtrent slutt. I september blei berre fem fanga, fram til 16.september. Denne arten har dårleg gjenfunnsmateriale . Derfor vil trepiplerka bli ein av satsingsartane på Fokstugu, i lag med blåstrupen. Om andre artar også vil bli satsa spesielt på Fokstugu, er litt for tidleg å seie enno. 10. august hang ein ung *gjerdesmett* i nettet. Vi har tidlegare trudd at alle gjerdesmettar var fanga på forbitrekk. Tidleg tidspunkt og ei typisk dårleg ungfugldrakt tydde på at fuglen måtte vere klekt i nærområdet ikkje så lenge før. Denne dagen var det periodevis ganske sterk nedbør for å vere på Fokstugu. Mellom klokka 10 og 13 kom 10 mm (Laurits Fokstugu). Den 11. august skjedde det noko med *blåstrupen*. Der var meir fugl enn på lenge, og det var lite med kontrollar. Frå no og ut månaden var det rikeleg med blåstrupe i netta tidleg på morgonen berre vergudane var på vår side. Og dei talrike blåstrupane med ring, som brukte å sitje på gjerda mellom dyrkamarka og Fokstumyra Naturreservat, fordufta etter kvart. Dei var nok på veg mot søraust.12. august blei årets niande og siste *gulsongar* fanga. Denne arten dreg tidleg ut av landet. Elles blei ein av få *varslarar* for året sett ved jernbanestasjonen. Same dag blei årets første *møller* og *bokfink* fanga. Dei fekk selskap av årets første *sivsongar*. Vi har dei tre foregåande åra fått ein sivsongar kvart år. Kvoten blei dette året fordobla då endå eit individ besøkte netta 02. september. 14. august dukka årets første *munk* opp, medan det dagen etter hang ny ringmerkingsart for Fokstugu i nettet, ein *tornsongar*. Same dag blei også ein *buskskvett* fanga, einaste registreringa av den arten i 2006. *Svartkvit flugesnappar* var også på topp desse siste dagane i denne perioden, med seks individ den 12. og fem den 14. Vanleg fangsttal for denne arten var ein pr dag, viss nokon blei fanga i det heile.

18.-20. august (KMS, delvis Egil Soglo): Ankom fredag kveld den 18. Blåstrupen var den dominerande arten i netta denne helga. Den 19. var ein brukbar fangstdag med 71 *blåstrupe*. Dagen etter 103 av denne arten. *Trepiplerka* var også på topp med henholdsvis 27 og 30 ringmerkingar. Første *enkeltbekkasin* for året hamna i eitt av netta i kanalen. Berre ein til blei fanga seinare, i oktober. Men sju individ i ein flokk passerte over fangstplassen same dagen, eit meir uvanleg syn i 2006.

Hønehauk Fokstugu 19.08.2006.
(Foto Laurits Fokstugu)

Ei ung *hønsehauk* blei fanga den 19. Same dag sette rovfuglspesialisten Egil Soglo seg til i tre timar (mellom klokka 11.30 til 14.30) i overgangen mellom vierkratta og dyrkamarka (like ved netta) for å observere rovfugl på trekk. Det gav overraskande resultat: tre *sporvehauk*, 1 *tårnfalk* og 1 *jaktfalk* observerte han på den tida. Dette viser tydeleg at der er potensiale for rovfuglobservasjonar under trekket på Fokstugu. To *gråflugesnapparar* blei fanga denne helga, dei einaste dette året. Om lag 470 fugl blei ringmerkte desse dagane.

25.-27.august: (KMS og Håkon Orten Trovåg): Den 26. var årets toppdag for *blåstrupen* med 124 ringmerkingar. Dagen etter blei 102 fanga. Tre *raudstrupe* viste at den arten hadde starta opp med trekket så vidt, og den første *gransongaren* hamna også i nettet. Vanlegaste artane denne helga, utanom blåstrupen, var *lauvsongar*, *heiplerke*, *sivsporv*, *gråsisik* og *brunsisik*. 24 artar blei fanga, nest beste helga med tanke på det, og 26. august var så langt beste fangstdagen nokon sinne på Fokstugu med 310 ringmerkingar.

01.-03. september (KMS og KJG): Ei av dei få jorduglene vi såg i sesongen, var ute og jakta i skyminga då vi var nede og prøvde å fange litt like etter at vi var komne. Det var tydeleg at musebestanden auka utover seinsommaren og hausten, etter samanbrotet på seinsommaren 2004.

Det starta ganske lovande tidleg på morgonen 02. september. 33 *blåstrupe* og nesten like mykje *sivsporv* fekk ring rundt foten. Det var meir *sivsporv* å sjå enn på lenge. Seks *munk* var meir enn det vi hadde ringmerkt totalt tidlegare i sesongen. Årets siste to *møller* gjekk i nettet, og andre *sivsongaren* for året. Fem *raudstrupe* vitna om at den arten var iferd med å begynne trekket. Men fangsten denne helga blei kraftig amputert. Ut på ettermiddagen 02. september var det berre å pakke saman pga sterk nedbør og vind. Oppe på Fokstugu gard trippa minst fem *linerler* omkring i lag med ein *lappsporv*. Fire *viper* og fire *ringduer* heldt enno stand på same stad. Fire *traner* passerte i retning Dombås. Veret var det same neste dag, så det var berre å sikre netta og kome seg heim. 143 fuglar fekk ring denne helga.

08-10.september (KMS): Heile helga var prega av eit flott fangstver. *Tranene* var stadig å høyre ute på myra. No var det nesten ikkje *blåstrupe* igjen. Berre sju individ blei ringmerkte. Kvar dag blei *storfalkar* observerte. Søndagen var årsbeste for *sivsporven* med 98 ringmerkte, dagen før blei 35 fanga. Trekket var tydelegvis på topp hos denne arten. Også andre artar var det rekordfangst av og tydeleg trekkaktivitet: *heiplerka* slo til med 45 og 77 desse to dagane som begge var årsbeste for denne arten, medan *raudstrupe* fekk førebels beste resultat for året med 46 ringmerkte. To *sporvehaukar* hamna i netta, der dei tydeleg vart lurte av lokkelyd vi spelte av enkelte småfuglartar. Største overraskelsen denne helga var ein *gulbrynsongar* som hang i netta om

morgonen 10.september. Dette er ganske tidleg ankomst av denne sibirske arten. 389 fugl blei ringmerkete denne helga.

15-17. september (KMS): Nokon fangst på ankomstdagen var ikkje mogeleg pga. at det var tidleg mørkt. Det var berre å bere på plass fangstutstyret så alt var klart til neste morgon. I loggen denne morgonen blei det skrive: ”Beste fangstforhold på Fokstugu nokon sinne. Kjempever ! Overskya, vindstille, 12 – 15 plussgrader.” Og det slo til. Det ”hagla” med *jernsporv*. 91 blei ringmerkete. Det var nesten halvparten av det som blei ringmerkt heile sesongen. 63 *sivsporv* viste at den arten framleis var på fullt trekk. *Raudstrupen* sette denne dagen førebels dagsrekord med 56 ringmerkete. Det same gjorde *gransongaren* med 16 individ , medan den nære slektningen av han, *gulbrynsongaren* slo til med nummer to for året. Første *fuglekongen* dukka også opp. Sjølv om det var snakk om berre fire av kvar art, blei det også beste dagsnotering for *bokfink* og *grønsisik*. *Bjørkefinken* slo til med 33 individ. *Gråsisiken* var heller ikkje heilt vekke med 83 ringmerkete. Det som var nytt med denne arten, var at det no var dukka opp større og lysare former. Fleire av desse var i nærleiken av polarsisik og andre kom inn under den langnebba forma. Dei enorme frømengdene på bjørka dette året, kom etter kvart til å spele ei viktig rolle med tanke på denne arten .

Årets to siste *låvesvaler* (ungfuglar) passerte fangstområdet på si ferd mot Afrika, og dei to siste *blåstrupane* for året blei fanga. Tredje og siste *sporvehauk* vasa seg inn i eitt av netta og blei ringmerkt På Fokstugu gard gjekk den siste *linerla* og trippa heile helga. Helga etter var ho vekke. To *kjødmeis* dukka opp i netta. Denne arten hadde ikkje vore å sjå på ein og ein halv månad. Totalt blei nøyaktig 400 fuglar ringmerkete denne dagen, ny dagsrekord så langt. Talet på fanga arter denne helga var 25, beste noteringa det året. Laurdagsmorgonen var litt vemodig også. *Tranene*, som vi dagleg hadde høyrte og/eller sett frå første dagen vi kom om våren, hadde no funne ut at tida for avreise var inne. To fuglar skrudde seg stadig høgare oppover i store sirklar, for deretter å setje kursen mot sør. No blei det stilt ute på myra. Det var tydelegvis oppbrot av traner over heile fylket. Thor Østbye kunne fortelje at 812 traner var sett i Oppland denne helga.

Søndagen slo til med tjukk, fuktig skodde. Ho låg heilt til 13-tida. Teke forholde i betraktning, som det heiter, må 164 ringmerkete på ein slik dag vere tilfredsstillande. Ein ny ringmerkingsart for Fokstugu dukka opp, ein ung hann av *bergirisk*. Elles var det dei vanlege artane , med brukbare fangsttal av *raudstrupe*, *gransongar*, *munk*, *sivsporv* , *heiplerke* og *gråsisik*. Ei *lauvsongarhoe*, den siste som blei fanga denne sesongen, var framleis i sterk myting. Ho måtte tydelegvis ha hatt seint kull sidan ho var så forseinka. Viss ein ikkje hadde visst betre, kunne ein denne helga begynne å lure på om der var fleire heimevernstropper som øvde på spreidd orden i fjellområda

ovanfor Fokstugu gard. Rypejakta var begynt, og det small heile tida. Kan verkeleg ein fugleart motstå eit slikt enormt jaktpress i det lange løp ? Denne helga , i skyminga, kom fleire flokkar med *gråsisik/brunsisik* og landa inne i vierkrattet i reservatet, tydelegvis for å overnatte der. Tog som passerte forbi, uroa heilt klart desse fuglane, for dei flaug vekk igjen. At toga stadig forstyrra fuglane var elles vanleg å sjå heile sesongen. Skal ikkje eit reservat vere ein fristad for fuglane, der dei kan ete og kvile seg? Så lenge toga går over Fokstumyra, vil ikkje myra vere fullverdig som fuglereservat.

22-24. september (KMS): Ein av karakterartane for Fokstumyra, *sivsporven*, var framleis brukbart representert. Til saman 77 individ blei ringmerkt denne helga. *Raudstrupen* hadde også godt trekk enno, med 81 ringmerkte. I løpet av helga blei 46 *heipiplerker* fanga. Helga etter var arten omtrent ikkje å sjå. På laurdag 23. var det vindstilt fram til middagstider. Då kom det ein kraftig sørvestleg vind, så eit ganske livleg trekk stoppa opp. Før det begynte å blåse, var det for eksempel eit stort trekk av *bjørkefink* mot sør. Det første teikn til trastetrekk blei observert då ein flokk på 20-30 individ, mest *gråtrast* og nokre *raudvengtrast*, passerte. I netta kom der over 30 *bjørkefink*. *Gråsisiken* var enno i ein beskjeden fase, berre 60 individ blei fanga denne helga. *Brunsisik* blei det 25 av. Ein ny art for Fokstumyra dukka opp, *svartmeis*. Ikkje akkurat uventa, men det var greitt å få arten registrert. Dei tre første *blåmeisene* for året hang i netta, og i løpet av dagen blei to *gulbrynsongar* fanga. Ny dagsrekord for *munk* blei sett med sju individ. Den siste *hagesongaren* for året blei fanga den 23. *Gjerdesmetten* slo til med fire, som er det meste fanga på ein dag . Rundt 400 fuglar blei ringmerkte denne helga.

29.september – 01. oktober (KMS): For første gong denne sesongen var netta frosne. Det gjorde sjølv sagt at fangsten tidleg om morgonen var dårlegare enn kva han kunne ha vore. 85 *gråsisik* og 69 *brunsisik* gav varsel om at noko var i gjære hos desse artane, og det utan at lokkelyd var brukt. 12 *sivsporv* blei hanka inn. Trekket var tydelegvis snart slutt for denne arten også. *Bjørkefinken* var framleis vanleg. Dagsrekord på 68 individ lar seg gjerne høyre. Dei siste fem *munkane* for året blei fanga inn, og 64 *raudstrupe*. Dette var siste helga med brukbart tal av denne arten. 20 *gransongar* blei ringmerkt i løpet av helga, seinare var også *gransongaren* svært fåtalig. Den femte og siste *gulbrynsongaren* for sesongen blei fanga 30. september, same dag som ein ny art for Fokstumyra blei registrert, *trekrypar*. Også denne arten var venta, så det var greitt å få han registrert til slutt. *Staren* var svært fåtalig på Fokstugu denne sesongen, i motsetnad til sommaren før, då 200-300 i ein flokk blei observert over ein lengre periode. Tre individ landa ved eine heisenettet 01. oktober. Utruleg nok klarte ein av desse å flyge inn i nettet då dei tok til vengane. Dette er ny ringmerkingsart på Fokstugu. I skumringa om kvelden sat ein *orrhane* og buldra ovanfor ovanfor Fokstugu gard. 360 fugl blei ringmerkte denne helga.

07. oktober- 15. oktober

(KMS og delvis Georg Bangjord med familie):

Dei to første dagane av haustferien var prega av dårleg ver. Berre 57 ringmerkte talar for seg.

Andre funnet av *svartmeis* var det mest interessanne dei dagane.

Den 09. var veret bra.

Einaste *krikkanda*

ringmerkt for året flaug i heisenettet som sto

over kanalen, nettopp

plassert der for å ta inn

fuglar som søker mot vatn.

Krikkand Fokstugu 09.10.2006.

(Foto: Kjell Soot)

Gråsisiken og *brunsisiken* dominerte, og det kom desse artane til å gjere dagane framover. I løpet av denne veka blei det ringmerkt 2180 *gråsisik* og 415 *brunsisik*. 11. oktober var ”verste” dagen med 428 *gråsisik* og 95 *brunsisik*, som var dagsrekordar for begge artane. Heilt klare *polarsisikar*, fire individ, dukka opp denne første godversdagen. Totalt blei 20 *polarsisik* fanga i løpet av veka. Eg har aldri sett slike frømengder på bjørk nokon sinne som det bjørkene på Fokstugu hadde. Enkelte tre var nærmast mørkebrune av frøraklar.

Den 10. blei to *kaier* sett flyge mot sør. Dette er andre registreringa av den arten på Fokstumyra. Spreidde *songlerker* blei observert på dyrkamarkene gjennom heile haustferien, der graset no var beita kraftig ned av sauene, og var tydeligvis ideelt for denne arten. I same veka i 2005 var denne arten også observert på markene.

Enkelte *heiplerker* blei observert i løpet av haustferieveka, den siste blei fanga den 11. *Sivsporv* blei det totalt fanga fem av , den siste 12. oktober, same dato som siste *gransongaren* var i nettet. Den 13. var ingen ulykkesdag: Om formiddagen blei ein flokk på rundt 20 *sidensvans* observert. Dette var ny art for

Fokstumyra. Nokre få timar etter var det klart for enno ein ny art, *vintererle*. Ho hang rett nok i eit nett som var spent over dreneringskanalen, men dette var fullstendig uventa. Siste *bokfink* for året blei også fanga denne dagen. Siste *måltrast* og *jernsporv* hamna i nettet den 14.10. Enkelte dagar passerte tusenvis av trast Fokstugu, spesielt mange *gråtrast*. Fokstugu har vist seg å vere ein spesielt god fangstplass også for trast. Beste dagen var den 13. oktober då 98 *gråtrast* fekk ring. Dei to neste dagane vart 70 og 56 ringmerkte. I haustferien blei 291 *gråtrast*, 52 *raudvengtrast* og 6 *svartrastar* ringmerkte. Det var litt

uventat at så få svarttrastar dukka opp, for denne arten har ei sterk sørvestleg orientering, der hovudovervintringsområdet er Storbritannia. Oppskrifta for å få ringmerkt mange trast på Fokstugu er enkel. På dagar med massivt trastetrekking trengs det fleire ringmerkarar der for å få ut fuglane og kome seg vekk frå netta så nye fugl kan gå i.

*Sidensvans, Fokstugu, 15. oktober 2006.
(Foto Kjell Mork Soot)*

Denne gongen var vi så heldige at Georg

Bangjord stilte opp akkurat til rett tid. Utan hans hjelp hadde ringmerkingstalet av trast blitt mykje mindre. Tilbake til *sidensvansane* observert den 13. oktober. Nettopp med tanke på denne arten blei eit par rognebærtre på Hareid ribba for bær, for rognebær finst ikkje på Fokstugu. Etter observasjonen av *sidensvansane* blei bæra hengt opp rundt det største heisenettet og *sidensvanslyd* blei spelt. Det var ingen *sidensvans* å sjå dagen etter observasjonen, men den 15. kom eit par flokkar forbi, og fem fuglar flaug i netta på jakt etter bær.

Denne dagen blei den andre og siste *enkeltbekkasinen* for sesongen fanga. Eit uventat dårleg resultat for denne arten.

I løpet av haustferien blei 3393 fuglar ringmerkte. Trekker ein frå den enorme invasjonen av gråsisik og brunsisik, blei 800 fuglar, fordelt på 21 artar, ringmerkte, ikkje så verst for å vere langt ut i oktober.

20-22.oktober (KMS). Så pass seint i oktober kan ein risikere at netta er rima og beinfrosne. Dette var ikkje tilfelle i denne gongen, men lav skodde 21. oktober gjorde sikkert fangsten dårlegare enn kva han ville ha vore elles. Om morgonen var temperaturen +1,5 grader, aukande til max +3,8 grader ut på dagen. Det var kanskje skodda som gjorde at fuglane trekte rett mot aust så lenge ho låg der. Dei over eitt tusen trastane for i den retning. Det same gjorde fleire flokkar med *gråsisik*, og også *sidensvans*. Ein flokk på ca. 30 *sidensvans* landa i trea rundt der rognebæra hang og ni for i nettet. I skyminga passerte rundt 20 *sidensvans* i sørleg retning. Ein *dvergalk*, som tydelegvis reagerte på lokkelydane som blei spelt, hang plutselig i eitt av netta. Om morgonen blei 30 *gråtrast* ringmerkte i

lag med to *raudvengtrast*. I løpet av dagen blei 146 *gråsisik* og 3 *brunsisik* ringmerkte . Ein einsleg *bjørkefink* hamna i nettet, den einaste i helga. Dagen etter blei ingen sidensvansflokk sett, men eit enkelt individ hang plutseleg i nettet der bæra var. Gråsisik var der meir av rundt om i terrenget, og 250 bli ringmerkte, i lag med 10 brunsisik og to *polarisisik*. Gråtrast blei det 21 av og *raudvengtrast* sju. Ei *kjõtmeis* fekk ring. I lag med henne var ei anna som var ringmerkt 14 dagar før. Litt uventa hadde to *blåmeis* ring også frå to veker før. Denne helga blei 485 fuglar ringmerkte.

03. november – 04. november (KJG og KMS):

Helga før var det svært vinterleg på Fokstugu, så vi heldt oss heime. Denne helga såg vi oss nøydde til å reise til Fokstugu for å berge netta og utstyret elles. Vi såg det som lite formålstenleg å satse stort på merking på grunn av snøen, og også fordi det periodevis bles ein forholdsvis sterk vind. Lyd for gråsisik og lyd og bær for sidensvans blei rigga opp, medan vi så smått begynte å ta ned netta lengst unna lyden. Dei *gråsisikane* som var der, unngjekk stort sett netta fordi dei var lette å sjå mot snøen. Berre 13 blei fanga. Litt gråtrast trekte enno forbi og ein hamna i netta. *Sidensvansen* passerte det meir av enn det vi hadde registrert tidlegare i sesongen. Det var vanskeleg å få oversikt over talet, for dei sette seg ofte lågt i den tette vegetasjonen, men ni blei ringmerkte. Etter at netta var nedtekne og alt utstyret var lasta i bilen, besøkte vi raudrevhia vi oppdaga året før og som ligg like ved jernbanestasjonen. Der var mengdevis av spor rundt alle hi-nedgangane. På tilbakeveg frå hia, oppdaga vi plutseleg ein fugl som sat og beita på einebær. Det var ein gammal *konglebit-hann*, ny art for Fokstumyra. Dette var femte nyregistrerte fugl for Fokstumyra i 2006, og art nummer 168 for den lokaliteten. Observasjonen av denne ultra-nordiske fuglen, i lag med sidensvansane, gjorde at denne siste turen for året blir rekna som svært vellukka.

Brandbu; libris

Storlinna 32 | 2760 Brandbu
Tlf: 61 33 49 70 | brandbu@libris.no
www.libris.no/brandbu

«Vi støtter det lokale fuglemiljøet !»

RINGMERKET PÅ FOKSTUGU 2003-2006 *

Fugleart	Ringmerkt 2003-2006	Pull 2006	Fg. 2006	Totalt 2006	Akkumulert
Krikkand <i>Anas crecca</i>	1	-	1	1	2
Myrhauk <i>Circus cyaneus</i>	4	5	-	5	9
Hønehauk <i>Accipiter gentilis</i>	1	-	1	1	2
Sporvehauk <i>Accipiter nisus</i>	3	-	3	3	6
Dvergfalk <i>Falco columbarius</i>	2	3	1	4	6
Enkeltbekkasin <i>Gall. gallinago</i>	8	-	2	2	10
Rugde <i>Scolopax rusticola</i>	1	-	1	1	2
Skogsnipe <i>Tringa ochropus</i>	-	-	1	1	1
Strandsnipe <i>Actitis hypoleucos</i>	1	-	-	-	1
Perleugle <i>Aegolius funereus</i>	1	-	-	-	1
Tårnsegler <i>Apus apus</i>	-	2	-	2	2
Vendehals <i>Jynx torquilla</i>	1	-	-	-	1
Flaggspett <i>Dendrocopus major</i>	1	-	-	-	1
Dvergspett <i>Dendrocopus minor</i>	1	-	-	-	1
Låvesvale <i>Hirundo rustica</i>	-	-	1	1	1
Trepiplerke <i>Anthus trivialis</i>	27	-	146	146	173
Heipiplerke <i>Anthus pratensis</i>	952	-	649	649	1601
Gulerle <i>Motacilla flava</i>	23	-	39	39	62
Vintererle <i>Motacilla cinerea</i>	-	-	1	1	1
Linerle <i>Motacilla alba</i>	-	-	2	2	2
Sidensvans <i>Bombycilla garrulus</i>	-	-	24	24	24
Fossefall <i>Cinclus cinclus</i>	3	-	-	-	3

Fugleart	Ringmerkt 2003-2006	Pull 2006	Fg. 2006	Totalt 2006	Akkumulert
Gjerdsmett <i>Trogl. troglodytes</i>	5	-	9	9	14
Jernsporv <i>Prunella modularis</i>	190	-	191	191	381
Raudstrupe <i>Erithacus rubecula</i>	204	-	359	359	563
Blåstrupe <i>Luscinia svecica</i>	1333	-	1168	1168	2501
Svartraudstjert <i>Ph. ochruros</i>	1	-	-	-	1
Raudstjert <i>Phoen. phoenicurus</i>	27	-	20	20	47
Buskskvett <i>Saxicola rubetra</i>	2	-	1	1	3
Steinskvett <i>Oenanthe oenanthe</i>	4	-	2	2	6
Svarttrast <i>Turdus merula</i>	12	-	8	8	20
Gråtrast <i>Turdus pilaris</i>	72	-	358	358	430
Måltrast <i>Turdus philomelos</i>	31	-	20	20	51
Raudvengtrast <i>Turdus iliacus</i>	76	1	115	116	192
Sivsongar <i>Acroc. Schoenobaenus</i>	3	-	2	2	5
Gulsongar <i>Hippolais icterina</i>	6	-	9	9	15
Hauksongar <i>Sylvia nisoria</i>	1	-	-	-	1
Mølle <i>r Sylvia curruca</i>	14	-	9	9	23
Tornsongar <i>Sylvia communis</i>	-	-	1	1	1
Hagesongar <i>Sylvia borin</i>	17	-	15	15	32
Munk <i>Sylvia atricapilla</i>	24	-	35	35	59
Gulbrynsongar, <i>Ph. inornatus</i>	1	-	5	5	6
Gransongar <i>Phyllosc. collybita</i>	34	-	64	64	98
Lauvsongar <i>Phyllosc. trochilus</i>	1118	-	1099	1099	2217

Fugleart	Ringmerkt 2003-2006	Pull 2006	Fg. 2006	Totalt 2006	Akkumulert
Fuglekonge <i>Regulus regulus</i>	118	-	6	6	124
Gråflugesnappar <i>Musc. striata</i>	2	-	2	2	4
Svartkvit flugesn. <i>F. hypoleuca</i>	12	-	22	22	34
Granmeis <i>Parus montanus</i>	28	-	19	19	47
Svartmeis <i>Parus ater</i>	-	-	2	2	2
Blåmeis <i>Parus caeruleus</i>	18	-	9	9	27
Kjødmeis <i>Parus major</i>	35	-	29	29	64
Spettmeis <i>Sitta europaea</i>	1	-	-	-	1
Trekrypar <i>Certhia familiaris</i>	-	-	1	1	1
Varslar <i>Lanius excubitor</i>	1	-	-	-	1
Stare <i>Sturnus vulgaris</i>	-	-	1	1	1
Pilfink <i>Passer montanus</i>	2	-	-	-	2
Bokfink <i>Fringilla coelebs</i>	15	-	13	13	28
Bjørkefink <i>Fring. montifringilla</i>	81	-	303	303	384
Grønfink <i>Carduelis chloris</i>	4	-	11	11	15
Grønsisik <i>Carduelis spinus</i>	10	-	30	30	40

For 2006 er inkludert er 5 myrhauk,, 3 dvergfalk, 17 blåstrupe og 8 lauvsongar som er ringmerkt på andre stader enn sjølve Fokstugu, en alle i Dovre kommune. (Utanfor grensene av Fokstumyra Naturreservat).

NORGESFØR
BONDENS TRYGGE VALG

HADELANDS BILLIGSTE SOLSIKKEFRØ !

2770 JAREN

61 33 68 20

Gjenfunn og kontrollar av fuglar på Fokstugu i 2006:

Seks funn er blitt rapportert i 2006. På Stavanger Museum vil datasystema bli heilt omlagde like etter årsskiftet. Derfor er fuglar ringmerkte 2006 enno ikkje komne inn i systemet.

Teiknforklaringar:

F   hoe
M   hann
1K   ungfugl, ringmerkt i første leveår / kalenderår.
x   funnen død
w   drepen mot vindauge
f   funnen død, fersk
xk   drepen av katt
vR   kontrollert av ringmerkar
1-1-26   Funnen etter 1 år, 1 måned og 26 dagar.

Hønehauk, *Accipiter gentilis*

CA17843   F1K 20.08.2005 Fokstugu, Dovre, Oppland
xwf 10.01.2006 Rolvsøy, Fredrikstad, Østfold. 331 km SSE. 0-4-20.

Raudstrupe, *Erithacus rubecula*

5E28597   1K 02.10.2005 Fokstugu, Dovre, Oppland
vR 15.10.2005 Greifwalder Oie, Rostock, TYSKLAND. 916 km SSE. 0-0-13.

Blåstrupe, *Luscinia svecica*

5E90066   M1K 28.07.2005 Fokstugu, Dovre, Oppland
xkf 22.08.2005 Lora, Lesja, Oppland. 31 km W. 0-0-25.

Gråsisik, *Carduelis flammea*

5H26938   1K 25.09.2005 Fokstugu, Dovre, Oppland
vR 05.11.2005 Bingsmarken, Malmöhus, SVERIGE. 787 km SSE. 0-1-10.

Sivsporv, *Emberiza schoeniclus*

5E25361   F1K 29.08.2004 Fokstugu, Dovre, Oppland
vRF 25.10.2005 Villetton, Lot-et-Garonne, FRANKRIKE. 2059 km SSW. 1-1-26.

5E90223   1K 31.07.2005 Fokstugu, Dovre, Oppland

vRM 15.04.2006 Tilburg, Noord-Brabant, NEDERLAND. 1204 km SSW. 0-8-15.

KOMMENTARAR TIL ARTSLISTE OG RINGMERKIGSLISTE

Thor Østbye (THØ) har laga ei samleoversikt over alle fuglar som er observert på Fokstumyra gjennom tidene. Denne har for oss vore til utruleg god nytte. Vi har ofte henvist til Østbyes oversikt i dei to tidlegare rapportane. Fuglar som tidlegare er omtala av oss der det er henvisning til THØ (for året 2004 eller 2005, sjå litteraturlista) er berre årets observasjonar nemnde her. Er fuglen ikkje tidlegare nemnt av oss, viser vi til det Thor Østbye har skrive (i *kursiv*.)

GBA= Georg Bangjord , LFO = Laurits Fokstugu (*MERK:* Laurits har forandra etternamn, frå Sønstebø til Fokstugu), KJG= Karl Johan Grimstad, ESO= Egil Soglo, KMS = Kjell Mørk Soot.

Songsvane, *Cygnus cygnus*.

Meget sjelden på trekk. 1 individ i Veltjern på Langmyre 15.06.1975 og ett individ i Søndre Horrtjern 12.05.2002. (THØ 2003). 1 ind 29.06.2003 (THØ 2005). 1 utfarga individ sett i sørenden av Vålåsjøen/ Lesjabekk 13.05. 2006 (KMS, Ola Tovmo).

Havørn, *Haliaeetus albicilla*. Eitt utfarga individ observert ved Nysætri 26.05.2006 (KJG, KMS).

Hønsehauk, *Accipiter gentilis*.

Ei ung hoe fanga og ringmerkt 19.08.2006 (KMS, LFO, ESO).

Sporvehauk, *Accipiter nisus*.

Tre individ observert på forbitrekk i løpet av tre timar 19.08 ved systematisk observasjon. Totalt tre individ fanga i nett og ringmerkt 09.09, 10.09 06 og 16.09. Elles spreidde observasjonar. Sist sett 24.09. Arten ser ut til å vere vanleg på forbitrekk om hausten (KMS, ESO).

Dvergfalk, *Falco columbarius*. Eit seint individ fanga og ringmerkt 21.10.2006 (KMS).

Trane, *Grus grus*. *Siden 1800-tallet har trana hekket på Fokstumyra, og den har økt i antall på 1900-tallet. Første observasjon av Collett i 1875 og første hekkefunn i 1882. Uregelmessige observasjoner opp igjennom årene viser at hekkebestanden svinger mellom 1 til 5 par, med 2-3 par som en normal bestand. Også ikkehekkende traner kan oversomre i området (THØ 2003). Dei to hekkepara som har vore på Fokstumyra dei tre sesongane vi har vore der, har ikkje fått fram ein unge i desse åra. Paret ved Horrtjern fekk to ungar i år, men dei forsvann, den eine tidleg, den andre som halvaksen. Ungane blei sannsynlegvis tekne av raudrev. Sjå spesiell omtale om dette seinare .*

Brushane, *Philomachus pugnax*.

Fem hoer beita på markene på Fokstugu 27.mai. Vi såg ikkje ein einaste brushane seinare. Er fuglen i ferd med å forsvinne frå Fokstumyra? (KJG, KMS).

Enkeltbekkasin, *Gallinago gallinago*.

Allereie på 1800-tallet hekket fuglen tallrikt på myra. Fremdeles er den svært vanlig og er den klart vanligste vaderarten som hekker på Fokstumyra (THØ 2003). Vi fekk i løpet av sesongen 2006 inntrykk av at bestanden var relativt svak. Få spelande hannar blei observert i speletida, og få fuglar blei sett seinare. Som i 2005, blei flest observasjonar gjort i oktober, dette var sikkert fuglar på gjennomtrekk (m.a. minst fire 21.10) (KMS, KJG, LFO).

Storspove, *Numenius arquata*.

Meget sjelden hekkefugl. Første gang nevnt da ett par hekket i 1942. To par (ett par med påvist hekking) på myra i 1986. Siden to streif-/trekkobservasjoner fra 1989, og en fra 1996 (THØ 2003) Eitt individ spelte 12. mai og utover. Sannsynlegvis var der eit hekkeforsøk rett sør for Fokstugu gard (KJG, KMS, LFO)

Skogsnipe, *Tringa ochropus*.

En vanlig rugefugl rundt midten av 1800-tallet, men forsvant som hekkefugl i 1880-åra. I dag en meget sjeldan streiffugl på myra. Observert i 1986, 1989 og 1996 (THØ 2003). Ein ungfugl på trekk fanga og ringmerkt 31.07.2006 (KMS).

Songlerke, *Alauda arvensis*.

I veke 41, både i 2005 og 2006, blei det omtrent dagleg sett songlerker som hadde tilhald på markene på Fokstugu (KMS,GBA).Desse markene er på denne tida pussa godt ned av sauene, og er kanskje ekstra tiltrekkande for songlerka då .

Låvesvale, *Hirundo rustica*.

Enkelte spreidde observasjonar i august. Siste observasjon var av to ungfuglar 16.september(KMS).

Taksvale, *Delichon urbica*.

Har hekket vanlig på Fokstugu gard siden 1875 da ca. 50 par hadde tilhold der. Hekker nå også på Fokstugu stasjon og sæterhusene i områdene (THØ 2003). I 2004 og 2005 blei kolonien på Fokstugu gard øydelagd av skjor. Sistnemnde år var det eitt kull som vaks opp, og det reiret låg på innsida av ein husvegg. Der har ikkje vore taksvalehekking på Fokstugu stasjon dei åra vi har vore her. I 2006 var det ikkje ei einaste taksvale å sjå. Skjora har utan tvil gjort at taksvala er forsvunnen frå Fokstugu (KJG, KMS, LFO).

Trepiplerke, *Anthus trivialis*.

Sjelden. Flere syngende hørt i fjellbjørkeskogen sør for myra i 1942. I perioden 1986-88 ble 1-3 hanner hørt syngende hvert år (THØ 2003). Vi veit ingen ting om hekking av trepiplerke i området, men har litt data elles. I 2005 blei eitt individ fanga allereie 31. juli. Både i 2004 og 2006 blei første individet fanga 07. august. I år blei det for første gong prøvt med lokkelyd på denne arten. Resultatet let ikkje vente på seg: Til saman 146 individ vart fanga og ringmerkt, mot 11 og 16 dei to foregåande åra. Dette skulle vise at det går eit godt trekk av trepiplerke over Fokstumyra . Beste trekktida ser ut til å vere siste halvdel av august. Denne arten vil vere ein av satsingsartane i åra framover. Ei av trepiplerkene hadde på seg ein flått. Det skulle tyde på at nokre av fuglane kjem frå kystnære strok vest- eller nordfrå. (KMS, GBA, ESO).

Vintererle,

Motacilla cinerea.

Ein ungfugl blei fanga i eitt av netta som stod over dreneringskanalen berekna på vadefuglar 13.10.2006. Dette er ny art for Fokstumyra (GBA, KMS).

Vintererle Fokstugu 13.10.2006 (Foto Kjell Mork Soot)

Sidensvans, *Bombycilla garrulus*. 13.10.2006 blei ein flokk på om lag 20 individ observert (GBA, KMS). Dette var første registrering og ny art for Fokstumyra. Etter denne observasjonen blei medbrakt rognebær hengt opp, og lyd av sidensvans spelt. Dette førte til at fleire flokkar stoppa opp og fem fuglar blei fanga 15.10. (KMS, LFO, Erlend Sønstebø, Ragnar Sønstebø). Laurdagen etter, 21.10, var det tjukk skodde fram til klokka var 13. Litt sidensvans passerte, men no i austleg retning. Av ein flokk på ca. 30 blei ni fanga. I skyminga om kvelden passerte ein flokk på ca. 20, men no i sørleg retning. Dagen etter var det ingen flokkar å sjå, men eitt individ hang plutselig i netta. (KMS). 04.november var vi på Fokstugu for å rigge ned utstyret. Der var litt snø på markene og vind. Rognebær blei hengt opp og lyd blei spelt ved heisenettet. Det viste seg at sidensvans passerte Fokstugu framleis.

Dette var kanskje beste dagen i så måte. Det var vanskeleg å få oversikt, fordi fuglane ofte gjekk ned i lågt og tett kratt, kanskje pga vinden. Ni fuglar blei fanga. (KJG, KMS). Fokstugu har uten tvil potensiale til kunne bli ein god fangstplass for sidensvans i invasjonår viss ein planlegg ein spesiell fangstplass for denne arten. Noko anna som var interessant , var at på Sunnmøre var det lite sidensvans og det berre i ein kort periode. På Nordmøre og i Trøndelag derimot, var der mykje sidensvans og det over lengre tid. Utifrå observasjonar på Fokstugu, såg det ut til at storparten av sidensvansen frå desse områda drog over fjella mot Austlandet, i staden for å følge kysten sørover.

Fossefall, *Cinclus cinclus*.

Har fast hekkeplass ved Fokstugu gard. Ses ellers langs elver og bekker i området (THØ 2003). Reiret blei i 2006 røva av kråkefugl, sannsynlegvis av skjor. Reiret som var der frå før, viste også tydeleg at det var røva av kråkefugl. Ei predatorsikker kasse er no sett opp. Det er å håpe at fossekallen tar henne i bruk (KJG, KMS).

Gjerdsmett, *Troglodytes troglodytes*.

Eit svært ungt eksemplar av arten blei fanga 10.august. Tidspunktet, utviklinga og utsjånaden av fjørdrakta viste at fuglen måtte ha kome frå nærområdet. (KMS).

Blåstrupe, *Luscinia svecica*.

Etter ein laber sesong i 2005 (389 ringmerkte), var det oppløftande å få over 1100 blåstrupar i 2006. Fokstugu har utan tvil potensiale i seg til at eit par tusen kan ringmerkast i sesongen, viss det klaffar med verforhold og god bestand. Dessutan trengs det bemanning heile tida i siste halvdel av august, som etter alt å døme er beste fangstperioden for blåstrupe. Vi kunne i år dessverre vere der berre i helgane i denne viktige perioden. I år blei lokkelyd køyrt heile natta og netta blei opna i god tid før det var lyst. Akkurat grålysninga er ofte beste fangsttida for blåstrupen. At ein del av blåstrupane, som passerar Fokstumyra om hausten, kan kome frå plassar forholdsvis langt unna, viste ei ung hoe fanga 02. september. Denne fuglen hadde på seg to flåttar ved nebbrota, som viser at han måtte ha kome frå kystnære strøk. Elles var det som før nemnt ein laber sesong i 2005. Dette året var smånagarbestanden dårleg, etter samanbrot i 2004. Det skal bli interessant å sjå etter kvart om det er ein samanheng mellom talet på blåstrupar og smånagarbestanden.

Grashoppesongar, *Locustella naevia*.

En registrering er gjort av arten 14.07.1986 ved Øyaseter/Lesjabekk (THØ 2003)

Ein syngande hann blei 27.07.2006 høyrte inne i reservatet like sør for fangstområdet på Fokstugu (KJG, KMS).

Sivsongar, *Acrocephalus schoenobaenus*.

Både i 2004(24.08) og 2005(09.08) blei eitt individ fanga. I 2006 hamna to individ i netta, henholdsvis 12.august og 02. september (KMS). Sju individ er dermed registrerte på Fokstumyra. Då er eitt individ fanga og ringmerkt ved Lesjabekk 23.08.2003 også medrekna.

Tornsongar, *Sylvia communis*

Arten er bare observert med tre syngende hanner i 1986 (THØ 2003).

Ein ungfugl blei fanga i nett og ringmerkt 14.08.2006 (GBA, KMS).

Gulbrynsongar, *Phylloscopus inornatus*

02. oktober 2005 blei første funnet av denne arten på Fokstumyra registrert.

Ved ein feil fekk vi opplyst at dette var første funnet i Oppland. Det rette er at det var det andre funnet. Første funnet blei gjort i Totenvika september 1984 (sjå "Fugler i Oppland", 1997). I 2006 blei fem gulbrynsongarar fanga og ringmerkt på Fokstugu, dvs. funn 3-7 i Oppland: Ein ganske tidleg fugl 10.09, 1 individ 16.09, 2 individ 24.09 og 1 individ 30.09. (KMS). Det er verdt å merke seg at i dette tidsrommet ein fekk fuglane (tre veker) vart det fanga berre i seks heile dagar (i helgane). Det skal bli interessant å sjå i åra framover om gulbrynsongaren er så vanleg på trekk over Fokstumyra som han var i år.

(Alle foto : Kjell Mork Soot)

Gulbrynsongar
24.09.2006

Gulbrynsongar
10.09.2006

Gulbrynsongar
16.09.2006

Gulbrynsongar 30.09.2006

Gulbrynsongar 24.09.2006

Gransongar, *Phylloscopus collybita*.

Før vi begynte med våre registreringar, var det berre ein observasjon frå Fokstumyra, 13.06.1994 (THØ 2003). Frå slutten av august til midten av oktober er det eit visst trekk I år 2006 blei 64 individ ringmerkt, i tidsromet 27.08 til 12.10. I dei to foregåande åra blei 19 ringmerkt (i 2004) og 15 (i 2005). Auken i år kan skuldast at fleire nett var i bruk, litt lokkelyd blei brukt i periodar og fangstveret var svært bra samanlikna med dei tidlegare to åra.

Svartmeis, *Parus ater*

Eitt individ blei fanga og ringmerkt 24.09.2006. Dette er første funn av denne arten på Fokstumyra. 08.10. 2006 blei individ nummer to fanga (KMS).

Svartmeis Fokstugu
24.09.2006 (Foto: Kjell Mork Soot)

Blåmeis, *Parus caeruleus*.

Ni blåmeis blei ringmerkt i tidsromet 24.09 til 13.10.2006. To individ som blei ringmerkt i lag 08.10, vart kontrollerte 22.10 på same stad.

Trekrypar, *Certhia familiaris*.

Eitt individ blei fanga og ringmerkt 30.09.2006. Dette er første funn av denne arten på Fokstumyra (KMS).

Trekrypar Fokstugu
30.09.2006. (Foto: Kjell Mork Soot)

Kaie, *Corvus monedula*.

Artens første registrerte funn i området, 4 individer på Fokstugu stasjon 16.05.1989 (THØ 2003). To individ trekte mot sør 10.10.2006 (KMS).

Bergirisk, *Carduelis flavirostris*.

Arten kan bli sett under trekket vår og høst (THØ 2003). I løpet av tre sesongar er eitt individ konstantert: 17.09.2006 blei ein ung hann fanga i lag med nokre gråsisikar (KMS).

Gråsisik, *Carduelis flammea*. **Brunsisik**, *Carduelis cabaret*. **Polarsisik**, *Carduelis hornemanni*.

Vi såg tidleg i sesongen at det var tillaga enorme mengder med frø på bjørkene. Nesten kvar dag, frå første fangstdag i juli til fangstslutt i november, fekk vi gråsisik. Andelen av ungfugl auka sjølvsagt etter kvart. På 21 fangstdagar, fram til 16. september, fekk vi mindre enn 10 pr. dag. På åtte fangstdagar 10-19 individ, og på tre fangstdagar (mellom 30.juli og 14. august) 26 til 42. Fangsten i første delen av september var moderat (under 10 pr. dag). Frå 16. september av var det heilt omsnudd. Då blei 83 gråsisik fanga, utan lokkelyd. Ein la med ein gong merke til at desse fuglane var av ein heilt annan type enn det som var fanga før. Fuglane var større og lysare, mange med polarsisikpreg utan at dei var det. Mange var også av den store og langnebb typen. I heile resten av sesongen var det mange individ av desse formene her. Lokkelyd på gråsisik blei ikkje brukt før 11.oktober. Denne dagen slo gråtrasten heilt feil, og det var lite fugl å få elles. Rundt klokka 09 blei gråsisiklyd spelt for første gong den sesongen. Store mengder med gråsisik nærmast kjempa om å få henge seg fast i netta rundt CD-spelaren, som raskt blei slått av. Eg (KMS) hadde sikra meg arbeid utan pause til seint på ettermiddagen. Fuglar som hang i netta, lokka nye fuglar i. 428 gråsisik, 95 brunsisik, 61 bjørkefink og mindre antal fordelt på 11 andre artar blei ringmerkt. Etter kvart som netta blei tømde, blei dei snurra saman for å unngå at fleire gjekk i. Totalt blei det ringmerkt 612 fuglar den dagen. Dei fire neste dagane blei også store mengder gråsisik og brunsisik fanga. Men då var ein meir førebudd på kva som kunne skje. Og då Georg Bangjord dukka opp, kunne vi ha fanga endå meir. Brunsisiken hadde nesten same utviklingsbiletet som gråsisiken. I haustferien var det klart meir av den arten i netta enn tidlegare i sesongen.

Første polarsisikane dukka opp i netta 09. oktober (fire individ). Dei to siste blei fanga 22.oktober. Totalt blei 20 polarsisik ringmerkte.

Dei store frømengdene på bjørka i 2006 ser ut til å ha gjort at mykje gråsisik enno seint i desember heldt til i Fokstumyrområdet. Laurits Fokstugu såg 17. desember store mengder gråsisik i området frå Fokstugu til Vålasjøen. Veret var roleg og fint, med 7 kuldegrader og lite snø.

Konglebit, *Pinicola enucleator*.

Etter at alt utstyret var nedpakka i bilen og ringmerkingssesongen på Fokstugu i grunnen var avslutta, 04.11.2006, såg vi ein gammal hann av denne arten like ved hia til raudreven på Fokstugu stasjon, der han sat og åt einebær. Dette er ny art for Fokstumyra, art nummer 168.

Gulsporv, *Emberiza citrinella*.

Eitt individ beita på det nyaste gjenlegget på Fokstugu 26. mai 2006.

Konglebit Fokstugu 04.11.2006 (Foto Kjell Mork Soot).

Sjekk dine feltkunnskaper om fugl,

Bilder og lyd

www.hint.no/fuglekjennskap/

Fokstumyra. Artsliste for fugl pr. 2006.

(Samanlikna med lista for 2005, er 5 nye artar komne til. Dei som tidlegare ikkje er registrerte for Fokstumyra, er skrivne med feit skrift)

1. Smålom, *Gavia stellata*.
2. Storlom, *Gavia arctica*.
3. Horndukkar, *Podiceps auritus*.
4. Gråhegre, *Ardea cinerea*
5. Knoppsvane, *Cygnus olor*
6. Songsvane, *Cygnus cygnus*.
7. Sædgås, *Anser fabalis*.
8. Kortnebbgås, *Anser brachyrhynchus*.
9. Dverggås, *Anser erythropus*
10. Grågås, *Anser anser*
11. Brunnakke, *Anas penelope*.
12. Krikkand, *Anas crecca*.
13. Stokkand, *Anas platyrhynchos*.
14. Stjertand, *Anas acuta*.
15. Knekkand, *Anas querquedula*.
16. Skjeand, *Anas clypeata*.
17. Taffeland, *Aythya ferina*.
18. Ringand, *Aythya collaris*.
19. Toppand, *Aythya fuligula*.
20. Bergand, *Aythya marila*.
21. Havelle, *Clangula hyemalis*.
22. Svartand, *Melanitta nigra*.
23. Sjøorre, *Melanitta fusca*.
24. Kvinand, *Bucephala clangula*
25. Lappfiskand, *Mergus albellus*.
26. Siland, *Mergus serrator*.
27. Laksand, *Mergus merganser*.
28. Havørn, *Haliaeetus albicilla*.
29. Sivhauk, *Circus aeruginosus*.
30. Myrhauk, *Circus cyaneus*.
31. Enghauk, *Circus pygargus*.
32. Hønsehauk, *Accipiter gentilis*.
33. Sporvehauk, *Accipiter nisus*.
34. Musvåk, *Buteo buteo*.
35. Fjellvåk, *Buteo lagopus*.
36. Kongeørn, *Aquila chrysaetos*.
37. Fiskeørn, *Pandion haliaetus*.
38. Tårnfalk, *Falco tinnunculus*.
39. Dvergfalk, *Falco columbarius*.
40. Jaktfalk, *Falco rusticolus*.
41. Vandrefalk, *Falco peregrinus*.
42. Lirype, *Lagopus lagopus*.
43. Orrfugl, *Tetrao tetrix*.
44. Storfugl, *Tetrao urogallus*.
45. Vaktel, *Coturnix coturnix*.
46. Myrrikse, *Porzana porzana*.
47. Trane, *Grus grus*.
48. Tjeld, *Haematopus ostralegus*.
49. Sandlo, *Charadrius hiaticula*.
50. Boltit, *Charadrius morinellus*.
51. Heilo, *Pluvialis apricaria*.
52. Vipe, *Vanellus vanellus*.
53. Temmincksnipe, *Calidris temminckii*.
54. Myrsnipe, *Calidris alpina*.
55. Fjellmyrløpar, *Limicola falcinellus*.
56. Brushane, *Philomachus pugnax*.

57. Kwartbekkasin, *Lymnocyptes minimus*.
58. Enkeltbekkasin, *Gallinago gallinago*.
59. Dobbeltbekkasin, *Gallinago media*.
60. Rugde, *Scolopax rusticola*.
61. Småspove, *Numenius phaeopus*.
62. Storspove, *Numenius arquata*.
63. Sotsnipe, *Tringa erythropus*.
64. Raudstilk, *Tringa totanus*.
65. Gluttsnipe, *Tringa nebularia*.
66. Skogsnipe, *Tringa ochropus*.
67. Grønstilk, *Tringa glareola*.
68. Strandsnipe, *Actitis hypoleucos*.
69. Svømmesnipe, *Phalaropus lobatus*.
70. Fjelljo, *Stercorarius longicaudus*.
71. Hettemåse, *Larus ridibundus*.
72. Fiskemåse, *Larus canus*.
73. Sildemåse, *Larus fuscus*.
74. Gråmåse, *Larus argentatus*.
75. Makrellterne, *Sterna hirundo*.
76. Raudnebbterne, *Sterna paradisaea*.
77. Svarterterne, *Chlidonias niger*.
78. Bydue, *Columba livia var. domesticus*
79. Ringdue, *Columba palumbus*.
80. Tyrkerdue, *Streptopelia decaocto*.
81. Turteldue, *Streptopelia turtur*.
82. Gauk, *Cuculus canorus*.
83. Snøugle, *Nyctea scandiaca*.
84. Haukugle, *Surnia ulula*.
85. Hornugle, *Asio otus*.
86. Jordugle, *Asio flammeus*.
87. Perleugle, *Aegolius funereus*.
88. Nattravn, *Caprimulgus europaeus*.
89. Tårnsegler, *Apus apus*.
90. Hærfugl, *Upupa epops*.
91. Vendehals, *Jynx torquilla*.
92. Flaggspett, *Dendrocopos major*.
93. Dvergspett, *Dendrocopos minor*.
94. Songlerke, *Alauda arvensis*.
95. Fjellerke, *Eremophila alpestris*.
96. Sandsvale, *Riparia riparia*.
97. Låvesvale, *Hirundo rustica*.
98. Taksvale, *Delichon urbica*.
99. Trepplerke, *Anthus trivialis*.
100. Heipplerke, *Anthus pratensis*.
101. Lappiplerke, *Anthus cervinus*.
102. Gulerle, *Motacilla flava*.
103. **Vintererle**, *Motacilla cinerea*.
104. Linerle, *Motacilla alba*.
105. **Sidensvans**, *Bombycilla garrulus*.
106. Fossekall, *Cinclus cinclus*.
107. Gjerdesmett, *Troglodytes troglodytes*.
108. Jernsporv, *Prunella modularis*
109. Raudstrupe, *Erithacus rubecula*.
110. Nattergal, *Luscinia luscinia*.
111. Blåstrupe, *Luscinia svecica*.
112. Svartraudstjert, *Phoenicurus ochruros*

113. Raudstjert, *Phoenicurus phoenicurus*.
114. Buskskvett, *Saxicola rubetra*.
115. Steinskvett, *Oenanthe oenanthe*.
116. Ringtrost, *Turdus torquatus*.
117. Svarttrost, *Turdus merula*.
118. Gråtrost, *Turdus pilaris*.
119. Måltrost, *Turdus philomelos*.
120. Raudvengtrost, *Turdus iliacus*.
121. Grashoppesongar, *Locustella naevia*.
122. Sivsongar, *Acrocephalus schoenobaenus*.
123. Myrsongar, *Acrocephalus palustris*.
124. Gulsongar, *Hippolais icterina*.
125. Hauksongar, *Sylvia nisoria*
126. Møller, *Sylvia curruca*.
127. Tornsongar, *Sylvia communis*.
128. Hagesongar, *Sylvia borin*.
129. Munk, *Sylvia atricapilla*.
130. Gulbrynsongar, *Phylloscopus inornatus*
131. Gransongar, *Phylloscopus collybita*.
132. Lauvsongar, *Phylloscopus trochilus*.
133. Fuglekonge, *Regulus regulus*.
134. Gråflugesnappar, *Muscicapa striata*.
135. Svartkvit flugesnappar, *Ficedula hypoleuca*.
136. Lauvmeis, *Parus palustris*.
137. Granmeis, *Parus montanus*.
138. Svartmeis, *Parus ater*.
139. Blåmeis, *Parus caeruleus*.
140. Kjøtmeis, *Parus major*.
141. Spettmeis, *Sitta europea*.
142. Trekrypar, *Certhia familiaris*.
143. Varslar, *Lanius excubitor*.
144. Skjor, *Pica pica*.
144. Kaie, *Corvus monedula*.
146. Kornkråke, *Corvus frugilegus*.
147. Kråke, *Corvus corone cornix*.
148. Ramn, *Corvus corax*.
149. Stare, *Sturnus vulgaris*.
150. Gråsporv, *Passer domesticus*.
151. Pilfink, *Passer montanus*.
152. Bokfink, *Fringilla coelebs*.
153. Bjørkefink, *Fringilla montifringilla*.
154. Grønfink, *Carduelis chloris*.
155. Grønsisik, *Carduelis spinus*.
156. Bergirisk, *Carduelis flavirostris*.
157. Gråsisik, *Carduelis flammea*.
158. Brunsisik, *Carduelis cabaret*.
159. Polarsisik, *Carduelis hornemanni*.
160. Grankorsnebb, *Loxia curvirostra*.
161. Rosenfink, *Carpodacus erythrinus*.
162. Konglebit, *Pinicola enucleator*.
163. Dompap, *Pyrrhula pyrrhula*.
164. Lappsporv, *Calcarius lapponicus*.
165. Snøsporv, *Plectrophenax nivalis*.
166. Gulsporv, *Emberiza citrinella*.
167. Dvergsporv, *Emberiza pusilla*.
168. Sivsporv, *Emberiza schoeniclus*.

Flått:

På Dovre finst ikkje naturleg bestand av flått. Under fangst 03.09.2005 blei ein lauvsongar, som hadde ein stor flått på seg ved nebbrota, fanga. Ved eit lukketreff hadde fuglen ring. Han var ringmerkt på Nes, Bjugn, Sør-Trøndelag åtte dagar tidlegare.

Utan at vi leitte spesielt, blei det konstatert flått på fire individ i 2006: To av desse var lauvsongarar, fanga 08.08 og 26.08. Ei trepiplerke med flått blei fanga 12.08 og ei ung hoe av blåstrupe, fanga 02.09, hadde to flåttar. Dette skulle tydeleg vise at ein del fuglar frå kystnære område passerer forbi Fokstumyra. Geografisk ligg Fokstugu på høgde med Geiranger / Hellesylt på søre Sunnmøre. Ein skulle forvente at det er få fuglar som går rett aust derifrå. Det er meir naturleg å tenke seg at dei fleste forbitrekkande fuglane stammar lenger nordfrå, frå Romsdal/Nordmøre/Trøndelagsfylka.

Med hjelp av Reidar Mehl har vi fått tilsendt oversiktskart over utbreiinga til flåtten. Desse karta er laga utifrå ein sjukdom hos kyr, babesia, som berre blir forårsaka av flått. Kartet fortel dermed indirekte kvar ein finn denne arten. Etter desse karta er nærmaste levestedane til flåtten sjølve Romsdalen og Sunndal, ca.50 - 60 km unna. Elles finst han langs heile kysten frå svenskegrensa i sør til grensa mot Nordland i nord.

Dyrka mark og biologisk mangfald:

På våren kan ein sjå store mengder heilo som søkjer til dei dyrka markene på Fokstugu. Seinast i år var der bra med fugl heile våren, som stakk til fjells når snøen forsvann der. Med ein gong snøen la seg lenger oppe i fjellet, kom dei tilbake på markene. I krisetider er nok markene på Fokstugu viktige for heiløa. Dyrkamarka gjer nok sitt til at vi finn fleire hekkande vipepar rundt Fokstugu. At storspoven dukka opp i år har nok også sin grunn i dyrkamarka. Og ender ser ein heile våren på markene, sikkert på jakt etter dei tidlege, næringsrike skota. Trana stikk innom, mest på vårparten. Mykje småfugl søkjer til dyrkamarka som heipiplerke, sivsporv, gulerle og linerle. Desse artane nyttar markene heile sesongen dei er her. Overgangssona er mellom dyrka mark og myr dreg til seg store mengder blåstrupe og andre småfuglartar. Og i same sona er det tydeleg at rovfugl og ugler jaktar ofte. Stareflokkar kan spreie seg over heile marka på jakt etter mat. Trast brukar flittig markene i hekketida på jakt etter mat til ungane. Om hausten er markene jamt vitja av songlerka. Både grågås og kortnebbgås kan beite på markene om hausten, i lag med ender. Dyrkamarka på Fokstugu verkar nok positivt inn på det biologiske mangfaldet på Fokstumyra. I trange tider er ho nok ekstra viktig. Dei gode ringmerkingsresultata vi kan vise til på Fokstugu, kan kanskje også kome av at dyrkamarka gjer området meir attraktivt for mange artar.

Fokstugu Ornitologiske Stasjon:

Tanken om oppretting av ein ornitologisk stasjon på Fokstugu har etter kvart vakse seg sterkare, ikkje minst fordi grunneigaren, Laurits Fokstugu, har stilt seg positivt til dette. Frå 2007 vil Fokstugu Ornitologiske Stasjon bli oppretta. Sunnmøre Ringmerkingsgruppe vil stå for drifta. Vi driv elles ein ringmerkingsstasjon til, Giske Ornitologiske Stasjon, like ved Ålesund, der vi arbeider spesielt med fangst av småvadarar og skjerpipplerke. Med oppretting av stasjon, vil ein forhåpentlegvis få jamnare bemanning heile hausten, ved at interesserte frå andre grupper også deltek. To mann på vakt er ofte ein fordel.

Med ein stasjon i høgfjellet (940 moh), midt i krysningspunktet mellom Møre/Trøndelag og sjølve Austlandet, kan denne fange opp tendensar, f.eks når det gjeld trekk, som ikkje blir registrert elles. Denne stasjonen ligg midt i smørauget med tanke på blåstrupefangst. Andre artar stasjonen kan gjere seg gjeldande på er for eksempel sivsporv, heipiplerke, raudstrupe, trastar (spesielt gråtrast), lauvsongar, gråsisik / brunsisik og sidensvans (i invasjonår). Satsingsartar førebels er blåstrupe og trepiplerke, to artar som hittil har lite og mangelfullt gjenfunnsmateriale her i landet. Kva andre artar som eventuelt vil bli satsa spesielt på framover, reknar ein med vil utkrystallisere seg etter kvart. Erfarne A-merkarar, som kan avstå litt tid til ringmerkingsarbeid heilt inn til eksotiske Fokstumyra, skal ikkje vere redde for å ta kontakt. Det same gjeld for personar frå Dovre og nærliggande kommunar som måtte tenkje på å utdanne seg til ringmerkarar for ein innsats på Fokstugu OS. Desse er ekstra velkomne. KMS er utdanningsleiar for ringmerkarar for Møre & Romsdal og Sogn & Fjordane, og kan sikkert hjelpe til her. Vi kan tilby gratis losji for interesserte på Fokstugu gard, der vi har eige hus frå ca. 01.august.

Nye artar av sommarfuglar og andre insekt, moar lav osv.:

Det viste seg denne sesongen vanskeleg å få høve til å arbeide så mykje med andre artsgrupper enn fuglar, pga ofte liten bemanning. Det blei m.a. konstatert nokre nye sommarfuglar og moseartar, men desse vil bli publisert i neste rapport.

Raudlista fuglar observert Fokstumyra 2006:

Etter den nye raudlista er 78 fugleartar i fastlands-Noreg med på denne. Under våre besøk har vi konstantert 16 av desse på Fokstumyra i 2006:

Sårbar: Storlom *Gavia arctica*. Hønsehauk *Accipiter gentilis*. Myrhauk *Circus cyaneus*. Grashoppesongar *Locustella naevia*. Konglebit *Pinicola enucleator*.

Nær trua: Songsvane *Cygnus cygnus*. Jaktfalk *Falco rusticolus*. Vipe *Vanellus vanellus*. Storspove *Numenius arquata*. Hettemåse *Larus ridibundus*. Songlerke *Alauda arvensis*. Steinskvett *Oenanthe oenanthe*. Varslar *Lanius excubitor*. Stare *Sturnus vulgaris*. Bergirisk *Carduelis flavirostris*.

Datamangel: Brushane *Philomachus pugnax*.

Problemet raudrev / trane:

På dei tre sesongane vi har drive med kartleggingsarbeid på Fokstugu, har ikkje ein traneunge vakse opp. Grunnane til det kan vere fleire. I 2005 tok vårflaumen eggja for paret ved Horrtjern. Men det er ikkje vårflaum kvart år. Raudreven er den som har største mistanken retta mot seg med tanke på at traneungane forsvinn kvart år. Laurits Fokstugu fortel at han for få år sidan såg ein raudrev som tydelegvis var ute etter ein traneunge i eit sumpområde, men måtte til slutt gi seg fordi den eine vaksnefuglen var svært aktiv i forsvaret av ungen (han gjorde seg stor og slo med vengane). Det er ei kjend sak blant traneforskarane at raudrev gjerne tek traneungar. Raudreven har hi like ved Fokstugu jernbanestasjon, og dermed kort veg til tranerevira. Laurits Fokstugu er ikkje i tvil om at raudreven er den som gjer at traneungane forsvinn kvart år. Held det fram slik, vil i verste fall Fokstumyra kunne vere fri for traner etter kvart. Slik vi ser det, bør raudreven ved Fokstugu jernbanestasjon fjernast. Ein bør verne om enkelte fuglegrupper som folk forbind med Fokstumyra. Traner og Fokstumyra høyrer liksom saman. Ein forvaltar bort raudlista jerv i nasjonalparker fordi dei tek nokre sau som det finst eit par millionar av i Noreg. Då bør ein kunne forvalte bort raudrev fordi dei tek traner som det berre finst 1000-1500 hekkepar av i Noreg (jfr. Norsk Fugleatlas).

NSB og Fokstumyra Naturreservat:

I dei to tidlegare rapportene vi har skrive, har vi nemnt enkelte punkt som bør påpeikast overfor NSB fordi ein skulle tru at dei har eit visst ansvar så lenge som jernbanelinja går tvers gjennom heile Fokstumyra Naturreservat:

- 1) Stor fart på toga (opp til 130 km/t ?) drep mykje fugl inne i reservatet. Kva er vitsen med eit reservat når fuglane blir drepne inne i reservatet ?
- 2) Det er blitt brukt plantevernemiddel på og ved Fokstugu jernbanestasjon, sist i 2005. Kan dette påverke fuglelivet i reservatet?
- 3) Store mengder jernskrap er slengt frå seg langs jernbanelinja. Har ikkje NSB høyrte om resirkulering?
- 4) Dette punktet er ikkje blitt nemnt før, men toga verkar sterkt forstyrrende inn på fugl som rastar (kviler og finn seg mat). I vierkrattet ved Fokstugu stasjon kan store mengder småfugl raste. Dagleg ser ein fuglar som går på vengane og stikk av når tog rasar forbi. I eit reservat er det vel meininga at dei individa som reservatet er oppretta for, skal få vere mest mogeleg i fred. Toga forstyrrar mykje dei rastande fuglane. Verdien av eit reservat blir mykje mindre når slike tilstandar rår.

Takk

Ei stor takk til Georg Bangjord med familie, Einar Selvåg, Egil Soglo og Håkon Orten Trovåg som har hjelpt til med ringmerkingsarbeidet på Fokstugu denne sesongen. Det er å håpe at no som ein ornitologisk stasjon blir oppretta, at fleire tek kontakt med oss for å gjere ein innsats der.

Som vanleg var grunneigaren, Laurits Fokstugu, svært hjelpsam og positiv. Frå sesongen 2007 stiller vi med ei lita ringmerkingsbu som Laurits har gitt oss. Tidlegare har vi brukt ei presenning til vern av utstyret mot regn og vind, og der vi kunne opphalde oss i pausane. Denne ringmerkingsbua vil utan tvil lette feltarbeidet mykje.

Reidar Mehl takkast her for stor velvilje og hjelp då vi spurte han om opplysningar om utbreiingsområdet til flåtten.

Fylkesmannen i Oppland blir takka for økonomisk støtte til arbeidet vi har gjort dette året ved Fokstumyra.

Litteratur:

Gjershaug, J.O., Thingstad, P.G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S.(red) 1994: Norsk fugleatlas. Norsk Ornitologisk Foreining, Klæbu. 552 s.

Norsk Ornitologisk Foreining, avd. Oppland 1997. Fugler i Oppland. 280 s.

Soot, Kjell Mork, Grimstad, Karl Johan, Michaelsen, Tore Chr.: Feltarbeid ved Fokstumyra 2004. (Med hovudvekt på ornitologi og ringmerking. Men også litt om augestikkarar, sommarfuglar, lav, sopp m.m.) Sunnmøre Ringmerkingsgruppe 11s. & Hujon 1-2005.

Soot, Kjell Mork, Grimstad, Karl Johan, Michaelsen, Tore Chr.: Feltarbeid ved Fokstumyra 2005. (Med hovudvekt på ornitologi og ringmerking. Men også litt om augestikkarar, sommarfuglar, lav, sopp m.m.) Sunnmøre Ringmerkingsgruppe 23 s. & Hujon 4-2005.

Østbye, Thor 2003 : Fokstumyra . Vedlegg 7. Artskommentarer for fugl. Fylkesmannen i Oppland. Miljøvernavd. Notat, 14 s.

Østbye, Thor 2005: Fokstumyra naturreservat. Fugleregistreringer 2005.

Resultater fra feltarbeidet sommeren 2005. Statens Naturoppsyn . Rapport nr. 31.

Kjell Mork Soot
Geilane,
6060 Hareid.
Tlf 70092443 / 91308487

Karl Johan Grimstad
6062 Brandal
Tlf70093321 / 99233535

BruaKiosken

Bruakiosken A.S., Storlinna 22, 2760 Brandbu, tlf. 61 32 95 50

Fuglevakta

Fuglevakta er en døgnbemannet vakttelefon som skal ta seg av fuglenes ve og vel samt deres leveområder. Det vil si at du kan ringe **901 22 901**, 24 timer i døgnet alle dager i året, og faktisk få kontakt med noen som bryr seg om disse sakene. Av praktiske årsaker vil telefonen i korte perioder bli koblet opp mot mobilsvaer. Det vil si at dersom du ønsker kontakt med oss kan du ringe 901 22 901 og legge igjen en melding eller et telefonnummer etter en beskjed fra en hyggelig mann eller dame. Hvis du gjør dette vil vi ringe tilbake så snart som mulig. Av forståelige årsaker kan ofte telefonen bli satt på mobilsvaer om natten.

Av Norsk Ornitologisk Forening – (Klippet fra nettet og redigert)

Hvem står bak og hvilken hjelp kan du få?

Fuglevakta drives av Norsk Ornitologisk Forening.

Telefontjenesten har vært drevet noenlunde på samme måte som i dag siden starten i 1989. For tiden er Terje Kristiansen, Tjøme, ansvarlig for telefon-tjenesten svar på spørsmål han ikke kan svare på, vil han skaffe fra fagpersoner på ulike områder. Så langt har vi mottatt mer enn 7000 samtaler.

En av mer enn 40 beslaglagte jaktfalker i Tyskland 1999. Denne ungfuglen stammer fra Tydal i Sør-Trøndelag. (Foto © Terje Axelsen)

Man kan ringe Fuglevakta om alt som har med fugler og gjøre, og gjerne også hvis du har spørsmål om naturvern og verneområder. Hvis du skulle ha spørsmål som den telefon ansvarlige ikke kan svare på, vil han sjekke opp saken og ringe tilbake.

Hva ønsker vi å fokusere på

Forebygge ulovlige handlinger

Fremdeles er det viktig å forebygge ulovlige handlinger mot fugler i Norge. Dette er fremdeles ett av våre viktigste arbeidsområder. På grunn av dette ha vi laget en del informasjonsmateriell. Blant annet foldere, nyhetsbrev og mer omfattende trykksaker. Det meste av dette er gratis og kan fåes fra sekretariatet i Norsk Ornitologisk Forening. Adressen finner du ett annet sted i denne folderen.

Beskytte verneområder

Beskyttelse av verneområder er også en av våre viktigste saker for fremtiden. Det finnes i dag en rekke ulike former for områdevern i Norge. De mest kjente er trolig naturreservat og nasjonalparker. Når et område blir vernet etter naturvernloven blir det også laget regler (forskrift) som beskriver hva som er tillatt og ikke i området. Det har dessverre vist seg gjennom det siste tiåret at dette vernet ofte er svakere enn artsvernet. Årsakene til dette kan være mange. Trolig er den enkleste forklaringen på dette at det er lettere å bevise at en person har skutt en fredet fugl, enn å føre bevis på hvem som har krenket et verneområde. Krenkeren kan til og med være det offentlige, og har vi sett flere eksempler på at slike saker ikke blir anmeldt. Vi ønsker i fremtiden å fokusere enda mer på disse ulovlige handlingene. Uten at fuglene har trygge leveområder vil noe av vitsen med artsvernet også forsvinne.

God oppførsel i naturen skal også være en av Fuglevaktas hovedoppgaver i fremtiden. Vi ønsker å bidra til dette på flere måter. Sammen med hele NOFs organisasjon ønsker vi å bidra til at ferdsel og bruk av naturen skjer på en måte som er i pakt med og ikke i strid med naturen.

Informasjon

Informasjon om fuglene og deres levevilkår har vært viktig i Fuglevaktas arbeid siden starten og vil fremdeles være det. Dette bidrar vi med gjennom å svare på spørsmål om bygging av fuglekasser, foring av fugler, fremme forståelse for at fuglene har ekstra behov for ro i deler av året hvor de myter/forer unger/har vansker med å finne mat med mer.

Hvordan skal vi få til dette?

Informasjon

Vi vil fortsette å produsere informasjonsmateriell som peker på problemene og hvordan folk kan hjelpe til. Informasjon gjennom media, særlig i forhold til verneområder som er under press, kan være et viktig hjelpemiddel. Informasjon gjennom NOF's tidsskrifter og eventuelt gjennom tidsskrift til nærstående organisasjoner kan også være et viktig hjelpemiddel.

Rovfugler/unger og egg kan være utsatt for ulovelige handlinger.

Skolering

Skolering av våre egne medlemmer og andre naturinteresserte vil være viktig. Særlig gjelder dette på nytt mennesker som bor i tilknytning til verneområder som er under stort press. Informasjon om hva som er rett og galt må nå frem til de som har behov for å vite det. De fleste kjenner til at det ikke er jakt på knoppsvane, men de kjenner kanskje ikke til ferdselsrestriksjoner i et naturreservat. Dette skal vi forsøke å opplyse om.

Annet

Vi vil fortsatt gi råd om pleie av skadde fugler og fugleunger. Vinterforing av fugler. Hjelp folk med å finne ut hvilken fugl de har sett. Hvor de skal henvende seg hvis de finner brevduer, og alt annet vi måtte få spørsmål om.

JERNSPURVER (*Prunellidae*)

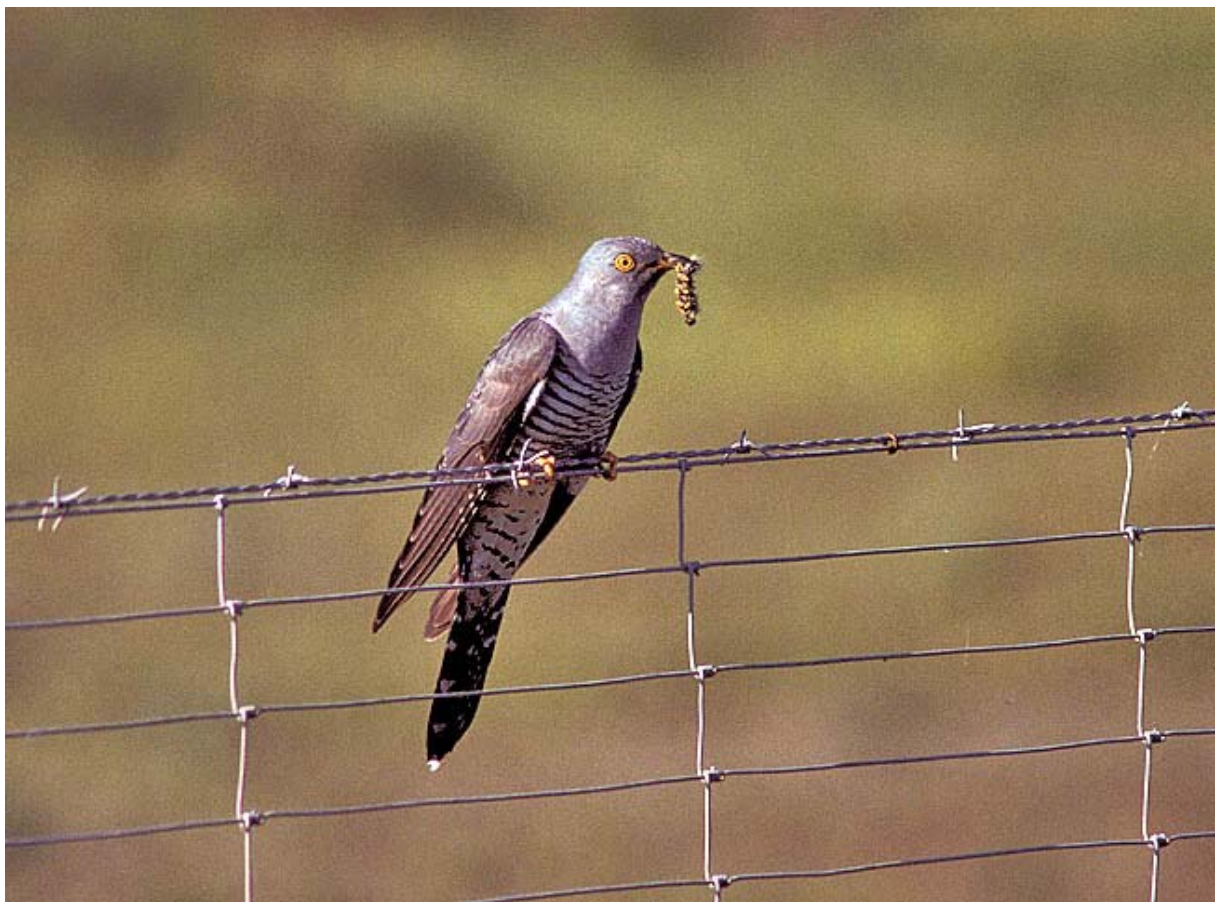
Nå kan dere bli kjent med 3 av de 5 jernspurv artene som finnes. Bildet øverst til venstre er den mest sjeldne av disse tre. Vi snakker da om *einerjernspurven*, som forøvrig opptrer spredt og sjeldent i enkelte av de østlige fjellmassivene i Tyrkia. Bildet er tatt i Demirikazik i Tyrkia av *Hans Sagstuen* den 29.04.06. Det samme gjelder for fuglen over denne teksten, hvor bildet viser en *alpejernspurv*. I Europa hekker den i høyalpint terreng i sør og mellom Europa. Når det gjelder fuglen nederst til venstre kjenner mange av dere igjen vår egen *jernspurv*. Foto: *Svein Bekkum*. Den hekker i det meste av Europa, bortsett fra de helt sørlige områdene. Denne fuglen finnes i det meste av landet vårt, men har en nokså sky og tilbaketrukket tilværelse på sommerstid.

Gjøk – Årets Fugl 2007

NOF har valgt ut gjøk som Årets Fugl i 2007. Gjøken er velkjent for de fleste, der den som en av de siste trekkfuglene møter oss med sitt velkjente ko-ko. Du finner den over det meste av Norge, men hovedsakelig er den å finne i de høyereliggende områdene.

Av Inge Hafstad 04.01.2007 – (Klippet fra nettet og redigert)

(Foto: Terje Kolaas)

Gjøken (*Cuculus canorus*) er den eneste arten i Norge som konsekvent legger sine egg i andre arters reir, såkalt mellomartsparasittisme, og på den måten unngår den å ta foreldreansvaret for sitt avkom.

Dens utbredelse strekker seg over det meste av Eurasia, og egg fra gjøk er funnet i reir av minst 125 forskjellige arter av spurvefugler.

Til tross for dette, blir kun ca. 20 arter jevnlig parasittert. Insektspisende arter er mer egnet som vertsart enn arter som fôrer ungene med vegetabilsk føde. Hullrugende arter regnes også som uegnet til å fôre opp gjøkunger. For å redusere mulighetene for å bli oppdaget av vertsfuglen legger den vanligvis sitt egg i vertspreiret om ettermiddagen. Gjòken legger egg som i varierende grad likner vertsartens egg, og har på den måten spesialisert seg på forskjellige vertsarter. Dette har medfòrt at forskjellige eggmorfer har blitt utviklet, og man har funnet minimum 16 forskjellige eggmorfer i Europa. Rett etter klekking kaster gjòkungen ut vertsartens egg og eventuelt utklekkede unger. På grunn av at suksessfull parasittisme fra gjòkens side reduserer vertsartens reproduktive suksess til null, er det utviklet forskjellige typer forsvarsmetoder fra vertsartens side mot parasittisme. Gjenkjenning og avvisning av gjòkens egg er sentrale forsvarsmekanismer. Det hele vil etter hvert utvikle seg til et «evolusjonært våpenkapplòp» mellom gjòken og dens vertsarter.

Gjòken er forbundet med mye overtro her til lands, og i forbindelse med at gjòken er valgt til årets fugl i 2007, ønsker NOF å kartlegge tro og overtro om gjòken her til lands. Send inn dine historier om gjòken til NOF, og de vil bli lagt ut på NOF sin hjemmeside.

Kontaktperson for årets fugl er Inge Hafstad (e-post: inge@birdlife.no, tlf.: 73 84 16 49).

PORTRETTE

Den personen som har æren av å være førstemann ut i det "nye" Hujon er Olav Brendjord. Dette er en jordnær mann bosatt i Dovre. - Uberørte og jomfruelige områder hvor han har mange gode naturminner fra. Ta vel imot denne naturglade mannen som vet å sette pris på naturen og dens hemmeligheter.

NAVN: Olav Brendjord

BOSTED: Dovre

ALDER: 46 år

ARBEID: Skogsarbeider

Kjerneområde:

Jeg bor midt oppi eit eldorado for fuglekikking og naturopplevelser. – Rikelig med uberørte og jomfruelige områder. Har valfarta særlig mykje på vestsida på Dovre, spesielt i dalar som Lønndalen og Øyadalen. Det er dalar som liknar dei på vestlandet – stupbratte og berglendte dalsider med for det meste bjørkeskog. Eit annet kjerneområde er Dovrefjell og Grimsdalen.

Favorittmåned, og hvorfor:

Mai fordi da våkner alt til liv igjen og fuglesangen er på sitt mest intensive. Det er så moro å gå ut i skog og mark på denne årstiden og ta dei forskjellige fuglene på sangen. En får friske opp kunnskapen sin. På dei forskjellige rasteplassene (trekklokalitetene) vi har, kan vi sjå mye spennende arter. Fuglane er også i sin finaste drakt på denne årstiden.

Ornitologisk drøm

Eg kunne nok gjerne ha tenkt meg og reist til nokon av dei afrikanske landa. Som til dømes f. eks Uganda, Kenya eller Tanzania med sitt yrende fugleliv. Desse landa har eit veldig stort artsmangfold.

Ornitologisk høydepunkt :

Eg og fuglevennen Egil Soglo hadde nokre opplevelser til Danmark om våren. Vi såg blant anna på det gode rovfugltrekket på Skagen. Kjørde også ein tur til det enestående våtmarkseldoradoet "Vejlerne" med sitt yrende liv av vadefugler og ender. Såg en del nye fuglearter for mitt vedkommende da.

Hvor lenge har du vært medlem i NOF – avd. Oppland?

Siden 1982

Har du noen favorittart(er)?

Rovfuglene og uglene har vore særlig spennende for meg. Spesielt kongeørna med sitt imponerende utseende og levevis.

Er du ofte ute i naturen Olav?

Er nå ute med jamne mellomrom og følger med i fuglelivet. Er heldig som jobber i skogen heile året. Da kan eg også samtidig sjå på livet der. Har hatt mange spennende fugleopplevelser i skogen på denne måten. I sommerhalvåret følger eg også med mange hekkebiotoper.

Hva er det som er så fascinerende med fuglelivet, og hva gir ornitologien deg ?

Det er stadig noko viktig å sjå ute i naturen og ein blir aldri utlært i ornitologien. Heile tida dukkar nye fuglearter opp. Fascinerende å studere dei å lære om leveviset deira.

Hvordan oppsto din interesse for fugl?

Oppsto som ein hobby i guttedagene på slutten av 60 – tallet. Da kom naturvern meir på dagsorden hos folk flest. Vi hadde det internasjonale naturvernåret i 1970. Dagrøvfuglene og uglene ble freda på denne tida. Eg for rundt i landskapet med kikkert og såg på fuglene. Leste i fuglebøker og lærte dei forskjellige artene å kjenne.

Hva kunne du tenkt deg å bruke mer ressurser på innen fugleverden, hvis tiden strakk til?

Kunne tenkt meg f. eks og reist meir her i landet innanfor dei forskjellige landsdelene. Vi har eit vidt spekter av ulike fuglearter berre her i Norge. Ekstra artig er det å sjå nye arter som høyrer til i Norge. Eg kunne også tenkt meg og ha hatt arbeid med ringmerking av fugl på ein fuglestasjon.

Hvilket område hadde du gjerne sett vernet?

Partiene rundt Maningådalen på Dovre vestsida og områder på Lesjaskog som grenser mot Reinheimen nasjonalpark.

Hva anser du som den største trusselen mot fuglelivet i vårt fylke?

Nedbygging av areal der ein ikkje tek hensyn til kantsonen i landskapet og områder som er viktige for fuglearter, f eks. hyttebygging. Skogbruket og landbruket må også ta rimelig miljøhensyn.

Hva syntes du om medlemsbladet Hujon? Og kan du nevne noen eksempler på stoff/artikler som du finner interessante, og evt. stoff som fenger deg lite?

Eg tykkjer det er eit interessant og leserverdig blad. Lokalt stoff fenger og særlig når det er skrevet av fuglefolk ein vet hvem er. "Siste nytt" spalten er også veldig spennende for meg. Av bladet kan ein lære kvar ein kan sjå nye fuglearter og lære om biotopen deira. Reisekildringane er også interessante.

Hva mener du er foreningens sterke og svake sider?

Foreninga har eit veldig sterkt og godt styre. Dyktige folk som står på år etter år. Fugleforeninga her i Oppland eller i samarbeid med andre fylkeslag kunne gjerne organisere fugleturer her i landet eller i utlandet. Der den jamne medlem kunne meldt seg på.

Har du noen gode råd når det gjelder fremtiden og rekrutteringen?

Det kunne gjerne ha vore satsa meir i barnehager eller skular for å få den oppveksende slekt interessert i naturen og fuglelivet. Med informasjonsmateriell og lært dei f. eks. snekring av fuglekasser. Være med barna ut og lære dei de forskjellige fugleartene og kjenne. På denne måten vil de forhåpentligvis bli glad i nature og livet der. Da blir den oppveksende generasjonen meir miljøbeviste.

Har du forslag på saker som du mener styret vektlegger for lite?

Nei! Dei gjer så godt dei kan.

Vår forening har jo eksistert i 30 år, men tror du det eksisterer noe organisert ornitologisk miljø om nye 30 år?

Ja! I høyeste grad. Slike miljøbevegelser som tek vare på arts-mangfoldet i naturen vår blir meir og meir viktig. Det er å bevare selve livsgrunlaget vårt på en klode i pakt med naturen.

Er du medlem i andre fugl/naturvern foreninger?

Jeg er medlem i NOF sentralt

Er det noe helt til slutt som jeg burde spurt deg om, når du først portretteres?

Nei! Eg meiner det Meste er sagt om Meg i dette portrettet i denne omgang!

2006 – Året som gikk

Per Åge Skålerud

En ny og årlig artikkel ser sitt lys

Jeg vil med denne overskriften lage en ny og årlig artikkel her i "Hujon" Den skal ta for seg året som gikk når det gjelder invasjonarter og spesielle værtyper/perioder. Siden ideen kom helt på tampen av året, har jeg ikke gjort meg noen notater gjennom året. Derfor må den første artikkelen gå litt på "husken" Siden jeg bor her på Raufoss er det ikke sikkert jeg klarer helt å fange opp det som skjer i nordfylket. Det kan gjerne fravike litt fra det som jeg opplever av vær og invasjonarter her på mine trakter. Det er ikke alltid en husker tilbake til hvilke særtrekk været hadde de enkelte årene, og hvilke invasjonarter de bar med seg. Derfor kan det hende disse sidene på sikt kan fungere som en oppslagartikkel for enkelte hvis en har behov for å se tilbake. Noe av dette finner en selvsagt igjen i "siste nytt", om den artikkelen er gjennomført på en riktig måte"

Med de nevnte reservasjonene prøver jeg meg på den første utgaven av "året som gikk".

vintermånedene

De første vintermånedene bar for mitt vedkommende med seg en rekke hyppige snøfall. Her rundt Raufoss hadde vi en skikkelig snøfull vinter. Temperaturen var i den sammenheng svært så behagelig med temperaturer stort sett under -10° Dette innbød til en rekke og flotte skiturer innover åsen. Mange andre steder i fylket var snøen en mangelvare. Spesielt gjaldt dette for store deler av fjellheimen vår.

Uglemessig fikk vi inn svært få meldinger fra folk som hadde hørt ugler. Et labert smågnagerår med andre ord. Den store snømengden førte i stedet til at flere meldinger om døde kattugler kom oss for øret. Ikke bra etter oppløftende registreringsarbeide, i forbindelsen med kattuglerapporten fra 2005.

våren

De første mai dagene var sure og kalde med enkelte snøbyger. Deretter fikk vi en rekke og varme dager før været igjen ble kjøligere igjen.

Når det gjelder trekket av vannfugl, var dette noe seinere enn det vi har blitt vant med i løpet av de siste årene. Tidsmessig var det mer i takt med det vi husker fra noen år tilbake. (det vil si en topp rundt 1.mai) Selvsagt noe seinere nordover og oppe i fjellene. Nærmere $\frac{3}{4}$ av Svalbardbestanden av kortnebbgjess ble registrert fra den 11. april og noe utover.

Lågendeltaet kunne oppsiktmessig by på hele 66 individer med gravender den 4. april. Ellers ble det i fylket forøvrig registrert gode forekomster av arter som knekkand, skjeand, snadderand, og stjerand i april og mai. Svarthalsdykkerparet var igjen på plass i Dokkadeltaet. Egretthegre på Lesjaleira og trolig samme individ Fløafjorden var i følge siste nytt periodens godbit. En ringgås observasjon fra Vinstri i Østre Slidre kan også nevnes.

forsommeren

En heller kald og kjølig periode preget tiden fra midten av mai og til midten av juni. Etter det jeg husker kom det en god del nedbør i denne perioden, og mange så for seg en heller dårlig sommer. Denne værtypen førte til at verken åkerrikse eller vaktel ble hørt her på Toten. Tror det stod like dårlig til på Hadeland. Når det gjaldt sørlig – og østlige sangere, ble det derimot og noe overraskende hørt 5 myrsangere på Østre Toten. På Hadeland ble et par myrsangere hørt.

sommeren

I slutten av juni kom endelig sommerværet. – Et sommervær som vi ikke har opplevd maken til på årevis. Dette flotte været holdt seg til langt ut i august. Med denne varmen fikk vi etter hvert inn flere observasjoner av vaktel. Dette er en art som gjerne kommer med flere bølger av påfyll utover sommeren om været er det rette. Dette flotte været burde gitt gode hekkevilkår for så vel lavlandsfugl som for fjellfuglene. Mengdene av storskarv som først og fremst holder til ved Svenesvollene og i utløpet av Lågendeltaet ser ut til å øke fra år til år.

Høsten

Denne årstiden ble preget av en varierende type vær, men fellesnevneren må være at det har vært en usedvanlig lang og mild periode. Mens sommeren hadde gitt varmere rekorder enkelte steder, ble slett ikke høsten noe dårligere med det de hadde å sammenligne med av metrologisk materiell. – Fasiten ble en historisk mild høst. Enkelte steder samlet store mengder gjess og hadde ingen hast med å dra videre i det flotte høstværet. Ved Einafjorden i Vestre Toten kommune lå over 3000 kortnebbgjess og koste seg sammen med et par sædgjess og godt over 100 grågjess. Noe senere ble det observert 5 ringgjess på den samme fjorden. En art som også ble registrert ved Gjøvik i denne perioden. Høsten bar som hør og bør med seg flokker av sidensvanser, som tok for seg av restene av rognbær som gråtrostflokkende ubarmhjertelig hadde tømt så godt det lot seg gjøre. Selv hadde jeg to observasjoner av konglebit uten at det så ut til å bli noen skikkelig invasjonår ut av det. . Det har vært mye korsnebb i lufta i år også.

Når det gjelder ringmerking på Fokstugu på Dovre, holder Kjell Mork, Karl Johan Grimstad og Laurits Sønstebø på i samme stilen som de har gjort de siste årene. Nevnes bør i den sammenheng at de ringmerket 5 gulbrynsangere. Det er tydelig at det går et vist trekk av denne type fugl over vårt fylke.

Nå må det i den sammenheng nevnes at det kan se ut som gulbrynsangeren har hatt en invasjonstet inntreden i vært land om en kan bruke et så sterkt begrep. Fra Utsira sies det i hvertfall at øya har huset rundt 25 individer samtidig. Fra denne høstens spesielle begivenheter kan det ellers nevnes at alkekongen har gjort sitt inntog i Mjøsa. Et enkeltindivid fra Totenvika og ikke mindre enn fire individer ved Lågendeltaet, og til slutt et individ ved Vassjøen på Hadeland, fortjener alle sin spalteplass

Forvinteren

Fra nesten følelsen av sommer fikk vi en periode i slutten av oktober som bød på minusgrader, som kuliminerte i et stort snøfall. Dette snøfallet tok nesten knekken på ryggen til undertegnede. Samtidig som trosten fikk vinger å fly med, der den samlet seg i store flokker og følgelig kastet seg på første fly sørover. Etter hvert fikk vi inn en mildere værtype som holdt seg ut november. Det sies at denne høsten har vært den historisk mildeste, med en middeltemperatur godt over normalen. Mildværet holdt seg året ut med minimalt med snø i lavlandet.

Hvis klimaforskerne får rett i sin påstand kan somrene her i Norge bli våte. 2006 derimot var en av de varmeste vi har opplevd.

Ny rødliste omfatter 78 fuglearter

Havørn og trane er ikke lenger å betrakte som rødlistearter i Norge. Det samme er et faktum for vendehals, skogdue og smålom. Blant 78 fuglearter på rødlista er lomvien oppgradert til kritisk truet, mens horndykker og vepsevåk er å betrakte som sterkt truet!

Av *Magne Myklebust* (redaktør i Vår Fuglefauna – NOF sentralt)

Artsdatabanken la fram sin nye rødliste 6. desember. 18500 arter er vurdert, og av disse er 3886 rødlistet. For fugler er 78 arter rødlistet for fastlandsdelen av Norge. Dette er 31 % av de 248 artene som er blitt konstatert hekkende. Mange fuglearter er rødlistet for første gang.

Den nye rødlista er basert på nye kriterier utviklet av IUCN, og er i hovedsak en prognose for arters risiko for å dø ut fra Norge. Kategorier og kriterier er nye i forhold til forrige rødliste, noe som gjør sammenligningsgrunnlaget vanskelig. Den nye rødlisten innebærer en ny måte å tenke på i forhold til rødlisting i Norge, og stiller større krav til dokumentasjon enn tidligere. Metodikken brukes nå av de fleste land som lager rødlistet, og har ikke nasjonalt. De ulike kategoriene presenteres her, sammen med de fugleartene som nå er plassert i dem.

Regionalt utdødd (RE, Regionally Extinct)

En art er regionalt utdødd når det er vært liten tvil om at arten er utdødd fra aktuell region (her Norge). For at arten skal inkluderes må den ha vært etablert reproduserende i Norge etter år 1800. Det er fire arter med i denne kategorien: rapphøne, klippedue, topplerke og kornspurv.

Tornskate er en av mange nykommere på rødlista. På global basis er en stor andel av artene i varslerfamilien i tilbakegang. At tornskate og varsler nå går inn på den norske rødlista er følgelig ikke uventet. (Foto: Gunnar Numme)

Glente og hvitbrystlo er ikke med på rødlista, men var med i en tilsvarende kategori på forrige rødliste.

Kornspurven kan for øvrig nå være på vei inn igjen som hekkefugl i Norge.

Kritisk truet (CR, Critically En dangered)

Arter i denne kategorien har ekstremt høy risiko for utdøing: 50% sannsynlighet for utdøing innen tre generasjoner, minimum 10 år. Fem arter er med i denne kategorien: dverggås, åkerrikse, lomvi, hauksanger og hortulan. Hauksanger var ikke med på den forrige rødlisten. Mange vil kanskje umiddelbart savne underarter som engelsk og sørlig gulerle, sørlig myrsnipe og nordlig sildemåke i denne kategori og på rødlista generelt.

Underarter er imidlertid ikke vurdert på den nye rødlista. Nyere DNA-studier viser at det ofte er dårlig sammenheng mellom genetiske grupperinger og tradisjonelle underarter beskrevet på grunnlag av morfologiske forskjeller. Usikkerhet omkring statusen til noen av de aktuelle underartene har medført at artsdatabanken ved denne korsvei har valgt å ikke inkludere underarter for fugl på rødlista.

Kulturlandskapets fuglearter innvaderer rødlista! Stær har sammen med sanglerke for første gang blitt rødlistet i Norge. Disse artene går såpass kraftig tilbake i antall at rødlisting var uungåelig. (Foto: Erlend Haarberg)

Vannriksa har vært en gjenganger på tidligere rødlistet i Norge, og alltid i kategorien sjelden. Denne kategorien eksisterer ikke lenger, og de nye kriteriene tilsier nå en plassering i kategorien sårbar. Hvem tar på seg jobben med å oppdatere kunnskapsstatusen for denne svært kryptiske våtmarksfuglen? (Foto: Frode Falkenberg)

Sterkt truet (EN, Endangered)

En art i denne kategorien har *svært* høy risiko for utdøing: 20 % sannsynlighet for utdøing innen fem generasjoner, minimum 10 år. Åtte arter er med i denne kategorien: knekkand, lappfiskand, horndykker, vepsevåk, myrrikse, svarthalespove, hubro og dvergspurv. Knekkand, horndykker og dvergspurv var ikke med på den forrige rødlista. For mange er det nok overraskende i det hele tatt å finne horndykkeren på rødlista, og ikke minst i denne kategorien.

Artsdatabanken argumenterer i sin rødlistebase med at arten har en reproduserende bestand på < 2500 individer, med en hovedtyngde nord i landet. Her går arten flere steder kraftig tilbake.

Sårbar (VU, Vulnerable)

En art i denne kategorien har høy risiko for utdøing: 10 % sannsynlighet for utdøing innen 100 år. Her har 24 arter blitt med: sædgås, skjeand, snadderand, bergand, storlom, sivhauk, myrhauk, hønehauk, lerkfalk, vannrikse, fjellmyrløper, krykkje, makrellterne, lunde, tyrkerdue, snøugle, slagugle, lappugle, nattravn, dvergspett, svartrødstjert, gresshoppesanger, tornskate og konglebit. For lunde, krykkje, makrellterne og tyrkerdue er det sterk bestandsnedgang som har forårsaket plasseringen i denne kategorien. De tre sistnevnte artene er nye på rødlista.

Horndykkeren er en av de virkelige overraskelsene på rødlista! Artens bestandssituasjon i Nord-Norge og en reproduserende bestand på færre enn 2500 individer medfører i følge Artsdatabanken en plassering i kategorien sterkt truet (EN). (Foto: Thor Østbye)

Fire spettearter fant veien inn på rødlista: Hvittryggspett (bildet), dvergspett, gråspett og tretåspett. Dvergspetten er plassert i kategorien sårbar, mens de tre andre er kategorisert som Nær truet. (Foto: Vegar Hansen)

En art betraktes som *truert* når den befinner seg i en av kategoriene Kritisk truert (CR), Sterkt truert (EN) og Sårbar (VU). De tre kategoriene i denne samlesekken er imidlertid *ikke* de eneste rødlistekategoriene. Plassering i kategoriene Nær truert (NT) og Datamangel (DD) medfører også rødlisting.

Nær truert (NT, Near Threatened)

En art er *Nær truert* når den ikke tilfredsstillende noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstillende noen av disse kriteriene nå eller i nær framtid. På mange måter kan det nok sies at denne kategorien minner noe om kategorien Hensynskrevende i tidligere rødlistene. Det er 36 fuglearter i kategorien NT: sangsvane, stjertand, sjøorre, vaktel, dvergdykker, toppdykker, stormsvale, fjellvåk, kongeørn, fiskeørn, jaktfalk, vandrefalk, sivhøne, dverglo, vipe, dobbeltbekkasin, storspove, tyvjo, hettemåke, polarlomvi, teist, gråspett, hvitryggspett, tretåspett, sanglerke, fjellerke, nattergal, svartstrupe, steinskvett, lappsanger, bøksanger, skjeggmeis, varsler, stær, bergirisk og vierspurv. I denne kategorien kan man bl.a. legge merke til at en rekke kulturlandskapsarter er med på rødlista for første gang!

Datamangel (DD, Data Deficient)

En art settes til kategorien *Datamangel* når ingen gradert vurdering av risiko for utdøing kan gjøres, men det vurderes som meget sannsynlig at arten ville blitt med på Rødlista dersom det fantes tilstrekkelig med informasjon. Brushane er den eneste fuglearten som er med i denne kategorien.

Den nye rødlista gjelder fra 6. desember 2006 og erstatter Direktoratet for naturforvaltnings rødliste fra 1999. Rødlista skal revideres i år 2010, deretter blir det revisjoner hvert 5. år.

Et slikt produkt vil naturligvis ha sine styrker og svakheter, og mangelen på god kunnskap om fuglebestandenes størrelse og utvikling gjør rødlistevurderingene vanskelige. Følgelig vil det nok være mange forskjellige meninger om hvilke arter som hører med eller ikke på en slik rødliste, og i hvilken kategori de bør plasseres i. NOF vil nå bruke tiden på å «fordøye» innholdet i rødlista, og så komme tilbake med våre synspunkter på den.

Når det gjelder de enkelte artene her i Oppland, må en ha lov til å spørre seg hvorfor en art som brushøns ikke opererer på denne listen. Dette gjelder enkelte andre arter også. En kan og må ha lov til å spørre seg hvorfor ikke de respektive fylkeslagene har hatt fått muligheten til å komme med innspill i denne omfattende og viktige prosessen !!!!!!!!!!!!!!!

Einafjorden i Vestre Toten

– Et stadig viktigere rasteområde for gjess

Vi skal ikke gå mange årene tilbake i tid før beitende gåseflokker var et sjeldent syn på åkrene langs Einafjorden. Før 1990 kjente vi til under en håndfull registreringer fra områdene omkring Mjørlund og Hegernes. Utover 1990-tallet ble det gradvis vanligere å registrere både kortnebbgås og kanadagås langs fjorden, men det var først i 2000 at det var snakk om store flokker og flokker som ble i området over lengre tid. Dette var da også en svært spesiell høst, med det første store snøfallet først et stykke ut i desember, og ikke en skikkelig frostnatt før nærmere jul. Etter det har disse to artene, men også grågås, etablert et mer eller mindre fast mønster, hvor flokker ankommer i løpet av høsten og beiter på stubbåkrer for en periode; for kanadagåsa sin del helt fram til snøen kommer – for så å bruke fjorden fram til isen legger seg. Også en del sjeldne gåsearter følger med kortnebbgåsflokkene, og de siste 5-6 årene har både tundragås, sædgås, hvitkinngås og ringgås blitt observert i området. Høsten 2006 nådde antallet med kortnebbgjess og grågjess nye høyder.

Av Bjørn Harald Larsen

Litt om Einafjorden

Einafjorden ligger i Vestre Toten kommune. Den går nord-sør langs en forkastningssone i Oslofeltet og kalksteinen stikker fram i dagen flere steder langs østsida av innsjøen. Einafjorden har en overflate som dekker et areal på 13,9 km² og ligger 398 moh. Den har en lengde på ca. 10 km og en gjennomsnittlig bredde på 1,2 km. De midtre og sørlige delene av innsjøen har dybder ned mot 56 m, mens det er store gruntvannsområder i de nordlige delene. Middeldypet for hele innsjøen er beregnet til 18 m. Fjorden er regulert med ca. 2 m og har et magasinivolum 29,1 mill. m³. Det finnes 8 fiskearter i fjorden, som også har en god bestand av edelkreps. Langs begge sider av fjorden er det store jordbruksarealer. I nordenden ligger tettstedet Eina med ca. 700 innbyggere. Ut fra næringsforholdene kan Einafjorden

karakteriseres som en naturlig oligotrof innsjø stort sett i samsvar med de naturgitte forhold (Kilde: Brandrud m.fl. 1996).

Som fuglesjø var Einafjorden lite påaktet fram til 1990-tallet. Det var kjent hekking av bl.a. hettemåke og makrellterne i Blilivika, samt storspove og dverglo i bukter på vestsida av fjorden – men innsjøens, og de nære omgivelsenes, funksjon under trekket vår og høst var ikke undersøkt, mest pga at lite fugl ble registrert ved tilfeldige besøk langs fjorden. I nordenden av innsjøen, der vannet blir presset sammen under brua over fylkesvegen ved Eina sentrum, har det ”alltid” overvintret et større antall stökkender. Her ble det også på 1970-tallet registrert overvintrende sothøne ved ett tilfelle. Det var i korte trekk Einafjordens rennomé som fuglelokalitet før undertegnede begynte å gjøre registreringer i Blilivika på slutten av 1980-tallet.

Vasspesten inntar Einafjorden

Vasspest er en introdusert vannplante, som trolig har spredt seg i Norge med opphav i akvarieplanter. Denne nordamerikansk arten har vist seg å raskt danne svært tette bestander i norske innsjøer, der forholdene ligger til rette (kalkrikt vann og store fosforreserver i sedimentene). Den etablerte seg i Einafjorden en gang mellom 1989 og 1992 (Brandrud m.fl. 1996) og dannet på midten av 1990-tallet store bestander i grunne områder nord i sjøen. Seinere har den funnet levevilkår langs strandlinja i hele innsjøen, og den går ned til 3-4 meters dybde. Det er ikke kjent hvordan vasspesten ble spredt til Einafjorden, men sannsynligvis har det skjedd via fiskeutstyr, båter, krepseteiner el.

Vannfuglene øker i antall

Introduksjonen av vasspest i Einafjorden førte ganske raskt til at nye vannfuglarter etablerte seg som hekkefugler i innsjøen og/eller startet å benytte området som rasteplass under høsttrekket. Vasspestbestandene når vanligvis opp i overflata i løpet av september. Etter at isen har lagt seg dør vasspestgenerasjonen og plantene legger seg ned på bunnen. Utover våren spirer en ny generasjon vasspest fra de nedråtnende fjorårsbestandene. Men disse er lite tilgjengelig for vannfuglene før utpå høsten, og det er derfor først på denne årstida denne nye matkilden gir seg utslag på rastende bestander av vannfugl.

På midten av 1990-tallet etablerte knoppsvana seg som hekkefugl langs Einafjorden; først i Blilivika – seinere også på flere lokaliteter på vestsida av fjorden. Knoppsvane ser ut til å være vår fremste vasspestspesialist og har blitt en karakterart også i andre innsjøer/tjern med vasspest, slik som Jarenvannet i Gran, Steinsfjorden i Hole og Ringerike og Østensjøvannet i Oslo. Også i majoriteten av de mange småvatna på Tingelstadhøgda i Gran og lenger sør på det samme høydedraget i Lunner og Jevnaker kommuner, finnes vasspesten – og hekkende knoppsvaner. Sothøne er også en dedikert vasspestspiser, men har foreløpig ikke hekket i Einafjorden.

Størst utslag har det store matoverskuddet gitt på forekomsten av sangsvane og grasender, spesielt stökkand og brunnakke, på høsten og tidligvinteren. Enkelte høster har antall stökkender nærmet seg 1000 individer, og de fleste ligger i en flokk på vestsida av fjorden ved Sangnes. Antallet avtar gradvis utover seinhøsten, og fuglene

trekker da også nord til utosen av fjorden. Det mest bemerkelsesverdige når det gjelder ender har skjedd med høstbestanden av brunnakke. Fra tidligere bare å bli sett i småflokker over en kort periode omkring månedskiftet september-oktober, oppholder det seg nå store flokker i takrørbeltene på vestsida av innsjøen fra september til isen legger seg omkring midten av desember (som har vært det vanlige de siste årene – et par tiår tilbake la isen seg gjerne en måned tidligere. Vinteren 2006/07 la ikke isen seg i den søndre delen av Einafjorden før omkring 20. januar, og åpent vann etter nyttår her er historisk). I 2006 gikk antallet opp i over 200 fugler i slutten av oktober. I første uka av desember holder fortsatt flere titalls fugler stand. Fram til det blir is inne i takrørbeltene kan de ligge i artsreine flokker, men legger seg gjerne sammen med svaner og kanadagjess mot slutten av sesongen. Dette ligner mønsteret i brunnakkens høsttrekk i Steinsfjorden, der de gjerne ligger sammen med forholdsvis store antall sothøner og beiter på ”overskuddet” fra deres dykking. Sothønene rykker løs vasspesten under vann og tar med seg planta opp i overflata for å spise den i mindre porsjoner. Utover disse to ”vasspestinnsjøene” er det få steder i Sørøst-Norge som har såpass store mengder brunnakke over et lengre tidsrom på høsten og tidligvinteren.

Høsten 1994 begynte de første sangsvanene å dukke opp langs Einafjorden. Ganske raskt ble den et vanlig syn fra oktober og fram til islegging, og – etter Opplandsmålestokk – i store antall. De fire siste årene har maksimum blitt nådd med rundt 100 fugler i midten av november. Samtidig begynte også kanadagåsa å bruke Einafjorden som beiteområde på høsten og er nå en karakterart i området.

Noe mer overraskende er det at også dykkendene økte i antall etter at vasspesten etablerte seg i innsjøen. Dels har dette sammenheng med at noen arter, slik som toppand og bergand, kan spise noe vegetabilsk føde, dels er forklaringen trolig at vasspestbeltene er gode habitater for små krepsdyr og bunndyr. Den samme utviklingen har vi sett i Steinsfjorden, med markant økning i høstbestandene av toppand og kvinand spesielt. I Einafjorden er det toppanda som viser tydeligst framgang, mens kvinanda fortsatt opptre ganske sparsomt. Forekomsten av de mer sjeldne dykkendene har tatt seg vesentlig opp utover 1990- og 2000-tallet. Mange dykkender hadde en ganske markant topp i maksimumsantallene på slutten av 1990-tallet, noe som også ble observert i Steinsfjorden. Mulige forklaringer på dette kan være en kuliminering i lokal/regional hekkebestand på denne tida, eventuelt noen gode produksjonsår eller en sammenfallende topp i produksjon av byttedyr pga gunstig klima el.

Økning i gåsebestandene

Før 1990 kjenner vi bare til noen ytterst få observasjoner av rastende gjess fra Einafjorden og nærområdene rundt innsjøen. Lokalbefolkningen kan fortelle at det en sjelden gang var gjess nede på Skavangen eller langs østsida av fjorden mellom Mjørlund og Hegernes. Kanadagås hekket i Gørvika på vestsida rett sør for Eina i 1994 (Opheim 2006), og etter den tid har det blitt registrert en jevn økning i antall rastende kanadagjess i området på høsten. Men først de seinere årene har fuglene i utstrakt grad beitet på stubbåker.

Fortsatt flytter fuglene en del mellom fjorden og dyrket mark, men flokker som beiter på dyrket mark har vært det dominerende bildet de siste 2-3 årene. Fuglene har også vist den samme tendensen som bl.a. brunnakke, med å oppholde seg i området lenger og lenger utover høsten og vinteren.

Dette har selvsagt mest å gjøre med snø- og is situasjonen, og det nye klimasystemet vi har fått på Indre Østlandet, med lengre, mildere og våtere høster – som i ekstreme tilfeller varer nesten fram til jul og gir gjessene mulighet til å bli i området lengre enn tidligere.

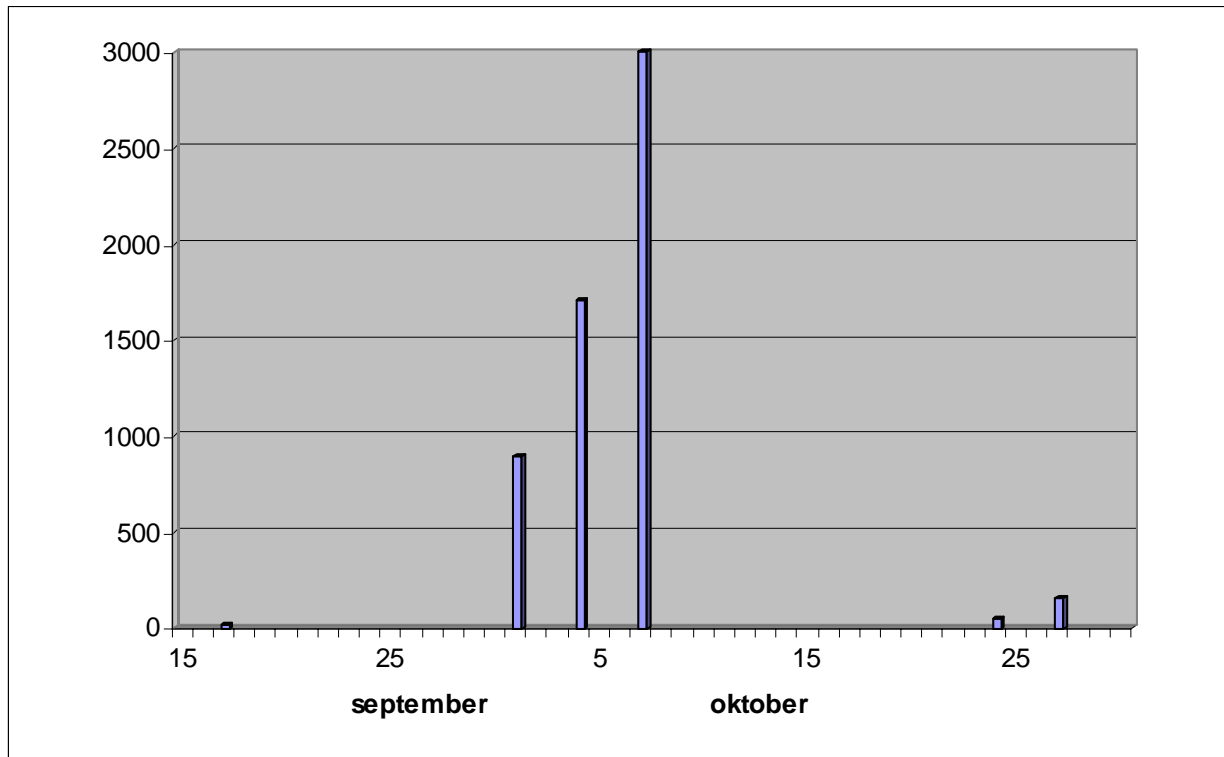

Figur 1. En liten del av flokken (10 individer) på 630 kortnebbgjess som beitet mellom Bjørnerud og Vik i første halvdel av oktober i 2005. Foto: Thor Østbye.

Kortnebbgåsa er den vanligste av de andre gåseartene som opptrer regelmessig på dyrket mark langs Einafjorden på høsten. Høsten 2000 var en helt ekstrem sesong, med ca 850 gjess registrert på det meste, og en flokk på ca 600 fugler som oppholdt seg ved fjorden helt fram til ca 17. desember (Larsen 2001). Før denne milde og regnvåte høsten ble det vanligvis bare sett en eller to mindre flokker som var nede i løpet av høsten. Etter 2000 har kortnebbgåsa blitt atskillig vanligere langs Einafjorden i september-oktober, men flere vinterfunn har det ikke blitt.

I 2005 ble det igjen registrert en stor flokk i september og oktober, og denne ble telt til 630 fugler fra bilde tatt den 7. oktober. Disse beitet hovedsakelig på jorder på østsida av fjorden mellom Bjørnerud og Vik. Sist høst, i 2006, ble arten registrert i rekordhøyt antall. Antallet bygde seg opp utover i oktober, og nådde en topp 7. oktober med ca 3000 gjess. Disse lå i en tett flokk midt på fjorden og var ikke lette å telle. En serie med optellinger varierte mellom 2600 og 3300 individer. Dette er den klart største kortnebbgåsflokk som er registrert i Oppland.

Denne høsten beitet fuglene mest på jordene vest for Bakkeli på vestsida av fjorden. Den siste flokken forlot Eina i slutten av oktober etter et kraftig snøfall og en kort kuldeperiode. Både i 2006 og i 2000 har det blitt avlest mange halsringer på kortnebbgjessene. Hovedsakelig er dette gjess som har blitt merket på vinteroppholdsplassene i Danmark.

Figur 2. Rastende flokker med kortnebbgjess ved Einafjorden i september og oktober 2006. Flokkene ble registrert mellom 19. september og 27. oktober, og i denne perioden ble arten notert ved alle mine besøk langs fjorden.

For å oppnå status som Ramsar-område må en lokalitet eller et område oppfylle minst ett av 8 kriterier. Ett av disse kriteriene er at et område anses som internasjonalt viktig dersom det i perioder av året oppholder seg mer enn 1 % av den biogeografiske populasjonen av en art i området. Svalbardbestanden av kortnebbgås telte i desember 2006 i overkant av 56.000 individer (Jesper Madsen i mail), dvs at et område hvor det jevnlig oppholder seg over 560 kortnebbgjess kan anses som internasjonalt viktig for arten. Ved Einafjorden har dette antallet blitt oversteget i minst 3 av de 7 siste årene, kanskje også i noen av årene mellom 2000 og 2005 – da observasjonsaktiviteten i beste trekketida for arten var forholdsvis liten.

Slik sett er det trolig riktig å vurdere Einafjorden og jordbruksområdene rundt fjorden som et internasjonalt viktig område for høstrastende kortnebbgjess.

I flokkene med kortnebbgjess dukker det nesten alltid opp en og annen sjeldnere gjest. I 2006 var det opptil 3 sædgjess med i den største flokken, foruten ei kvitkinngås. I 2000 var det også enkelte sædgjess sammen med de kortnebbede, og da hadde vi også besøk av ei tundra-gås en lang periode på høsten og førjulsvinteren. Den 12. oktober 2006 så Per Åge Skålerud 5 ringgjess i Blilivika; disse holdt seg ikke sammen med andre gjess. Dette er eneste observasjon av ringgås i Einafjorden.

Tabell 1. Maksimumsobservasjoner av vannfugl under høsttrekket (hovedsakelig oktober-desember) på Einafjorden i perioden 1990-2006. Observasjonsinnsatsen har variert mye mellom årene (forholdsvis lav de første årene, samt i 2002 og 2003), men registreringene forventes i det minste å ha fanget opp en del trender i bestandsutviklingen for viktige arter som knoppsvane, sangsvane, kanadagås, kortnebbgås, gråsgås, stokkand, brunnakke og toppand. Observasjoner av rastende gåseflokker meddelt fra lokalbefolkningen er ikke tatt med pga usikkerhet både med artstilhørighet og antall.

Art	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06
Knoppsvane	6	2	2	2	2	2	2	8	10	8	20	9	7		24	22	18
Sangsvane					11	13	27	77	49	44	16	32	2	101	96	92	84
Sædgås											2						3
Kortnebbgås									89		850	176				630	3000
Tundragås										1	1						
Grågås									25	8	9	6					140
Kanadagås					13	16	26	24	19	20	41	68		74	137	181	176
Hvitkinngås											1						1
Ringgås																	5
Brunnakke	1		2	2	3	5	16	15	118	13	50	44			17	44	217
Snadderand																	1
Krikkand	1								3	1	23		1				26
Stokkand	280	250	210	240	230	300	265	428	?	?	800	600	52	74	533	367	360
Stjertand																	2
Toppand		1				3		2	12	19	27	12	3		2	2	48
Bergand								1	2	7	9						2
Svartand					1		1		3	4	4	1					1
Sjørørre								1		1		1					2
Havelle																	1
Ærfugl								1									
Kvinand	20	22	25	16	27	32	38	59	114	128	88	49	9	10	15	20	35
Lappfiskand								2	2	2							1
Siland									2	4							
Laksand	1	4	1	2	5	4	8	23	17	26	8	12	4	10	7	4	17
Smålom																	1
Storlom				1					1		3	1				3	4
Horndykker				1													
Dvergdykker							1	2	2	1							
Toppdykker									3		1						1
Storskarv											3			1			8
Gråhegre	1						3			1							
Lomvi								1								1	

Grågåsa har også blitt vanligere å se under høsttrekket langs Einafjorden. Flokkene holder seg gjerne litt for seg sjøl, og oppholder seg noe mer på fjorden enn det kortnebbgjessene gjør – men i mindre grad enn kanadagjessene. I perioder kan de beite på vasspest i strandkanten sammen med svaner og kanadagjess, men som regel beiter de på stubbåkrer på vestsida av fjorden. Også denne arten opptrådte i rekordantall høsten 2006. Antallet var høyest i begynnelsen av oktober, med 140 individer registrert den 7. Dette er den største flokken med rastende grågjess som er registrert i Oppland.

Tabell 1 sier en del om utviklingen i høstbestanden av rastende gjess, svaner og gressender etter at vasspesten ble oppdaget i Einafjorden tidlig på 1990-tallet. Omkring 1995 dannet vasspesten større bestander i store deler av Einafjorden, og vannfuglene begynte å ”komme etter”. Tabellen viser også at det samme har skjedd med dykkendene, trolig som en effekt av at vasspestbestandene er gode oppvekstområder for bunndyr og krepsdyr. Enkelte arter viser en markant topp på slutten av 1990-tallet, bl.a. stökkand, toppand og kvinand, og dette kan skyldes at vasspesten hadde sitt optimum i innsjøen på denne tida. Vasspesten utnytter og omsetter næringsstoffene som ligger i sedimentene, og etter ei tid vil næringsstoffene i sedimentene bli utarmet, og biomassen av vasspest blir mindre. Dette er kjent fra studier av artens bestandsdynamikk i Steinsfjorden.

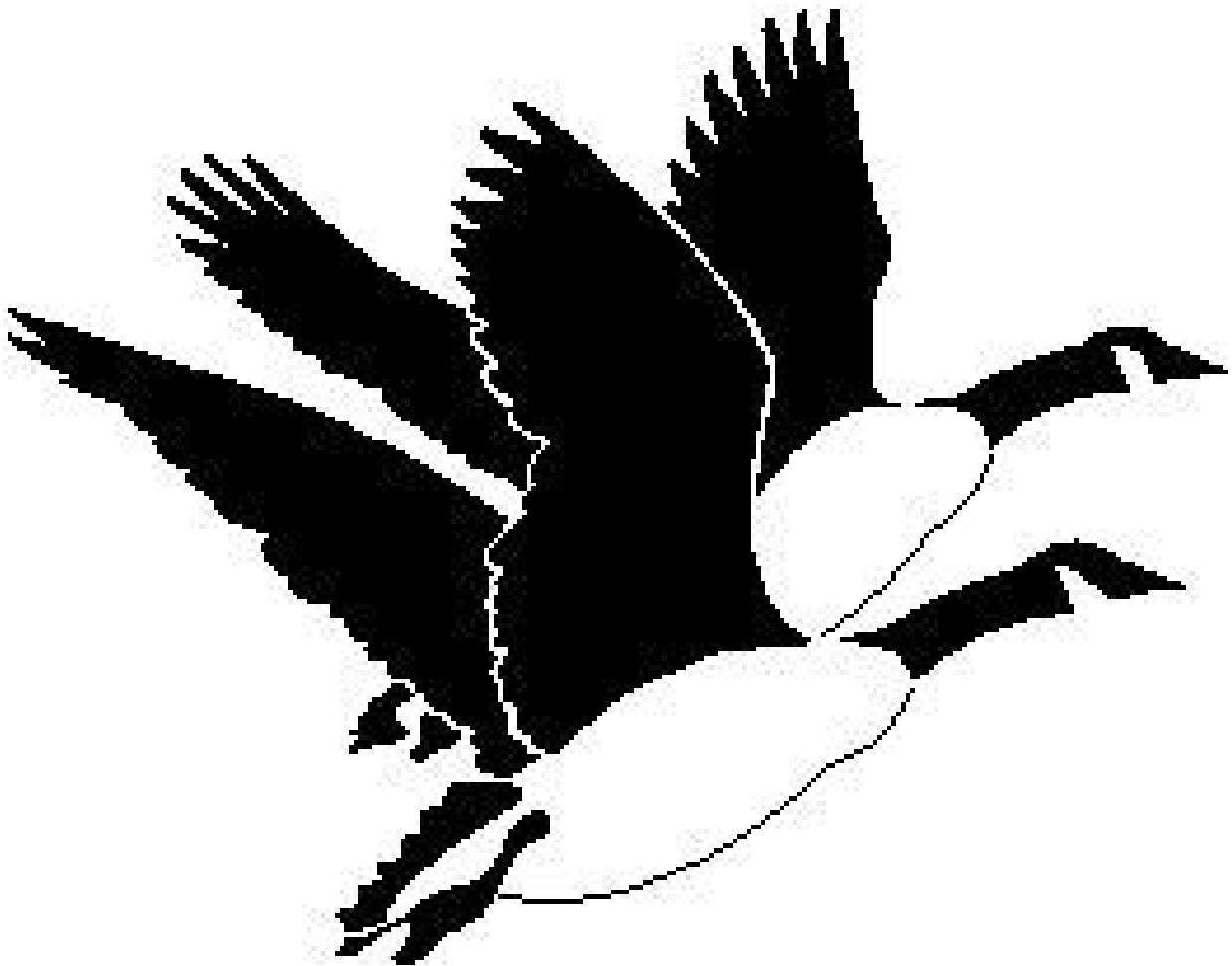
Hva vil skje framover?

Det blir interessant å følge med på gjessenes og de andre vannfuglenes forekomst langs og på Einafjorden framover; av flere grunner. I Trøndelag har gåsebeiting ført til konflikter med jordbruksnæringen, men dette problemet er størst i forbindelse med vårbeiting. På Einafjorden går isen seint, og jordene blir seint snøbare. Av den grunn er det svært sjelden at det raster gjess på dyrket mark under vårtrekket her. Slike konflikter bør vi derfor bli forsånt for på Eina. Gjessene beiter stort sett etterrenning på stubbåkrer, og ikke høstsådd hvete eller rug – som kanskje kunne ha ført til beiteskader. I Trøndelag, og kanskje også langs Einafjorden med tida, bør dette ”problemet” kunne snus til noe positivt ved at gåsetrekket markedsføres som noe positivt, og det legges til rette for at folk kan oppleve det – sammen med det andre rike fuglelivet i områdene. På behørlig avstand selvfølgelig, slik at gjessene ikke skremmes unødige i den kritiske tida med opplagring av fettreserver for et langt og energikrevende trekk mot vinteroppholdsplasser og hekkeplasser.

En annen ting er hvorvidt det nye klimasystemet vi har fått vil føre til at Einafjorden blir en enda mer attraktiv rasteplass for kortnebbgjessene under trekket. Mye tyder på det, og kanskje blir det et årlig fenomen med store gåseflokker som beiter på åkrene langs fjorden til langt utover høsten. Det etter hvert harde jaktpresset på kortnebbgås på rasteplassene i Trøndelag gjør nok også at mange flokker trekker raskere sørover fra denne landsdelen enn de ellers ville gjort og kan da finne roligere omgivelser og godt med næring bl.a. ved Einafjorden. Og da gjenstår det bare å håpe at ingen finner det attraktivt å begynne jakt på kortnebbgås ved Einafjorden.

Litteratur

- Brandrud, T. E., Mjelde, M., Kjellberg, G. & Vøllestad, A. 1996. Limnologisk og fiskeribiologisk undersøkelse av Einafjorden sommeren 1995. *NIVA-rapport* Inr. 3454-96.
- Larsen, B. H. 2001. Og så var det kortnebbgåsas tur... *Hujon* 27: 26-31.
- Opheim, J. 2006. Forekomst av gjess i Oppland. *Hujon* 32: 7-55.
- Wetlands International. 2002. *Waterbird Population Estimates – Third Edition*. *Wetlands International Global Series No. 12*, Wageningen, The Netherlands

Ringgås

– en sjelden trekkgjest i Oppland

Av Per Åge Skålerud

Einafjorden har et stort vannfuglpotensiale!

Høsten 2006 bød på rekordmengder med gjess i Einafjorden. Over 3000 kortnebbgjess nede på vannet med enkelte innslag av sædgjess, og flokker på godt over 100 grågjess er slett ikke noe vanlig syn i noen deler av fylket vårt. Disse observasjonene ble observert vekselvis av Bjørn Harald Larsen og meg. Den sjeldneste gåseobservasjonen omhandler likevel ikke noen av disse artene. Det var den 12. oktober hvorav jeg og Trond Iver Pettersen avtalte å ta en runde rundt Einafjorden. Av de nevnte artene registrerte vi kun en kortnebbgås. Turen skulle likevel vise seg og ikke være helt bortkastet, for da vi kom til Blillivika fikk jeg raskt øye på et par ringgjess i det fjerne. "Du Trond det er to ringgjess her" sa jeg . – "Hva er det du sier" sa han. Ganske raskt viste det seg at det var hele 5 individer som møysommelig kunne studeres i kikkertbildet. Jeg hadde imidlertid fått mitt første møte med ringgås fem dager før, hvor jeg oppdaget et individ ved Fredevika. Dette individet ble sett beitende i vika i over 10 dager. Det at vi hadde ei lappfiskand hunne i samme kikkertbilde som ringgjessene gjorde ikke observasjonen noe mindre minnerik. Av annet spennende rundt Einafjorden denne dagen kan nevnes 2 sjøorrer og en sandlo. Einafjorden har et stort potensiale, og er et spennende alternativ når det gjelder å kikke etter fugl på høsten. Av andre arter som jeg har registrert rundt fjorden i løpet av høsten kan nevnes, bergender, svartand, musvåk, mengder med sangsvaner og en varsler. Bjørn Harald har i tillegg notert snadderand og havelle.

Totalt 13 registrerte funn av ringgås i Oppland fylke

Nr.	Lokalitet	kommune	Dato	Ant.	Hoved observatør(er)
1	Totenvika	Østre Toten	11.10.1984	10	Bjørn Harald Larsen
2	Dokkadeltaet	N. Land	25.05.1988	1	Bjørn Høitomt
3	Lågendeltaet	Lillehammer	03 -10.10.1993	3	Jon Opheim
4	Totenvika	Østre Toten	14 -17.10.1993	1	Geir Gaarder
5	Fåvangsvollene	Ringebu	25 -26.10.1993	1	Dag Fjeldstad
6	Vågåvatnet	Vågå	29 -30.10.1993	1	Jon Opheim
7	Dokkadeltaet	N. Land	30.10.1993	2	Geir Høitomt
8	Totenvika	Østre Toten	17.10.1996	1	Bjørn Harald Larsen
9	Fåvang reservatet	Ringebu	01.12.1999	1	Dag Fjeldstad
10	Vinstri	Østre Slidre	03.06.2006	1	H. Bolstad, B. Roar Løkken og H. Skuterud
11	Fredevika i Gjøvik	Gjøvik	07 -18.10.2006	1	Per Åge Skålerud
12	Einafjorden	V. Toten	05.10.2006	5	Trond Iver Pettersen Per Åge Skålerud
13	Lalmsvatnet	Vågå	16.12.2007		Per Bådshaug

En av våre sjeldneste trekkgjester

Som vi ser av tabellen er det svært sjelden denne eksotiske gåsa blir registrert i innlandet. Vi har kun to funn i fra vårtrekket. Ringgåsa trekker henholdsvis nordover og sørover litt seinere enn det som er vanlig for gjess generelt. Dette gjenspeiler seg i det at de to vårobservasjonene er blitt gjort i overgangen mai/juni. Oktober har de aller fleste tilfellene av høstobservasjonene – noe som gjelder for hele landet. Vi har kun et vinterfunn å vise til i fylket (desember). Her i Oppland er det først og fremst den russiske underarten *B. b. Bernicla* som blir registrert. Den kjennetegnes ved en sotgrå buk, mens Svalbardbestanden (*B. b. Hrota*) er lys i buken. Den Russiske underarten hekker på Tajmyr-halvøya i Sibir og har sine overvintringsområder langs kysten rundt Nordsjøen (særlig Vadehavet fra Danmark til Nederland) Svalbardbestanden teller i dag mellom 5000-6000 individer. Hvor stor bestanden fra Sibir er gir ikke litteraturen noe svar på. Hovedføden består i all hovedsak av ålegress. Den kan også beite på naturlig strandenger i overvintringsområdene. Spesielt for observasjonen jeg gjorde ved Mjøsa i Gjøvik, var at denne ringgåsa gikk stort sett og beitet på plenen ved Fredevika. Den virket etter forholdene svært tillitsfull. Jeg så også en person som jogget forbi på knappe 20 meters avstand. De fem individene fra Blillivika på Einafjorden virket mer vare der de lå ute på vannet. Det ser ut som enkelte år innehar forhold som resulterer flere funn i fylket i løpet av året. (se tabell i år 1993 og 2006) I denne sammenhenge kan det derfor nevnes at Hedmark hadde tre høstfunn i år, og hvis jeg ikke husker helt feil hadde de også et vårfunn.

Litteratur - referanser:

LRSK fra Oppland (Jon Oppheim)

Norsk VinterfuglAtlas (Norsk Ornitologisk Forening)

Ringgjess-bildene er tatt på Gjøvik den 08.10.2006

ÅRSBERETNING 2006

NORSK ORNITOLOGISK FORENING, AVD. OPPLAND

STYRET 2006.

Leder:	Per Åge Skålerud, Raufoss
Nestleder:	Jon Opheim, Øyer
Sekretær:	Even Dehli , Jaren
Kasserer:	Jan Kåre Roang, Lillehammer
Styremedlemmer:	Svein Bekkum, Kvikne Bjørn Harald Larsen, Raufoss
Varamedlemmer:	Tore Semb, Lillehammer Geir Høitomt , Dokka
Valgkomite:	Even Dehli, (leder) Anne Roang Hans Sagstuen
Hujonredaksjon:	Geir Høitomt (redaktør) Anne Roang Jon Opheim Bjørn Harald Larsen Per Åge Skålerud
Revisor:	Knut Holmen
Rapport- og Sjeldenhetskomite:	Jon Opheim Sverre Lundemo Bjørn Harald Larsen
Ringmerkingsutvalg:	Even Dehli
Vinteratlas:	Bjørn Harald Larsen
Tur- og møtekomite:	Per Åge Skålerud . Ragnar Ødegård.
Landsstyrerepresentant:	Jon Opheim Geir Høitomt (vara).

ÅRSMØTET

Årsmøtet ble avholdt på Vingnes 04.02. 18 medlemmer deltok. Referat fra årsmøtet finnes i Hujon nr.1.06. Etter årsmøtet kåserte Viggo Ree om «Wildlife-kunst» dvs.dyretegning som yrke.

STYREMØTER

Det er i 2006 avholdt 9 styremøter hvorpå det har blitt behandlet 104 saker.

Gran	: 11.1.06
Raufoss	: 16.2 , 15.5 , 21.8
Vingnes	: 30.3
Dokka	: 8.6.
Øyer	: 21.9
Lismarka	: 4.1.07
Lillehammer	: 23.11

MEDLEMSMØTER

I tillegg til årsmøtet er det i 2006 avholdt 5 medlemsmøter:

- Medlemsmøte på Brandbu 9.3. med Jon Lurås og Hans Sagstuen . 24 deltakere.
- Medlemsmøte på Bjørns kro 30.3 samlet 15 deltakere. Medlemmene viste egne bilder.
- Medlemsmøte på Bjørns kro 14.9. Fugl og natur i Bulgaria og Tyrkia ved Per Åge Skålerud og Hans Sagstuen. 6 deltakere.
- Medlemmenes aften på Bjørns Kro, Vingnes 26.10 hvor medlemmene viste egne bilder. 7 deltakere.
- På Bjørns Kro, Vingnes 7.12. Thor Østby viste fuglebilder fra Spania etter en tur dit sammen med Bjørn Harald Larsen , 12 deltakere.

FORENINGSTURER

Det er arrangert 7 turer i løpet av året:

- Tur til Hornedammen og Åkersvika ved Hamar med 6 deltakere
- Tur i Dokkadeltaet 29.4 med 20 deltakere
- Tur til Rosetgrenda ved Raufoss i samarbeid med Åsen miljølag 13.5 med 19 deltakere.
- Tur i Røykenvika Gran med 55 deltakere.
- Tur til Maihaugen på Lillehammer 21.5 med 15 deltakere
- Tur langs Mesnaelva på Lillehammer i samarbeid med Lillehammer og Omland Turistforening 30.5 med 39 deltakere
- Tur til Valdresflya 9.7 med 3 deltakere

MEDLEMSBLADET HUJON

Hujon kom i 2006 ut med 4 nummer (nr.4 kom i feb.07)på til sammen 416 sider.

Medlemsbladet trykkes fortsatt hos Stokke Trykk. Stofftilgangen til bladet har også i år vært tilfredsstillende, men småartikler og «lettere stoff» kunne det gjerne vært enda mere av. Det har også i 2006 vært jobbet for å bedre kvaliteten på bladet, og alternative trykkemuligheter har blitt utprøvd.

NRK OPPLANDSRADIOEN ,TV2, LOKALRADIOENE, DISTRIKTSAVISER OG LOKALPRESSEN

Flere av medlemmene har deltatt i ulike innslag om fugl og fuglevern i 2006. Mange av våre uttalelser har også vært referert i pressen i løpet av året. I enkeltsaker har vi bevisst kontaktet pressen for å få publisitet omkring viktige saker.

KONTAKT MED SKOLEVERKET.

Foreningen har som i tidligere år guidet skoleklasser på ulike fuglelokaliteter i fylket og på ringmerking. Lysbildekåserier og informasjon om fugl/fuglevern er gitt i flere skoleklasser.

RINGMERKING

I skrivende stund er det ikke mottatt noen fullstendig oversikt over status for ringmerkingsarbeidet i fylket i 2006. Det er merket omtrent 5 000 fugler og dette er at av de beste åra vi har hatt. Det vises til Hujon for nærmere informasjon.

BIBLIOTEKET

Vår samling av fuglelitteratur for Oppland er nå oppe i ca. 1800 titler. Dette omfatter artikler, rapporter og bøker. I tillegg kommer tidsskrifter fra andre fylker, samt større oppslagsverk.

REGISTRERINGER/RAPPORTER/PROSJEKTER

- Hekkefugltaksering etter ny internasjonal metode er godt igang. Oppland har dekket over 80 % av sine 37 tildelte registreringsruter.
- Den årlige vannfugltellinga ble gjennomført for 29. år på rad med god oppslutning fra flere medlemmer. Resultatene er publisert i Hujon nr. 3 2006.
- Vi deltok på den internasjonale tranetellinga i helga 16-17/9. Referat i Hujon.
- Vi deltok på den internasjonale fugledagen , Bird Watch, som ble gjennomført 1-2./10 med tellinger på flere lokaliteter i fylket. Referat i Hujon.
- Geir deltok på stort nordisk-baltisk våtmarksseminar på Dokka 5.-9.9.
- Vår database over LRSK-arter er under utarbeidelse, med støtte fra Viltfondet
- Registreringsarbeid er gjennomført for å kartlegge kattuglebestanden i fylket. Rapport er ferdig.. Dette er et prosjekt finansiert med Viltfondsmidler.
- Hønsehaukregistreringa i Jevnaker er gjennomført med magert resultat, bare 1 reir. Må fortsettes .
- Registreringsarbeidet i Røykenvika, Jarenvatnet og Hovstjern i Gran er godt i gang. Rapport blir ferdig utpå nyåret.
- Rapport om de ulike gåseartenes status i Oppland er ferdig utarbeidet , etter ønske fra Fylkesmannen
- Rapport om utvidelse av Ormtjernkampen nasjonalpark er ferdig.

UTTALELSER TIL VIKTIGE SAKER :

- Sårbarhetsanalyse for Rondane/Dovre nasjonalparker.
- Notat om viktige trekklokaliteter i forbindelse med fugleinfluensa.
- Om gigantiske planer for skyte-og motorsportbane på Korsåsen , Lillehammer.
- Til kommuneplan for Lillehammer 2006-2016. 2. gangs høring.Lite hensyn til NOFs syn.
- Om eggpunktering også av hvitkinngås , Eidsand , Brandbu.Kritisk uttalelse.
- Felles uttalelse i Forum for Natur og Friluftsliv ang.utvidelse av Ormtjernkampen nasjonalpark. Geir sitter i referansegruppe.
- Vi protesterer mot åpning av steinbrudd i Rudsbygd i april-juli. Dette ble tatt til følge i seinere planvedtak.
- Vi uttaler oss om forslaget til nye jakttider og jakt på nye fuglearter.
- Vi uttaler oss om planprogram for området Hunderfossen-Husekampen. Kommunedelplan for Venabygdsfjellet. Innsigelser ved 3. gangs off.ettersyn Uttalelse til høring om framtidsplaner for Gran Sentrum. Hoffstjern naturreservat må beskyttes.

ANDRE OPPGAVER

- Foreningen er representert i to referansegrupper (Etnedal/Nord-Aurdal og N.Land) i forbindelse med arbeidet med utviding av Ormtjernkampen nasjonalpark
- Vi var representert på NOF's landsmøte 5.-8.mai.
- Vi var representert på NOF's landsstyremøte 11. - 12.mars. , ved Geir.
- Hjemmesida vår har vært mye diskutert. Det vil trolig skje noe mht.til den i 2007.

KONTINGENT FOR 2006

Hovedmedlem	: kr. 150,-
Hovedmedlem u/18 år	: kr. 50,-
Familiemedlem	: kr. 10,-
Kollektivt medlem	: kr. 250,-
Abonnement	: kr. 100,-

Even Dehli (Sekretær) – Moen 30..01.2007

ÅRSMØTEREFERAT 2007

NORSK ORNITOLOGISK FORENING, avd. Oppland.

Sted: Bjørn's Kro, Vignes på Lillehammer.

Dato: 3.februar.2006

Antall personer : 14 stk.

Sak 1. Godkjenning av innkalling og dagsorden.

Godkjent.

Sak 2. Valg av møteleder og referent.

Henholdsvis Per Åge Skålerud og Even Dehli.

Sak 3. Årsberetning 2006.

Formannen gikk gjennom årsberetningen. Denne ble godkjent med noen små merknader .

Sak 4. Regnskap 2006.

Kasserer gikk gjennom regnskapet. Revisjonsrapport ble framlagt. Dette ble godkjent.

Sak 5. Valg av styremedlemmer.

Leder : Even Dehli (på valg 2009)

Nestleder : Geir Høitomt (på valg 2009)

Sekretær : Jon Opheim (på valg 2008)

Kasserer : Jan Kåre Roang (på valg 2007)

Styremedlemmer : Olav W.Grimmsby (på valg 2008)

Bjørn Harald Larsen (på valg 2008)

Varamedlemmer : Ragnar Ødegård (på valg 2008)

Christin Valsjø (på valg 2008)

Sak 6. Valg av revisor.

Knut Holmen valgt.

Sak 7. Valg av landsstyreprerentant.

Even Dehli valgt. Geir Høitomt vararepresentant.

Sak 8. Valg av valgkomite.

Per Åge Skålerud (leder),

Svein Bekkum

AnneRoang

Sak 9. Diverse valg.

Ringmerkingsutvalg : Even Dehli

Tur- og møtekomite : Ragnar Ødegård , Hans Sagstuen og Per Bådshaug

Etter årsmøtet og servering viste Svein Bekkum noen av sine utrolige fuglebilder. Synd for dem som ikke benyttet sjansen denne gang , men pass på neste gang den byr seg. Det var en nytelse !

Even Dehli.

Årsmøtet 2007

Avtroppende leder
mottar ei gave for
anledningen, av den
nye høvdingen.
(03.02.2007)

Det gamle styret ved Jan Kåre, Bjørn Harald, Even, Per Åge, Svein og Jon. Geir og Tore manglet.

Hele 18 personer hadde kommet for å ta del i Svein` eventyrlige bilder som fikk mye skryt.

Nytt styre gjeldene fra 2007: Olav Werner, Jan Kåre, Bjørn Harald, Even, Jon, Kristin og Ragnar. Geir manglet

Orientering fra styret:

Styremøte hos Jan Kåre Roang 4.1.2007.

Til stede : Jan Kåre , Jon , Per Åge , Bjørn Harald og Even.

- Sak 107. Referatsaker.   - Referat fra forrige møte 23.11.06.
  - Vannfugltellinga ble meget bra gjennomført.
  - Ny rødliste for Norge. Ligger på artsdatabanken.no. En god del merkverdigheter sett fra NOF-Opplands side.
  - Bjørn Harald var på seminar for sjøfugl høsten 2006. Svært mange arter er i sterk tilbakegang.
- Sak 2/07. Innkommet post.   - Kunngjøring av planvedtak for Rudsbygd steinbrudd. Sterkt begrenset virksomhet; til jan.-mars kl.07.- 16.
  - Masseuttak i Hovemoen. NOF skal kontaktes på forhånd.
  - Kommunens arealplan for Lillehammer 2006 - 2016 vedtatt . Lite hensyn til NOFs innspill.
  - Vedtak hos fylkesmannen ang. verneplan for Reinheimen. Meget positivt mht. fuglelivet.
- Sak 3/07. Økonomi.
- Sak 4/07. Dataprogram.   - Even tar kontakt med Oslo Akershus ved Håkan Billing ang. vår hjemmeside. Kan vi adoptere deres flotte nye opplegg ?
- Sak 5/07. Hujon.   - Per Åge har sondert med flere trykkerier ang. fargetrykk på noen sider, men det er svært dyrt: Ca. kr.10.000 for 4 sider med farge. Han forhandler videre med vår fullmakt.
- Sak 6/07. Årsmøtet.   - Opplegget klart slik som tidligere år: Årsmøtet 03.02. kl. 17, mat kl. 18., foredrag kl. 19. Svein Bekkum viser bilder fra Oppland.
- Sak 7/07. Vinteratlas.   - Arbeidet fortsetter. Kart vil trolig lages av Vidar Bakken.
- Sak 8/07. Hønsehauk.   - Registreringa av reirlokalteter i Jevnaker har gått greit pga. lite snø, men bare ett reir er funnet.
- Sak 9/07. Turstøtte.   - Geir har søkt om støtte til turene våre i 2007.
- Sak 10/07. Uttalelse.   - Kommunedelplan for Øyer sør til 2. gangs offentlige ettersyn. Frist 26.01.
- Sak 11/07. GPS.   - Foreninga kjøper inn GPS bl.a. til bruk i rovfuglreir-registreringer og kravet til nøyaktige kartplott.

Even Dehli.

Offentlige uttalelser:

FORSLAG TIL KOMMUNEDELPLAN ØYER SØR 2. GANGS OFFENTLIG ETTERSYN

Deres ref.: 05/00929-114

Vi viser til forslag til kommuneplan for Øyer Sør som er utlagt til 2. gangs offentlig ettersyn med uttalelsesfrist 26.01.2007.

Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oppland har gjennom tidligere uttalelser til planarbeidet pekt på det store utbyggingspresset som er mot biologisk viktige områder i denne delen av kommunen. Dette er ikke minst tilfelle i den fjellnære delen av området, hvor viktige naturkvaliteter allerede har gått tapt som følge av dagens etableringer.

I denne planprosessen har det vært gjennomført et viktig registreringsarbeid av naturverdiene gjennom rapporten *Biologisk mangfold*, utarbeidet av Miljøfaglig Utredning AS i 2004. Hensynet til disse verdiene er en del av det overordnede formål med denne kommune- delplanen, jfr. pkt. 5 (sitat): *"Bruk av natur, miljø og areal skal skje etter langsiktig helhetsvurdering i hht. prinsippet om en bærekraftig utvikling."*

I dette ligger klare forpliktelser og utfordringer. Mange av disse miljøverdiene kan bare reddes ved å sette til side en del andre interesser, som ofte er av økonomisk art.

Med en rask tiltagende utarming av det biologiske mangfold har disse hensyne blitt stadig viktigere, og hvis Norge som nasjon skal innfri sine forpliktelser om å ikke utrydde arter etter år 2010 krever dette snarlig handling. Den lokale forvaltning er her helt avgjørende. Av landets 248 registrerte hekkefugler står i dag 78 (31 %) på lista over truede arter, dvs. fugler som står i fare for å bli borte fra vår fauna i nær framtid om det ikke gjøres tiltak for å sikre deres livsbetingelser.

Våre merknader knytter seg først og fremst til de biologisk viktige områdene, og de som her er mest truet av planlagte utbygginger.

Naturområde 9. Mosdalen.

Det er positivt at naturområdet er forlenget ned til brua for Fv 361, men like viktig er det at denne nøkkelbiotopen får beholde ei inngrepsfri og skogbevokst buffersone på alle kanter. Planforslaget ivaretar ikke disse interessene i tilstrekkelig grad, og vil forringe dette naturområdet i betydelig grad om det ikke gjøres endringer.

Av hensyn til områdets fuglefauna, spesielt som hekkeplass for både sårbare og truede rovfuglarter, har hytteområde H4 en uakseptabel plassering. Med dette hyttefeltet vil Mosdalen bli helt omringet av utbygging, med den konsekvens at hekkende rovfugl ikke lenger vil ha fri passasje innover mot fjellet, hvor de har sine viktigste jaktområder. Hyttefeltet blir nærmest liggende som ei "sperre" i denne viktige korridoren.

Det andre alvorlige inngrepet er planene om nedfartsløype helt ut mot kanten av elvedalen i et område hvor det finnes tradisjonelle hekkeplasser for rovfugl. Selv om løypetraseen ikke lenger er vist på plankartet er det aktuelle området - benevnt som BL1 - fortsatt avsatt til alpinformål gjennom båndlagt areal. Bruken av alpintraseene sent på ettervinteren vil her bli ødeleggende for tidlighekkende rovfugl, som ofte starter hekkeforberedelsene i mars/april. Siden store deler av dette båndlagte området også er svært konfliktfyllt i forhold til bebyggelse i området, er det tungtveiende grunner for å ta dette planforslaget ut. Naturområde 9 bør i stedet få tilbake samme avgrensning som i kommunedelplanen for 2000 – 2010.

I høringsdokumentene har vi for øvrig merket oss spørsmålet om det finnes truede arter i Mosdalen. Det er her dokumentert hekking av to rødlistearter (fjellvåk og tretåspett). I tillegg kommer 5 andre truede fuglearter som flere ganger er observert i hekkesesongen.

Naturområde 30. Slåseterlia.

Også her er det viktig å sikre buffersone mot et naturområde av stor betydning for det biologiske mangfold, med flere arter på den nasjonale "rødlisten." Av fugl nevnes spesielt tretåspett. Dette er et naturområde som svært sannsynlig vil bli fredet gjennom frivillig vern. Det er da ekstra viktig at kommunedelplanen ikke legger opp til inngrep av noe slag i dette området. Forslagene om heis og nedfartsløype har ekstra høy konfliktgrad og må ikke akseptes. Andre løsninger på utsiden av naturområdet er her fullt mulig. De planlagte turstiene (sommer) gjennom området må for øvrig ha en enkel standard.

Av hensyn til de store naturverdiene i området og nærheten til Gropmorka bør H1-områdene, samt H8a og b tas ut.

Naturområde 21. Granrudmoen nord, dam.

Vi kan ikke se at dette naturområdet er avmerket på plankartet og ber om at dette gjøres. For å sikre forekomsten av liten salamander er det viktig at dette naturområdet også bevares med ei god buffersone.

Gondolbane over Hunderfosdammen

Ei gondolbane på tvers av hoveddalføret vil bli et stort og dominerende inngrep med store negative virkninger på naturmiljøet. Området mellom øya på Hunderfosdammen og Mosåas utløp er en viktig lokalitet for fugl. Knoppsvane har etablert seg som hekkefugl i området, og årlig mellomlander flere truede fuglearter i trekketida vår og høst. Gondolbana bør tas ut av planforlaget. I motsatt fall må traseen vurderes nærmere ut fra bl.a. ornitologiske hensyn, slik kommunen har vært inne på i sin saksvurdering.

For Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oppland

v/Geir Høitomt

Kopi: Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen.

Gran Jern & Hage

Storgata 23 • 2750 Gran
Tlf. 61 33 27 77 • Faks: 61 33 27 80

Landbruk & Verktøy A/S

Postboks 113, 2712 Brandbu
Tlf. 61 33 48 04 – Fax 61 33 58 44

expert

BONUS

Expert Bonus Gran Wiengården, tlf.: 61 33 97 00
Åpningstider: mandag - fredag 10.00 - 18.00, lørdag 10.00 - 15.00

HELE VEIEN

MB-Centret Bensin og Varme

v/Terje Aschim
2760 Brandbu

Tlf. 613 35 800

Monsterugle terroriserer engelsk by

En gigantisk ugle terroriserer menneskene i sentrum av Middelsbrough.

Av Sverre Bjørstad Graff – *(Klippet fra nettet og redigert av Per Åge)*

Det er bedre med en hubro på taket, enn ti i håret. En monsterhubro sprer terror i Middlesbrough. (Foto: Wikipedia).

Ifølge avisen The Sun stuper den store ugla ned fra takene i sentrum av Middelsbrough for å sneie tilfeldige forbipasserende nede på bakken.

Og for stakkarne som befinner seg midt i uglas sikte, vil nok opplevelsen fortone seg som temmelig dramatisk. Ugla er nemlig av typen hubro, som er det største kreket ugleverdenen har å by på.

Hubroer kan bli opptil 75 cm store med et vingspenn på mellom 1,5 og 1,8 meter. Det er stort nok til å ta knekken på både rev og små rådyr.

Hubroen i Middelsbrough slo seg ned på taket av togstasjonen i sentrum av byen i september. Men i løpet av jula har hubroen skiftet gemytt totalt og gått fra å være kylling til å bli en skikkelig urokråke, som bare sprer skrekk og redsel.

- Jeg hørte først en høy uhuu-lyd, og da jeg tittet over skulderen min, så jeg et stort beist med sølvvinger og klørne strukket ut, forteller Craig Smith til den britiske avisen.

Ifølge Smith angrep ugla ham bakfra, den feigingen, mens han løp gjennom stasjonsområdet for å nå et tog.

- Jeg løp så fort jeg kunne til plattformen, før ugla endelig dro sin kos. Men på julaften så jeg ugla angripe en mann som kom ut en pub. Og ugla fulgte stakkaren ned gjennom gata.

Et annet ugleoffer, den førti år gamle firebarnsfaren Mark Fryett, forteller at han var på vei fra jobb da hubroen kom mot ham i full fart.

- Jeg hørte en mystisk uling og susing, og fikk plutselig se dette store hvite ansiktet som kom rett mot meg. Jeg slo til den med armen, og traff vingen dens, slik at den falt på bakken. Men den kom seg opp igjen og fløy av gårde like etterpå.

- Det så ut som noe som kunne ha fløyet rett ut av Harry Potter. Et øyeblikk trodde jeg faktisk ugla skulle fly av sted med meg. Jeg ble skikkelig redd, så da jeg kom hjem ringte jeg politiet. Men de trodde sikkert at jeg var full, forteller Fryett.

Rachael Stewart fra Kirkleatham uglesenter i North Yorkshire sier til avisen at monsterugla trolig har rømt fra et omreisende show.

- Frivillige har prøvd å fange ugla et par ganger. Den er ikke farlig for folk, men den er nødt til å jakte for å overleve. Den kan lett drepe en katt eller en liten hund.

BYGGER'N
— ALMENNINGSBUTIKKEN —
2770 Jaren. Telefon 61 33 42 00. Telefax 61 33 62 30

SISTE NYTT

Perioden 01.12.2006 – 10.02.2007

Av Jon Opheim og Svein Bekkum

En usedvanlig mild periode som varte helt frem til midten av desember, førte til at en rekke trekkfugler ble observert rundt omkring til langt ut på vinteren. Fra midten av januar satte kulden inn og vi fikk etter hvert noe mer snø.

Storlom

1 ind. i Lågendeltaet 02.12. - 04.12.

Dvergdykker

2 ind. i Beritknappen i Hunnselva, Gjøvik, i perioden 02.12. - 17.12., 3 ind. på Begna ved Bagn, Sør-Aurdal, 16.12. og 4 ind. samme sted 03.01. og 04.01.

Storskarv

Opptil 22 ind. i Lågendeltaet i desember, hvor disse 5 observasjonene er gjort: 22 ind. 02.12., ca. 20 ind. 03.12., ca. 15 ind. 05.12., 8 ind. 10.12. og ca. 8 ind. 15.12., 1 ind. Totenvika 20.12., 1 ind. Mjøsa mellom Totenvika og Akershus grense, Østre Toten, 20.12., 3 ind. på Einavatnet, Vestre Toten, 04.12., 18.12. og 21.12. og 4 ind. samme sted 27.12. og 28.12., henholdsvis 8 og 7 ind. i Røykenvika, Gran, 03.12. og 27.12., 6 ind. Skredtangen i Randsfjorden, Gran, 10.01., henholdsvis 7 og 3 ind. Randsfjorden ved Eid, Gran, 27.12. og 10.01., 1 ind. Kongeøya i Randsfjorden, Gran, 26.01., 1 ind. Randsfjorden mellom Horn og Fluberg bru, Gran/Søndre Land, 27.12., 1 ind. i sørenden av Randsfjorden, Jevnaker, 10.01., 1 ind. Jaren, Gran 08.01., henholdsvis 1 og 2 ind. Fløafjorden, Sør-Aurdal, 17.12. og 03.01.

Gråhegre

1 ind. i bekk ved utosen av Selsvatnet, Sel, 19.12., 1 ind. langs Lågen ved Elstad camping, Ringebu, 4 dager på rad i desember, 1 ind. ved Mosåas utløp i Hunderfosdammen, Øyer, 10.12., 1 ind. Lågendeltaet 07.12., 20.12. og 13. eller 14.01., 1 ind. Mjøsa ved Kapp, Østre Toten, 31.12., 1 ind. Askjuntjernet, Gran, 27.12., 1 ind. Mæna, Gran, 10.01. og 26.01., 1 ind. Vassjøtjern, Lunner, 09.12.

Knoppsvane

Vannfugltellinga i perioden 16.12. – 31.12. resulterte i 97 ind. som er det 6. høyeste resultat siden disse tellingene startet for 30 år siden. Noe overraskende ble over halvparten (52 ind.) av disse sett i nedre del av Gudbrandsdalslågen, dvs. på strekningen fra Hundorp til Lillehammer. Overvintrende fugler ble ellers sett på Mjøsa, Randsfjorden, i Randselva, på Einavatnet, i Hunnselva og utosen av Vågåvatnet.

Sangsvane

Årets vintertelling i siste halvdel av desember resulterte i ca. 270 ind., som er det 6. høyeste antall siden disse tellingene startet vinteren 1977/78. Av store konsentrasjoner nevnes 58 ind. i Hunnselva mellom Einavatnet og Breiskallen. Her økte for øvrig antallet til 66 ind. 04.01. Ellers nevnes 3 ind. ca. 930 moh. i elva mellom Avsjøen og Vålåsjøen, Dovre, 28.12.

Gås sp.

7 ind. i plog forbi Vingnes, Lillehammer, 03.01., en plog på 15 - 20 ind. i sørlig flukt over Holmsetra i Øyerfjellet 21.01., en plog på 40 - 50 gress i sørlig flukt over Rudsbygd, Lillehammer, 21.01.

Kanadagås

Vannfugltellingen i siste halvdel av desember resulterte i 103 ind. Følgende vinterobservasjoner er innmeldt: 1 ind. utosen av Vågåvatnet, Vågå, 06.12., 39 ind. på Einavatnet, Vestre Toten, i perioden 18.12. - 28.12., 10 ind. Jarevatnet, Gran, 09.12., henholdsvis 13, 28 og 9 ind. i Røykenvika, Gran, 27.12., 06.01. og 25.01., 28 ind. Randsfjorden mellom Røykenvika og Horn, Gran, 27.12., 17 ind. Randsfjorden mellom Tjuvholmen og Bjoneroa, Søndre Land/Gran, 27.12. og 3 ind. på samme strekning 28.12., 21 ind. Bjoneroa, Gran, 27.12., 1 ind. Randsfjorden mellom Jevnaker og Sløvika, Jevnaker, 27.12., 6 ind. langt sør i Begna (ikke langt fra fylkesgrensa), Sør-Aurdal, 16.12.

Ringgås

En av vinterens store overraskelser: 1 ind. Svenstadhølen i nordenden av Lalmsvatnet, Vågå, 16.12. Vårt andre vinterfunn av arten.

Brunnakke

Følgende observasjoner på Einavatnet, Vestre Toten: 25 ind. (ved Sangnes) 04.12., 14 ind. 13.12. og 21.12. og 17 ind. 27.12., henholdsvis 1 og 2 ind. Reinsvoll dammen, Vestre Toten, 19.12. og 21.12., 1 ind. Randsfjorden ved Fluberg bru, Søndre Land, 16.12.

Krikkand

1 ind. Reinsvoll dammen, Vestre Toten, 18.12., 19.12. og i perioden 27.12. – 17.01. 1 ind. Tveitahølen, Vang 01.02.

Bergand

1 ind. Lågen ved Hundorp bru, Sør-Fron, 17.12., 1 ind. Blilivika på Einavatnet, Vestre Toten, 04.12. og 13.12.

Toppand

Henholdsvis 5 og 3 ind. (hunnfugler) Blilivika på Einavatnet, Vestre Toten, 04.12. og 13.12., samt 1 hannfugl på vestsida av Einavatnet 21.12., 1 ind. Reinsvoll dammen, Vestre Toten, 04.01., 2 ind. i Røykenvika, Gran, 25.01., 13 ind. (4 hanner og 9 hunnfugler) Randsfjorden ved Fluberg bru, Søndre Land, 16.12., 2 ind. Randsfjorden mellom Fluberg bru og Horn, Søndre Land/Gran, 28.12., 2 ind. (hann og hunn) Sløvika i Randsfjorden, Jevnaker, 27.12. og 5 ind. samme sted 16.01., 2 ind. Begna ved Bagn, Sør-Aurdal, 16.12.

Havelle

2 ind. Randsfjorden mellom Fluberg bru og Bjoneroa, Søndre Land/Gran, 28.12.

Svartand

1 ind. i Lågendeltaet 02.12., 1 ind. Blilivika på Einavatnet, Vestre Toten, 04.12., 1 hunnfugl Randsfjorden nord for Engnestangen, Gran, 27.12., 1 hunnfugl Randsfjorden mellom Jevnaker og Sløvika, Jevnaker, 27.12., 1 ind. Bytangen på Randsfjorden, Jevnaker, 10.01., 1 ind. Fløafjorden, Sør-Aurdal, 02.12. og 03.01.

Laksand

8 ind. Fløafjorden, Sør-Aurdal 03.01.

Havørn

1 ad. ind. Lågendeltaet 16.12., 17.12. og 24.12.

Kongeørn:

2 ind sett jevnlig i samme område i Nord Fron hele perioden. 1 ind inn mot Fullsenn, Østre Slidre 20.01. 1 ind Røssjøkolla, Nordre Land 04.02.

Vandrefalk:

1 ind. ved kjent hekkeplass i Østre Toten 20.12., 1 ind. ved kjent hekkeplass i Vang i Romjula.

Sothøne

Følgende 4 observasjoner i Røykenvika, Gran: 5 ind. 27.12., 10 ind. 06.01., 8 ind. 10.01. og 8 ind. 25.01.

Vipe

1 ind. på Bøflata, Vang, rett før Jul.

Rugde

1 ind. skremt opp ved kommunehuset i Vang 31.01.

Kvartbekkasin

1 ind. Rudsbekken på Bøverbru, Vestre Toten, 19.12., 1 ind. langs Lenaelva, Østre Toten, 25.12.

Enkeltbekkasin

1 ind. langs Lenaelva, Østre Toten, 25.12.

Polarjo

En av periodens store overraskelser: 1 ungfugl i noe forkommen tilstand ved Steinsjøen på Totenåsen, Østre Toten, rett før Jul. Fuglen ble fotografert og det har vært en viss tvil i forhold til ung storjo.

Gråmåke

Vannfugltellingen i siste halvdel av desember resulterte i 1062 ind., som er det høyeste antallet som er registrert i løpet av de siste 30 årene. De aller fleste av disse holdt til i Lågendeltaet, hvor det ble telt hele 992 ind. 21.12. Denne flokken pendlet mye fram og tilbake mellom deltaet og Roverudmyra avfallsplass. Ingen observasjoner etter 20.01. da 801 ind. ble registrert. Øvrige observasjoner: 6 ind. Mjøsa ved Vingrom, Lillehammer, 20.12., 12 ind. Mjøsa mellom Vingrom og Svennesvollene, Lillehammer/Gjøvik, 20.12., 3 ind. Mjøsa mellom Svennesvollene og Redalen, Gjøvik, 20.12., 1 ind. mellom Stokkelvas utløp og Gjøvik brygge, Gjøvik, 20.12., 30 ind. i området Gjøvik brygge-Rambekkvika, Gjøvik, 20.12., 1 ind. Mjøsa mellom Rambekkvika og Kapp, Gjøvik/Østre Toten, 20.12., 6 ind. Svennesvollene, Gjøvik 20.01., 6 ind. Totenvika 20.12., 1 ind. Mjøsa mellom Totenvika og Akershus grense, Østre Toten, 20.12., 1 ind. på Einavatnet, Vestre Toten, i perioden 18.12. - 28.12., 4 ind. Randsfjorden mellom Fluberg bru og Bjoneroa, Søndre Land/Gran, 28.12., 1 ind. Randsfjorden mellom Bjoneroa og Tangen, Gran, 27.12., 10 ind. Randsfjorden mellom Jevnaker og Sløvika, Jevnaker, 27.12.

Svartbak

Mellom 1 - 8 ind. i Lågendeltaet følgende 7 dager: 8 ind. 02.12., 6 ind. 05.12., 4 ind. 10.12., 1 ind. 17.12., 3 ind. 20.12., 7 ind. 21.12. og 3 ind. 07.01., 5 ind. Mjøsa ved Vingrom, Lillehammer, 17.12., 5 ind. mellom Vingrom og Svennesvollene, Lillehammer/Gjøvik, 20.12., 1 ind. Mjøsa mellom Svennesvollene og Stokkelvas utløp, Gjøvik, 20.12., 1 ind. Mjøsa mellom Gjøvik og Rambekkvika, Gjøvik, 20.12.

Fiskemåke

Vannfugltellingen i siste halvdel av desember resulterte i 101 ind., hvorav de aller fleste i Mjøsa. Disse vinterobservasjonene er gjort: Henholdsvis 4, 11, 4 og 1 ind. i Lågendeltaet 07.12., 12.12., 15.12. og 17.12., 81 ind. Mjøsa ved Gjøvik 20.12., 1 ind. Mjøsa mellom Rambekkvika og Kapp, Gjøvik, 20.12., 6 ind. Mjøsa mellom Kapp og Hensvoll, Østre Toten, 20.12., 4 ind. Mjøsa mellom Totenvika og Akershus grense, Østre Toten, 20.12., 2 ind. på Einavatnet, Vestre Toten, i perioden 18.12. - 28.12., 2 ind. Randsfjorden mellom Horn og Fluberg bru, Gran/Søndre Land, 27.12., 4 ind. Randsfjorden mellom Bjoneroa og Tangen, Gran, 27.12., 2 ind. Randsfjorden mellom Tangen og Jevnaker, Jevnaker, 27.12.

Lomvi

3 ind. Randsfjorden nord for Engnestangen, Gran, 27.12.

Tyrkerdue

2 ind. i boligfelt på Dovre 24.12. og 1 ind. i Dovre sentrum 18.01.

Hubro

1 ind. sett i Garmo, Lom, 15.01.

Hornugle

1 ind. (fotografert) Fåvang, Ringebru 10.02., trolig hørt i samme området noen dager før.

Haukugle

1 ind. Skjellbreia, Lillehammer, 30.10.

Spurveugle

3 ind. lokket inn samtidig, Kvikne, Nord-Fron 18.01.

Perleugle

Hørt jevnlig siden 02.01 på tre forskjellige lokaliteter i Kvikne, Nord-Fron. 1 ind. Gildesvollen, Ringebru 05.02.

Kattugle

1 ind. Julibakka, Gran, 24.01., 1 ind. Granum, Søndre Land, 26.01. 1 ind. Gildesvollen, Ringebru 01.02. 1 ind. hørt flere kvelder første uka i feb., Fåvang, Ringebru. 1 ind. hørt rope på Kapphøgda, Østre Toten 05.01. og 08.02.

Svartspett

1 ind. Gildesvollen, Ringebru 04.02. 1 ind. Kvikne, Nord-Fron 18.01 og 01.12.

Grønnspekk

1 ind. Gildesvollen, Ringebru, 09-10.12., 12.12., 16.12., og 01.02-10.02.

Gråspett

1 ind. Bekkum i Kvikne 12.01., 13.01., 30.01. og 06.02., 1 ind. på vestsida av Randsfjorden, Jevnaker, 09.12., 1 ind. Mylla, Lunner, 31.12. Også fast gjest på en foringsplass i Sjøsaeterlia, Lillehammer i denne perioden. 1 ind. Jevnlig på fugleforing i Fåvang i store deler av perioden.

Dvergspett

1 ind. Hov, Søndre Land, 25.01.

Hvitryggspett

Periodens gladmelding: 1 hann i lauvskog på vestsida nord for Otta, Sel, 21.01.

Vintererle

1 ind. Lågendeltaet 13.01.

Linerle (Vintererle)

1 ind. Reinsvollammen, Vestre Toten, 18.12.

Sidensvans

Flokker på over 100 ind.:

Ca. 150 ind. i villahage i søre del av Lillehammer 01.01., ca. 200 ind. på Kapp, Østre Toten, 01.01., ca. 100 ind. på Jaren, Gran, 29.12. og min. 100 ind. 31.12. Kapphøgda, Østre Toten.

Gjerdsmett

1 ind. Skirstadtjernet, Gran 05.12., 1 ind. Brandbukampen, Gran 27.01., 2 ind. Elstad Camping, Ringebru 06.12. 1 ind. Fåvangsvollene naturreservat, Ringebru, 27.12. og 2 ind. på 2 andre steder i samme reservat 28.12., 1 ind. langs Mesnaelva ved Øvstdalsfossen, Lillehammer, 29.12., 1 ind. Lågendeltaet 13.01., 1 ind. ved Nord-Hove, Lillehammer, 27.01., 1 ind. i Weidemannsgt., Lillehammer, 28.01., 1 ind. Kapp, Østre Toten, 04.12., 09.12. og 31.12., 2 ind. Totenvika 20.12., 1 ind. ved Kloppen, Østre Toten, 25.12., 1 ind. ved Raufoss

skistadion, Vestre Toten, 27.12., 1 ind. Breitjern, Gran, 01.12., 1 ind. Hohlebekken ved Askjuntjernet, Gran, 27.12., 1 ind. Elgtjern på Tingelstad, Gran, 28.12., 1 ind. Rakbjørg på Tingelstad, Gran, 28.12., 1 ind. langs Randselva, Jevnaker, 27.12., 1 ind. Tonsåsen, Etnedal, litt før Jul, 1 ind. ved Fløafjorden, Sør-Aurdal, 16.12., 1 ind. langs Neselva nedenfor Hovsfjorden, Øystre Slidre, 16.12., 1 ind. i Vang sist i januar. 1 ind. Raufoss skistadion, V Toten 27.12. 1 ind. på ti ulike steder mellom Starum og Mjøsa, Østre Toten 19.01.

Rødstrupe

1 ind på fuglebrett jevnlig perioden igjennom, Lillehammer, sist sett 11.02.

Svarttrost

1 ind. Hosar, Skjåk, 15.01., 1 ind. Randsverk, Vågå, 26.12., 1 ind. i Kvikne, Nord-Fron, 14.01. - 10.02., 1 ind. med fast tilhold på foringsplass i Sjøseterlia, Lillehammer, i desember og utover i januar, 1 ind. ved Mjøsbrua, Gjøvik, 20.01., 1 ind. Brandbu, Gran, 19.01., 1 ind. Moen, Gran, 23.01. og 28.01. 1 hann Løvlien, Raufoss, V Toten 20.01. 1 ind. Gildesvollen, Ringebru 16.-19.01.

Gråtrost

3 ind Kvikne, Nord-Fron 01.01., 2 ind. Sjøseterlia, Lillehammer 06.01., 1 ind. Hosar, Skjåk, 15.01., 10 - 15 ind. på Otta, Sel, 19.12., 1 ind. i hage ved Ile i Sørbygda, Øyer, 03.12., 2 ind. Tretten tettsted, Øyer, 27.12. og 28.12., 3 ind. ved Jevne gård, Øyer, 28.12., 2 ind. i flukt innover fjellet ved Reinsvatnet (ca. 900 moh), Lillehammer, 21.12., 1 - 2 ind. i villahage i søre bydel av Lillehammer i månedskiftet desember/ januar, 1 ind. Lågendeltaet 13.01., 1 ind. i Lillehammer by 09.02., henholdsvis 2 og ca. 50 ind. på Kapp, Østre Toten, 31.12. og 01.01., 2 ind. Moen, Gran, 29.12. og 28.01., 1 ind. Brandbukampen, Gran, 06.01., 1 ind. Venis, Vang, 30.01.. 1-2 ind. på Lesja, 01-29.01. 2 ind. Totenvika, Ø Toten 14.01. 1 ind. Odden, Eina, V. Toten 28.12., ca 5 ind. rundt Einafjorden V. Toten 18.12., 1 ind. Raufoss, V. Toten 20.01. 1 ind. Gildesvollen, Ringebru 10.-19.01., 2 ind. samme sted 20.01. og flokker på opptil 10 og 20 ind. på Kapphøgda, Østre Toten 31.12. (sett fram til 20.01. her).

Munk

1 hunnfugl i Dahle boligfelt på Otta, Sel, 26.12., 1 ind. Kapp, Østre Toten, 06.12. og 09.12.

Varsler

1 ind. Randsverk, Vågå, 08.12., 1 ind. Russtangen i Sjødalen, Vågå, 26.12., 1 ind. Kapp, Østre Toten, 26.12., 1 ind. ved Einafjorden, Vestre Toten, 18.12.

Nøttekråke

1 ind. Sløvika, Jevnaker, 27.12.

Kornkråke

1 ind. Kapp, Østre Toten, 23.12., 1 ind. Hov sentrum, Søndre Land, 24.01.

Bokfink

Henholdsvis 1 og 3 ind. på foringsplass i Kvam, Nord-Fron, 22.12. og 01.01. 4 ind. på foringsplass i Lillehammer gjennom perioden.

Bjørkefink

Ca. 30 ind. på foringsplass i Kvam, Nord-Fron, 22.12. og ca. 20 ind. samme sted 01.01., 1 ind. i hage ved Ile i Sørbygda, Øyer, 03.12., samme sted ca. 25 ind. 10.12., 1 ind. 01.01. og 2 ind. 10.02., 1 ind. Kapp, Østre Toten, 26.12., 1 ind. Lønnberget på Raufoss, Vestre Toten, 26.01., 5 ind. Brandbu, Gran, 04.02., 1 ind. langs Randsfjorden mellom Jevnaker og Sløvika, Jevnaker, 27.12., observert på foringsplass i Vang i desember/januar. Også gjest på fuglebrett på Gildesvollen, Ringebu, med inntil 23 ind. i des., og inntil 6 ind. i feb.

Stillits

11 ind. langs Lenaelva ovenfor Kloppen, Østre Toten, 25.12., 1 ind. Kapp, Østre Toten, 26.12. og 31.12. og ca. 15 ind. i samme område 01.01., 1 ind. Vassjøtjern, Lunner, 21.01. 3 ind. Gildesvollen, Ringebu 05.01., og 1 ind. samme sted 07.01.

Brunsisik

1 ind. Kapp, Østre Toten, 21.01.

Polarsisik

1 ind. Lønnberget på Raufoss, Vestre Toten, 15.01. og 1 ind. Bøverbru, Vestre Toten, 22.01. 1 ind Gildesvollen, Ringebu 15. og 17.12.

Konglebit

10 ind. Nysæterhøgda ved Nordseter, Lillehammer, 13.01., 25 ind. Juviken, Øystre Slidre, 14.01. Store flokker (400+) på Veståsen, N.. Land i jan/ feb.

Kjernebiter

1 ind. Kvam bakside, Nord-Fron fra 03.01 og utover i perioden. 1 ind. Otta, Sel, 30.01. og 10.02., 1 ind. i Th. Lundesvei, Lillehammer, 17.01. 17.01. 1 ind Vågå, 10.02. Fast gjest på fuglebrett hele perioden på Gildesvollen, Ringebu med 1-6 ind.

Observasjoner for perioden 11.02.07 til 10.05.07
sendes til Svein Bekkum, 2640 Vinstra
eventuelt pr e-post: svein.bekkum@birding.no

Fugleholker

– En fin vintersyssel for fuglevenner

Å henge opp fuglekasser er en fin måte å komme nær fuglelivet på, og dessuten viktig hjelp for mange slags fugler. Mangel på naturlige redegull er et økende problem i hverdagen for mange av våre hullrugende fugler, og ved å henge opp kunstige redegull eller andre typer redeplasser tilpasset hver enkelt fugleart, kan en redusere dette problemet og samtidig få en fin anledning til å få litt innsikt i fuglenes hverdag i hekkeperioden. Mange fugler som overvintrer bruker også kassene for overnatting vinterstid.

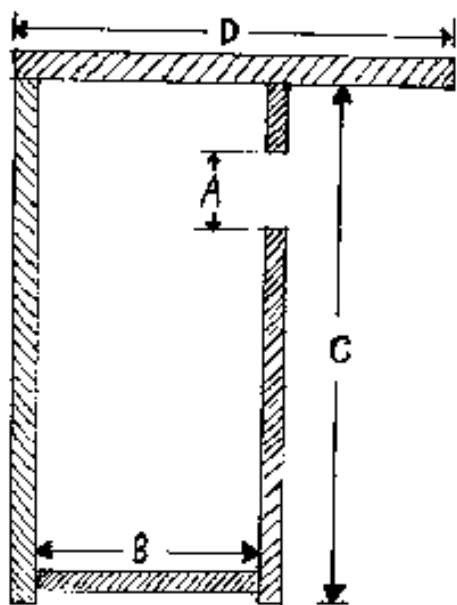
Av Svein Bekkum

Vinteren er ofte en rolig tid for oss fuglekikkere, men også en fin tid for å forberede en travel vår. Bruk et par vinterkvelder og snekre noen fuglekasser og heng de opp i god tid før våren er over oss.

Den stadig sjeldnere vendealsen er en fugl vi kan få i kassen (holken) om vi er heldige.

Perleugla er nok den ugla som det er lettest å få til å hekke i kasser. Den bør da henge i utkanten av skogen, eller aller helst ute på ei hogstflate. Dette for å unngå at måren tar ugla og eggene.

Kassemål for standard bordkasser. For ugle- og andekasser brukes 1" bordtykkelse. Ellers holder det med 3/4" materialtykkelse

Målene kan også overføres til andre typer holker, f. eks laget av uthulte trekubber.

Kasstype (alle mål i cm)	A	B	C	D
blåmeis, svartmeis, løvmeis	2,8	10	23	20
kjøttmeis, fluesnapper	3,2	12	25	23
gråspurv, pilfink, vendehals	4	12	25	23
stær, rødstjert	5	15	35	30
perleugle, skogdue, haukugle	8,5	18	42	35
kattugle, kvinand, laksand	11,5	23	60	45

B-POST
Returadresse:
NOF avd. Oppland
Postboks 18
2880 Dokka

TURPROGRAMMET

for våren 2007

Trolig lørdag 28.april:

Den årlige Dokkadeltaturen

(Blir annonsert et par dager før i Oppland Arbeiderblad)

Turleder: Geir Høitomt (tlf. 99249948)

Lørdag 5. eller 12.mai:

Morgentur i Rosetgrenda ved Raufoss

(Samarbeid med Åsen miljølag)

Turleder: Bjørn Harald Larsen (tlf. 611 90385)

Søndag 13.mai:

Tur langs Vigga v/Gran sentrum (sør)

Vi starter ved Granstunet kl. 08.00 og følger stien langs Vigga – forbi Hofstjernet ned til Sagatunet.

Retur etter eget ønske

Turleder: Even Dehli (tlf. 613 28692 og 97 50 99 11)

Tirsdag 29.mai:

Tur langs Mesnaelva

Oppmøte ved Kroken kl. 17.00

(Arrangeres i samarbeid med

Lillehammer og Omland Turistforening)

Turleder: Jon Opheim (tlf. 612 74305 og 90 50 37 06)

